ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU KARARLARININ BUTLANI

Mert Can Hürcan
151102102
Orcid: 0000-0001-6452-6587

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı
Danışman: Doç. Dr. Emrullah Kervankıran

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Aralık, 2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

MERT CAN HÜRCAN'ın "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı" başlıklı tezi 20.12.2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans/~~Doktora~~ tezi ~~oy birliğiyle~~/oy çokluğuyla, başarılı/başarısız olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Doç.Dr. Emrullah KERVANKIRAN Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr.Öğr.Üyesi Argun KARAMANLIOĞLU Kadir Has Üniversitesi	.....
Üye	Dr.Öğr.Üyesi Betül AKTAŞ Maltepe Üniversitesi	.....

Prof. Dr. Ahu TUNÇEL ÖNKAL
Enstitü Müdürü

maltepe üniversitesi	ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	Doküman No	FR-178
		İlk Yayın Tarihi	01.03.2018
		Revizyon Tarihi	
		Revizyon No	00
		Sayfa	1/1

Revizyon Takip Tablosu

REVİZYON NO	TARİH	AÇIKLAMA
00	01.03.2018	İlk yayın.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

20.12.2019

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmanın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Mert Can Hürcan

Hazırlayan	Kalite Koordinatörü	Kurumsal Yetkili
İlgili Birim	Dr. Öğr. Üyesi Şafak GÜNDÜZ	Prof. Dr. Belma AKŞİT

(Dokuman No: FR-178; Yayın Tarihi: 01.03.2018; Revizyon Tarihi: ; Revizyon No:00)

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlanması süresince birikim ve tecrübeleriyle bana yol gösteren ve her türlü desteği veren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Emrullah Kervankıran ve Prof. Dr. A. Lerzan Yılmaz'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmamın son hale getirilmesinde birbirinden değerli jüri üyelerim Dr. Betül Aktaş ile Dr. Argun Karamanlıoğlu'na çalışmama gösterdikleri ilgi ve alakaları dolayısıyla ayrıca şükranlarımı sunmaktayım.

Bu çalışmanın ortaya çıkması sırasında benden hiçbir türlü desteğini esirgemeyen ve yalnız bırakmayan babam Erdinç Hürcan'a ve onun nezdinde ailemin her bir üyesine bana gösterdikleri inanç dolayısıyla çok teşekkür ederim.

Mert Can Hürcan

Aralık, 2019

ÖZ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU KARARLARININ BUTLANI

Mert Can Hürcan
Yüksek Lisans Tezi
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı
Danışman: Doç. Dr. Emrullah Kervankıran
Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde düzenlenmemiş olan yönetim kurulu kararlarının geçersizliği konusu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu yürürlüğe girmeden önce, Yargıtay tarafından verilen içtihatlara dayanılarak geçersizliğe ilişkin kararlar mahkemelere taşınmaktaydı. Fiiliyattaki bu durumu kanun koyucu 6102 sayılı kanunda düzenlemiş ve kanuni bir boşluğu ortadan kaldırmıştır. Bu çalışmanın konusu, 6102 sayılı Kanunun 391. maddesinde 4 madde halinde sayılmış olan yönetim kurulu kararlarının butlanı halleri ve başka hangi durumlarda yönetim kurulu kararlarının butlanının söz konusu olabileceğine ilişkindir. Bu çalışmanın amacı ise, kanunda sayılan yönetim kurulu kararlanın butlanı sebeplerini irdelemek ve bu sayılan hususlardan başka hangi durumlarda yönetim kurulu kararlarının butlanının söz konusu olabileceğini anlatmaktır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliği, Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı.

ABSTRACT

RESOLUTIONS OF THE BOARD OF DIRECTORS INVALIDITY

Mert Can Hürcan
Master Thesis
Department of Private Law
Department of Private Law Master Programme
Advivor: Assoc. Prof. Emrullah Kervankıran
Maltepe University Graduate School of Social Sciences, 2019

The Subject of the resolutions of the board of directors invalidity issue which wasn't made in The Era of The Law No:6762 of Turkish Commercial Code. Before the enacthment of the Law No 6102 Turkish Commercial Code, decisions is moving on to the court based on ruling case from supreme court. This situation was legislated in the law no: 6762 Code by lawmaker and lecuane in law was abolished. The subject of this research is to investigate in the 391st article of the law no 6102 invalidity of board resolutions which is accepted with 4 articles and in to investigate in which situation resolution of board is invalid. The aim of this theses is to investigate the reasons of the invalid board resolutions and in which situations the board resolutions are invalid.

Keywords: Joint stock company, board of managers, nonexistence, invalidity, nullity, rescission.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI ii
TEŞEKKÜR iv
ÖZ v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
KISALTMALAR x
ÖZGEÇMİŞ xi
BÖLÜM 1. GİRİŞ 1
BÖLÜM 2. YÖNETİM KURULU KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜK HALLERİ 4
2.1. Yönetim Kurulu Kararlarının Özelliği ve Karar Alma Usulü 4
2.1.1. Karar Alma Usulü ve Yöntemleri 4
2.1.2. Toplantıya Çağrı Usulü 5
2.1.3. Karar Alma Türleri 6
2.1.3.1. Fiziki Ortamda Karar Alınması 6
2.1.3.2. Elektronik Ortamda Karar Alınması 7
2.1.3.3. Elden Dolaştırma Yoluyla Karar Alınması 8
2.1.4. Toplantı ve Karar Yetersayıları 8
2.2 Yokluk Kavramı ve Yönetim Kurulu Kararlarının Yoklukla Sakatlığı 9
2.2.1. Genel Olarak Yokluk Kavramı 9
2.2.2. Yönetim Kurulu Kararlarının Yoklukla Sakatlığı 11
2.2.3. Yokluğun Tespiti 14
2.3. İptal Edilebilirlik 15
2.3.1. Genel Olarak İptal Edilebilirlik Kavramı 15
2.3.2. Yönetim Kurulu Kararlarının İptal Edilebilirliği 15
2.3.2.1.Kayıtlı Sermaye Sisteminin Uygulanması Durumunda İptal Edilebilirlik 17
2.3.2.1.1 Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Olmayan Anonim Şirketler 17
2.3.2.1.2. Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Anonim Şirketler 18
2.3.2.2. Esas Sermaye Sistemini Benimsenmesi Halinde İptal Edilebilirlik 19
2.3.2.3. Yönetim Kurulu Kararlarının Aynı Zamanda İptal, Butlan ve Yokluğa Tabi Olması Durumu 22
2.3.2.4. Husumetin Yöneltileceği Kimse ve Yargılama Neticesinde Verilecek Kararın Etkisi 22
2.4. Yönetim Kurulu Kararlarının Askıda Hükümsüzlüğü 24
2.5. Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanla Sakatlığı 25
BÖLÜM 3. BATIL YÖNETİM KURULU KARARLARI 26
3.1. Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı 26
3.1.1. Genel olarak 26
3.1.2. Butlan Hallerinin Sınırlandırılması Meselesi 26
3.1.3. Genel Hükümler Yönünden Butlanla Sakat Olabilecek Hukuki İşlemler 29

3.1.3.1. Genel Olarak Hukuk Normları 30
3.1.3.2. Ahlaka ve Adaba Aykırılık 34
3.1.3.3. Kamu Düzenine Aykırılık 35
3.1.3.4. Kişilik Haklarına Aykırılık 36
3.1.3.5. Konu Bakımından İmkansızlık 36
3.2. TTK m. 391 Kapsamında Butlanla Sakat Kararlar 37
3.2.1. Genel Olarak 37
3.2.2. Emredici Hükümler İlkesine Aykırı Yönetim Kurulu Kararları 39
3.2.3. Eşit İşlem İlkesine Aykırı Kararlar (TTK m. 391/1-a) 40
3.2.4. Anonim Şirketin Temel Yapısına Uymayan veya Sermayenin Korunması İlkesini Gözetmeyen Kararlar (TTK m. 391/1-b) 44
3.2.4.1. Genel Olarak 44
3.2.4.2. Şirketin Temel Yapısına Uymayan ve Organların Temel Yapısına Aykırı Kararlar 44
3.2.4.2.1. Pay Sahiplerinin Haklarına Aykırılık Teşkil Eden Kararlar 45
3.2.4.2.2. Hakim İlkelere Aykırılık Teşkil Eden Kararlar 45
3.2.4.2.3. Sermayenin Korunması İlkesini Gözetmeyen Kararlar 46
3.2.5. Pay Sahiplerinin, Özellikle Vazgeçilemez Nitelikteki Haklarını İhlal Eden veya Bunların Kullanılmalarını Kısıtlayan ya da Güçleştiren Kararlar (TTK m. 391/1-c) 48
3.2.5.1. Genel Bir Bakış 48
3.2.5.2. Mali Hakların İhlal Edilmesi Hali 49
3.2.5.3. İdari Hakların İhlal Edilmesi 50
3.2.5.3.1. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı 51
3.2.5.3.2. Genel Kurulda Temsil Edilme Yönüyle 51
3.2.5.3.3. Koruyucu Hakların İhlal Edilmesi Yönüyle 52
3.2.6. Diğer Organların Devredilemez Yetkilerine Giren veya Bu Yetkilerin Devrine İlişkin Kararlar (TTK m. 391/1-d) 53
3.3 Diğer Hususlar 54
3.3.1. Genel Olarak 54
3.3.2. Değiştirilmiş Kısmi Butlan ve Kısmi Butlan Yönünden 55
3.3.2.1. Genel Hükümler Yönünden Butlan Türleri 55
3.3.2.2. Yönetim Kurulu Kararları Yönünden 57
3.3.3. Anonim Şirket Ana Sözleşmesine Aykırı Kararlar 58
3.3.4. Kayyumlar ile Tasfiye Memurlarının Kararları Yönünden 59
3.3.5. Iskat Kararı Yönünden 60
3.3.6. Tek Kişilik Yönetim Kurulunun Bulunması Hali 62
BÖLÜM 4.YÖNETİM KURULU KARARLARINA KARŞI BUTLANIN TESPİTİ DAVASI AÇILMASI 63
4.1. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda Tespit Davası 63
4.2. Tespit Davasının Şartları 63
4.2.1. Hukuki İlişki Şartı 64
4.2.2. Hukuki Yarar Şartı 65
4.3. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Butlanın Tespiti Davası 65
4.3.1. TTK Kapsamında Tespit Davası 65
4.3.2. Dava Şartları 66
4.3.2.1. Yargılamanın Yapılacağı Mahkemeye İlişkin Dava Şartları 67
4.3.2.2. Yargılamanın Tarafları Arasındaki Dava Şartları 67

4.3.2.3. Yargılamaya Konu İhtilafa İlişkin Dava Şartları 69
4.4. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak Butlanın Tespiti Davasında Görevli ve Yetkili Mahkeme 70
4.5. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak Butlanın Tespiti Davasının Taraflar Yönünden İncelenmesi 71
4.5.1. Davacı Taraf 71
4.5.2. Davalı Taraf 72
4.6. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak Butlanın Tespiti Davasının Süre Yönünden İncelenmesi 73
4.7. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Yöneltilecek Olan Butlanın Tespiti Davasının Kötüye Kullanılması 74
4.8. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Yöneltilecek Olan Butlanın Tespiti Davasında Mahkemece Verilecek Hükmün Etkisi 75
4.9. Butlanın Tespiti Konusunda Arabuluculuğa ve Tahkime Başvurulması Meselesi 77
BÖLÜM 5. SONUÇ 80
KAYNAKÇA 83

KISALTMALAR

A.g.e. **:** Adı Geçen Eser
Art. **:** Article
Bkz. **:** Bakınız
C. : Cilt
Çev. **:** Çeviren
E. **:** Esas
eSPK. **:** Eski **(**2499 sayılı) Sermaye Piyasası Kanunu
eTK. **:** Eski (6762 sayılı) Türk Ticaret Kanunu
EÜHFD. **:** Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.T. **:** Erişim Tarihi
HD. **:** Hukuk Dairesi
HMK. **:** 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBK **:** İsviçre Borçlar Kanunu
İÜHFM **:** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K. **:** Karar
KEP **:** Kayıtlı Elektronik Posta
KİBB **:** Kazancı İçtihat Bilgi Bankası
m. **:** Madde
s. **:** Sayfa
S. **:** Sayı
SerPK **:** Sermaye Piyasası Kurulu
TBK **:** 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK **:** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TMK **:** Türk Medeni Kanunu
TTK **:** 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vb. **: v**e benzeri
vd. **: v**e devamı
Y. **:** Yargıtay
YHGK **:** Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YİBGK **:** Yargıtay İçtihatları Birleştirme Genel Kurulu

ÖZGEÇMİŞ

Mert Can Hürcan
Özel Hukuk Anabilim Dalı

Eğitim

Derece	*Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı*
Y.Ls.	: 2015 Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı
Ls.	: 2010 Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Lise	: Ali Dilmen Anadolu Lisesi (Sakarya)

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı : Sakarya 1992 C: E
Yabancı Diller : İngilizce (iyi)
Gsm/e-posta :05323038407/mcan.hurcan@gmail.com

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Bir sermaye şirketi olan anonim şirketin, bünyesinde bulunması zorunlu olan ve bulunmaması durumunda şirketin kendi kendini feshi sebeplerinden kabul edilen iki daimi organından biri yönetim kuruludur. Anonim şirket yönetim kurulu, şirketi dış ilişkide temsil, iç ilişkide ise idari işleri yürütmekle görev ve yetkilidir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun 374. maddesi uyarınca yönetim kurulu, kanunda belirtilen haller saklı kalmak kaydıyla, genel kurulun devredilemez ve vazgeçilemez nitelikte olan görev ve yetkilerinin dışında kalan işler ile şirket ana sözleşmesiyle de kendisine verilen görevleri yerine getirebilir. Bu itibarla, yönetim kurulu şirketin idaresi ve temsili için gerekli olan bütün hususlarda kararlar alıp, bu kararları icra edebilir.

Çalışmamızın konusunu da oluşturan ve 6102 sayılı TTK'nın 391. maddesinde dört adet halinde sayılan anonim şirket yönetim kurulu kararlarının butlanı sebepleri numerus clausus (sınırlı sayı ilkesine) göre düzenlenmemiştir. Yönetim kurulu kararlarının butlanı sebepleri TTK'da düzenlenmiş olup, eTK'nın yürürlükte olduğu dönem içerisinde bu konu hakkında herhangi bir düzenleme mevcut değildi. Ancak uygulamadan doğan sorunların çözümü öğreti ve Yargıtay kararlarına konu olmuş ve Yargıtay, yönetim kurulu kararlarından doğan sorunların öncelikle genel kurula taşınmasını, genel kurulun bu konuda herhangi bir karara varması durumunda, bu kararın davaya konu yapılabileceğini hükmetmiştir.

Yargıtay, 818 sayılı Türk Borçlar Kanununun 19 ve 20. maddeleri (TBK m.26-27) kapsamında, yani genel hükümlere göre, anonim şirket yönetim kurulu kararlarının butlanına hükmetmekteydi.

TTK'nın 391. maddesinde *'özellikle'* sayılan eşit işlem ilkesine aykırı kararlar, anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen kararlar, pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilemez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren kararlar ile, diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararların

butlana tabi olduğu düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde belirtildiği gibi, söz konusu düzenlemenin kaynağını İsviçre Borçlar Kanununun (OR) 706b ve 714. madde hükümleri oluşturmaktadır. Mehaz kanunda, öncelikle genel kurul kararlarının butlanı hallerini düzenlendikten sonra, yönetim kurulu kararlarının butlanı halleri düzenlenmiş ve bu hallerin uygun olduğu derecede yönetim kurulu kararları içinde uygulanacağı belirtilmiştir. Kısaca, mehaz kanunun 706b maddesinde düzenlenen genel kurul kararlarına ilişkin geçersizlik durumları, 714. maddede düzenlenen yönetim kurulu kararlarının butlanı halleri ile birbirlerini tamamlamaktadırlar.

Mehaz kanundaki bu düzenlemeye rağmen, 6102 sayılı TTK'nın 447. maddesinde genel kurul kararlarının butlanı halleri düzenlenmiş ayrıca hiçbir atıfta bulunulmadan TTK'nın 391. maddesinde yönetim kurulu kararlarının butlanı halleri düzenlenmiştir.

Türk Ticaret Hukuku hayatında kayda değer bir boşluğu dolduracak olması ve de eTK döneminde düzenlenmemiş olması nedeniyle, yönetim kurulu kararlarının butlanı hallerinin kanuni düzenlemeye kavuşturulması büyük önem taşımaktadır. Bu kararlara karşı izlenecek yol olan, şirket tüzel kişiliğine karşı yöneltilecek olan yönetim kurulu kararlarının butlanının tespiti davasına benzer hususlar ve çözümleri etraflıca incelenerek çalışmamızda yer verilmiştir.

İnceleme Kapsamı

Buradan hareketle, çalışmamızın ilk bölümünde yönetim kurulunun tarihsel süreçte anonim şirketler hukuku içerisindeki yeri ve önemi, anonim şirketler hukukuna hakim olan ilkeler, hukuki niteliği, fonksiyonları ve görevlerinden bahsedilmekle beraber genel nitelikteki bilgilere de yer verilmiştir. Ayrıca yönetim kurulunun karar alma sürecini yani toplantı ve karar nisaplarına değinmemizle birlikte, toplantıya çağrı usulü, karar alma türleri ve yönetim kurulu üyelerinin yasaklı olduğu iş ve işlemlerden bahsedilmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ise, genel hükümlere göre yokluk, iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlük gibi hukuki işlemlerin geçersizlik hallerinden ve bu geçersizlik durumlarının yönetim kurulu kararlarına yansımasına değinilmiştir. Öte yandan, TTK m. 391 düzenlemesinde dört adet halinde sayılan eşit işlem ilkesine aykırı kararlar, anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini

gözetmeyen kararlar, pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilemez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren kararlar ile, diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararları etraflıca incelenmiştir. Ayrıca TTK'da yer alan ve butlanla sakat olabilecek yönetim kurulu kararları üzerinde durulmuştur.

Nihayetinde, çalışmamızın üçüncü ve son bölümünde ise, yönetim kurulunun butlanla sakat olduğu iddia edilen kararlarına karşı, butlanın tespiti davasının usul ve şartlarını, kime karşı ve hangi mahkemede husumetin yöneltileceğini ve yargılama neticesinde verilen kararının etkilerinin kimlere karşı ve nasıl olacağı üzerinde durulmuştur.

BÖLÜM 2. YÖNETİM KURULU KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜK HALLERİ

2.1. Yönetim Kurulu Kararlarının Özelliği ve Karar Alma Usulü

Çalışmamız bakımından öncelikle yönetim kurulunun kararlarının alınma usulünün incelenmesini faydalı olacaktır. Tek kişilik bir yönetim kurulunun söz konusu olduğu hallerde, tek taraflı hukuki işlem söz konusudur. Ancak yönetim kurulu birden fazla kişiden oluşuyorsa çok taraflı bir hukuki işlem söz konuşu olacaktır. Yönetim kurulu kararları hukuki bir işlem niteliğinde olduklarından, TBK'nın genel prensipleri bu kararlara da uygulanacaktır.

2.1.1. Karar Alma Usulü ve Yöntemleri

Yönetim kurulu şirketin yönetimine dair kararlarını kural olarak kurul halinde alır. Bu nedenle, her üye, kendisine kanunda tanınan (yapılacak toplantılara katılmak, toplantıda görüş beyan etmek, oy kullanmak vs.) hak ve yetkileri kullanmaya ehildir. Ayrıca toplantılara katılmanın, bir görevi yerine getirmek olduğunu belirtmek gerekir[1]. Buradan hareketle, yönetim kurulu şirket işleri gerekli kıldıkça toplanıp karar alır[2]. Yönetim kurulu toplantılarına geçerli bir mazeret bildirmeden katılmamak üyelerin sorumluluğuna sebep olabilir. Diğer yandan, yönetimle ilgili her konuda kesinlikle toplantı yapılacağını belirten bir kaide yoktur. Yönetim tarafından toplantı yapılmadan da olağan veya günlük işlerde karar verilebilir[3].

TTK m. 366/1'e göre yönetim kurulu her yıl üyelerin arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekalet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer. Ana

---

1 Fatih **Bilgili/** Ertan **Demirkapı**, Şirketler Hukuku, 9.Bası, Dora Yayınları, Bursa 2013, s. 402; Yönetim kurulu toplantılarına, belli hallerde üye olmayan kimselerinde katılabileceği hususunda bkz. Sami **Karahan/** İbrahim **Arslan**, Şirketler Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya Aralık 2013 s. 396.

2 Necla **Akdağ Güney,** Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016, s. 247

3 **Bilgili/Demirkapı**, Şirketler Hukuku, 9.Bası, Dora Yayınları, Bursa 2013, s. 402; Benzer olarak bkz. Mehmet **Bahtiyar**, Ortaklılar Hukuku Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Bası, Beta Yayınları, İstanbul Ocak 2019, s. 167; gündelik işler dışında kalan hususlarda ve üyelerden bazılarının muhalefet ettiği konularda karar alınmasının gerektiği hususunda bkz. Karahan/Arslan, s. 389.

Sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilir.

Yönetim kurulu, şirket işlerinin gidişatını izlemek, kendisine talep edilecek konular için rapor hazırlamak, kararlarını uygulatmak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir (TTK m. 366/2).

2.1.2. Toplantıya Çağrı Usulü

Öncelikle, Türk Ticaret Kanununun, toplantıya çağrı usulü hakkında bir düzenleme getirmediğini belirtmek isteriz. Bu nedenle toplantıya çağrı, herhangi bir şekle bağlı olmadığı gibi, toplantıya ilişkin hususların (zamanı, yeri) yönetim kurulu tarafından yahut şirket ana sözleşmesi ile tayin edilebileceği söylenebilir[4]. Yönetim kurulunu toplantıya, yönetim kurulu başkanı veya başkan vekili çağırır. Yönetim kurulu üyelerinden her biri de başkan veya başkan vekiline yazılı olarak başvurup kurulun toplantıya çağrılmasını talep edebilir. Toplantı talep eden üye kural olarak, bu istemin gerekçesini ve toplantının gündemini de bildirmelidir. Ancak gündem bildirilmek şartıyla, gerekçe gösterilmese dahi başkan bu istemi yerine getirmek zorundadır[5].

Burada önemli olan husus yönetim kurulu üyelerinin toplantıdan zamanında haberdar olmasıdır. Bu sebeple, ispat kuvvetini haiz olması için her bildirim, örneğin; üyelere imzaları karşılığında elden veya taahhütlü mektup, telgraf, elektronik posta, vasıtasıyla hatta acele hallerde telefonla ile dahi yapılabilir[6]. Toplantı bildiriminin bütün üyelerin rahatlıkla toplantıda hazır bulunabileceği ve hazırlık yapabileceği kadar bir süre önce yapılması gerekir. İşin öneminin ve aciliyetinin gerekli olduğu durumlarda yönetim kurulu, üyelere hiç süre vermeden derhal toplantıya çağırılabilir. Bu hususta kıstas objektif iyi niyet kurallarına uygunluktur[7].

---

4 Ersin **Çamoğlu(**Reha **Poroy**/Ünal **Tekinalp)**, Ortaklıklar Hukuku I, Güncellenmiş ve Yeniden Yazılmış 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul Şubat 2019, s. 338; **Akdağ/Güney**, s. 247; Hasan **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017, s. 450.

5 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, C. 1, s. 338

6 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, C. 1, s. 339

7 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, C. 1, s. 339

2.1.3. Karar Alma Türleri

Yönetim kurulu genel olarak TTK'nın 390. maddesinde gösterilen usul ve esaslara göre karar alır. Yönetim kurulu fiziki ortamda, elektronik ortamda (online), elden dolaştırma yoluyla karar alabilir.

2.1.3.1. Fiziki Ortamda Karar Alınması

Yönetim kurulu, başkan ya da başkan vekilinin yapacağı davet ile toplanır. Üyelerden herhangi birisi de yazılı olarak, başkan ya da vekilinden toplantı çağrısı yapmasını isteyebilir (TTK m. 392/7)[8]. Yönetim kurulu üyeleri tarafından kurulun toplanması talep edilmesine rağmen, başkan veya vekili herhangi davette bulunmaz ise, ilgili üye şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine müracaat ederek yönetim kurulunun toplanmasını sağlaması mümkündür[9].

Toplantıya çağrı yapan veya yaptıran, toplantının gündemini de belirler. Yeri gelmişken belirtmek gerekirse, yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağlılık kuralı geçerli değildir[10]. Gündemde olan yahut olmayan konularda karar alınabileceği gibi, gündeme sonradan madde koyulması talep edilebilir[11].

Yukarıda değindiğimiz gibi, toplantıya davet usulü TTK'da düzenlenmemiştir. Önemli olan toplantıdan haberdar edecek ve herhangi bir uyuşmazlık çıktığında bu hususu ispat için yeterli vasıtalarla davetin yapılmış olmasıdır. Bu kapsamda çağrının telefonla, faksla, noter aracılığıyla veya elektronik posta yoluyla yapılması mümkündür. Davetin, iyi niyet ve somut olayın özellikleri çerçevesinde belirlenecek bir süre öncesinden yapılması gerekir[12].

TTK'da yönetim kurulunun toplanma yeri ve zamanı hakkında herhangi bir hüküm getirilmemiştir. Buradan hareketle, yönetim kurulu toplantısı ve zamanı şirket ana sözleşmesiyle veya çıkarılacak bir iç yönerge ile düzenlenebilir. Eğer iki şekilde de düzenlenmemişse serbestçe belirlenir[13].

---

8 Bu hususta bkz. **Karahan/Arslan**, s. 391.
9 **Karahan/Arslan** s. 391.
10 Ünal **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011, s. 151.
11 **Bahtiyar**, s. 168.
12 **Bahtiyar**, s. 168.
13 **Bilgili/Demirkapı**, s. 404

Yönetim kurulu toplantılarında her üyenin, bir oy kullanma hakkı vardır. Yönetim kurulu üyesinin şirketteki payı, oy hakkını artırmaz yahut azaltmaz[14]. TTK'nın 390/2. maddesine göre, yönetim kurulu üyesinin Oyunu bizzat kullanması gerekir. TTK' da temsile izin verilmemiştir. Haklı gerekçesi olan yönetim kurulu üyesi gündeme ilişkin düşüncelerini ve oyunu yazılı olarak kurula bildirebilir. Ayrıca belirtmek gerekirse, üyenin verdiği çekimser oyun kullanılması mümkün olmakla birlikte, oylanan karar için üye veya üyeler tarafından verilen çekimser oy, red oyu olarak kabul edilir[15].

İfade etmek gerekirse, TTK m. 390/2'ye göre, yönetim kurulu kararlarının geçerliliği alınan kararların zapta geçirilip imza altına alınmış olmalarına bağlıdır.

2.1.3.2. Elektronik Ortamda Karar Alınması

TTK m. 1527'ye göre, yönetim kurulu toplantısı tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin elektronik ortamda katılıp oy kullanmasına da cevaz vermiştir.

Elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı yapılması konusundaki Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından 29.08.2012 tarih 28396 sayılı Resmi Gazetede bir tebliğ yayınlanmıştır. Söz konusu tebliğin 5. maddesine göre: *"sermaye şirketlerinde yönetim kuruluna toplantılarına isteyen hak sahipleri Elektronik Toplantı Sistemi aracılığıyla elektronik ortamda katılabilirler. Üyelerden herhangi birinin toplantıya fiziken katılacağını beyan etmemesi halinde toplantı tamamen elektronik ortamda yapılabilir".* Ayrıca tebliğin 9. maddesinin 2. fıkrasına göre de, elektronik ortamda toplantıya katılma talebinde bulunanlar bu taleplerini güvenli elektronik imza ile imzalayarak şirketin KEP hesabına iletmeleri gerekmektedir.

Toplantının belirtilen şekilde yapılabilmesi için öncelikle bu hususun şirket ana sözleşmesinde düzenlenmiş olması gerekir. Ticaret şirketlerinde anonim şirket genel kurulları dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ'in 6. maddesinde şirket ana sözleşmesine konulacak metni belirtmiştir. Ana sözleşmede hüküm bulunması şartı gerçekleşmişse, bir üyenin elektronik ortamda toplantıya iştirak

---

[14] Oruç Hami **Şener**, Ortaklıklar Hukuku, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara Şubat 2019, s. 389

[15] **Bilgili/Demirkapı**, s. 404.

etmesi yönetim kurulu başkanın iznine bağlı değildir. Yönetim kurulu üyesinin elektronik ortamda katılacağını bildirmesi yeterlidir[16].

Elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı düzenlenebilmesine ilişkin getirilen esaslar özellikle yabancı sermayeli şirketler bakımından getirilmiş olup, yabancı ortaklar tarafından önerilerek atanacak yönetim kurulu üyeleri bakımından bir manevra alanı, özgürlük alanı çıkmaktadır[17].

2.1.3.3. Elden Dolaştırma Yoluyla Karar Alınması

TTK m. 390/4'e göre, üyelerden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin, tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması da, bu yolla alınacak kararın geçerli şartıdır.

Onayların aynı kağıt da bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kağıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir (TTK m. 390/4). Ayrıca kararların geçerliliği, yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır (TTK m. 390/5).

2.1.4. Toplantı ve Karar Yetersayıları

TTK m. 390/1'e göre şirket ana sözleşmesinde aksine ağırlaştırıcı bir hüküm öngörülmemişse, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Bu kural yönetim kurulu toplantısının elektronik ortamda yapılması halinde de uygulanır.

Hükmün lafzından da anlaşılacağı üzere, yönetim kurulu toplantı ve karar yetersayıları artırılabilir azaltılamaz. Toplantının şirket yönünden taşıdığı öneme göre çeşitli kararlar için ağırlaştırıcı yetersayılar öngörülmesi mümkündür. Örneğin; kredi alınması, ortaklık taşınmazlarının satılması veya teminat gösterilmesi veya başka

---

16 **Tekinalp**, s. 147.
17 **Bilgili/Demirkapı,** s. 405.

ortaklıklara iştirak kararları oybirliğine kadar varan değişik ağırlaştırılmış nisaplara bağlanabilir[18].

Uygulamada genellikle, yönetim kuruluna da imtiyazlı grupların temsilcileri bulunan veya yabancı sermaye katılımlı ortaklıklarda, sayılan belirli kararların oluşması için grup temsilcisi üyelerinin tümünün veya bir kısmının olumlu oyunu şart kılan düzenlemelere rastlanmaktadır[19].

2.2 Yokluk Kavramı ve Yönetim Kurulu Kararlarının Yoklukla Sakatlığı

2.2.1. Genel Olarak Yokluk Kavramı

Yönetim kurulu kararlarının yoklukla sakatlığından bahsetmeden önce, genel olarak yokluk kavramı üzerinde durmakta fayda görüyoruz. Yokluk yaptırımı herhangi bir kanuni düzenlemede bulunmamakta birlikte, Türk doktrini ve Yargıtay kararlarında kabul edilen bir yaptırım türüdür[20].

Yokluk, hukuki bir işlemin kanunda belirtilen kurucu unsurlarından herhangi birisinin olmaması veya eksik olması halinde söz konusu olur ve bu hukuki işlem yoklukla sakat hale gelir[21]. TBK'nın 1. maddesinde belirtildiği gibi, bir sözleşme, sözleşmenin taraflarının, karşılıklı ve birbirine uygun olarak iradelerini açıklamalarıyla kurulur. Bu itibarla, birbirine uygun irade beyanları söz konusu değilse, sözleşmenin kurucu unsurları eksik olacak ve sözleşme hukuk aleminde doğamayacaktır, yani yok hükmünde olacaktır[22]. Hukuki işlemlerin yokluğu herkes tarafından ileri sürülebileceği gibi, hakim tarafından da re'sen nazara alınmalıdır.[23]

---

18 **Pulaşlı,** Genel Esaslar**,** s. 496; **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, s. 340.

19 **Çamoğlu/Poroy/Tekinalp**, s. 340.

20 İsmail **Kırca (**Feyzan Hayal **Şehirali Çelik/**Çağlar **Manavgat)**, Anonim Şirketler Hukuku, C. II, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Ankara 2017, s. 1; Rıza **Ayhan**/Hayrettin **Çağlar**/Mehmet **Özdamar**, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 332.

21 Mustafa Kemal **Oğuzman/** Turgut **Öz**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1, Gözden Geçirilmiş 15. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018, s. 175; Ayhan/Çağlar/Özdamar, s. 332.

22 Hüseyin **Hatemi/** Emre **Gökyayla,** Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4.Baskı, Vedat Kitapçılık İstanbul 2017, s. 68; Erdoğan **Moroğlu**, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı XII Levha Yayınları, İstanbul 2017, s. 130-131; Necip **Kocayusufpaşaoğlu,** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Birinci Cilt, 7. Baskı, Filiz

Yeri gelmişken değinmekte fayda olan bir diğer husus ise, yokluk ve butlan ile sakatlık yaptırımı yönünden hukukumuzda farklı bir yaptırım gözetilmemesi, söz konusu kavramların özensiz kullanımına neden olmasıdır. Ancak yokluk ve butlan hukuki neticeleri bakımından farklılık gösterir[24]. Şu halde, butlan halinde, hukuki işlem şeklen doğmasıyla beraber, hedeflenen hukuki netice en baştan itibaren doğmaz. Yokluk durumunda ise, hukuki işlemin kurucu unsurlarının eksikliği sebebiyle şeklen dahi doğmamıştır. Bu nedenle, doğmamış bir işleme hukuki bir netice bağlanamaz[25]. Moroğlu, hukuki işlemin özüne ilişkin emredici hukuk normlarına aykırı hallerin söz konusu olması durumunda butlan, şekle ilişkin emredici hukuk normlarının ihlali halinde ise yokluk yaptırımından bahsedilmesi gerektiğini ileri sürmektedir[26].

Ayrıca belirtmek gerekirse, kötü niyetle ileri sürülmüş butlan iddiası TMK'nın 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük ilkesi gereği hukuk düzeni tarafından korunmaz ve herhangi bir tazminat talebine konu olamaz. Öte yandan, yokluk halinde ise, kötü niyet ve tazminattan bahsedilmesi mümkün değildir[27]. Kaldı ki, hukuk aleminde hiç doğmamış bir hukuki işlem için kötü niyet ve tazminat talebinde bulunmak hukuk mantığına uygun değildir. Yargıtay bu konuda, Şirket genel kuruluna katılıp red oyu vermeyen bir kimsenin kurulca alınan kararın yoklukla sakat olduğunun tespitini talep etmesinin TMK m. 2'ye aykırı düştüğüne hükmetmiştir[28]. Bu konuda Moroğlu, hukuken doğmamış yani yok olan bir işleme hukuki bir netice bağlanmasının imkanı olmadığını belirterek, şeklen doğmuş bir hukuki işlemin konversiyon yolu ile hukuki bir netice bağlanabileceğini ve söz konusu işlemin butlanının tespitinin de dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edecek bir şekilde ileri sürülemeyeceğini savunmaktadır.[29]

Yayınları, İstanbul 2017, s. 580; Fikret **Eren,** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara 2018, s. 348; **Kırca(ŞehiraliÇelik/Manavgat)**, C. 1 s. 513.

23 Gökhan **Antalya**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, Legal Yayınları, İstanbul 2018, s. 127; **Kocayusufpaşaoğlu,** s. 580; **Oğuzman/Öz**, s.175; Kemal **Oğuzman**/Nami **Barlas**, Medeni Hukuk, 24. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018, s. 219-221.

24 **Oğuzman/Barlas**, s. 219-221.

25 İsmail **Kırca (**Feyzan Hayal **Şehirali Çelik/**Çağlar **Manavgat)**, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, s.513; Hediye Bahar **Sayın**, Pay Sahiplerinin Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2017, s. 63.

26 **Moroğlu,** s. 33.

27 **Antalya**, s. 127-128; **Moroğlu**, s. 32.

28 Y. 23. HD. 04.07.2013, 2013/7844 E. 2014/1074 K. sayılı İçtihatı, **Kazancı İçtihat Bilgi Bankası** (Erişim Tarihi 10.11.2019)

29 **Moroğlu,** s.37

2.2.2. Yönetim Kurulu Kararlarının Yoklukla Sakatlığı

İlk olarak ifade etmek gerekirse, yönetim kurulu kararlarının yokluğundan bahsedilebilmesi için TTK'nın 390 ve 1527. maddelerinde düzenlenen yönetim kurulu toplantılarına ilişkin, emredici hükümlere aykırı bir karar alınmış olması gerekmektedir[30]. Bir yönetim kurulu kararından bahsedilebilmesi için iki tane kurucu unsur gerekmektedir. Bunlar; yönetim kurulu ve yönetim kurulu tarafından toplantı ve karar nisaplarına ilişkin emredici hükümler gözetilerek alınmış bir karardır[31]. Yoklukla sakat olabilecek kararlardan bahsedecek olursak;

Yönetim kurulu toplantısına davet edebilecek kişiler; yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi kural olarak yönetim kurulu başkanına aittir. Yönetim kurulu üyelerinin kanuni yükümlülüklerini ifa edebilmesi ve sorumluluklarının doğmaması için her çeşit imkana sahip olmalıdır.[32] Bu nedenle, yönetim kurulu üyesi yahut üyeleri de yönetim kurulu başkanına yazılı olarak başvurup yönetim kurulunu toplantısı yapılmasını talep edebilirler (TTK m. 392). Eğer yönetim kurulu toplantıya çağırmaya yetkisi olmayan bir kişi veya kişiler tarafından toplanıp karar almış ise, bu kararlar yok hükmündedir[33]. TTK m. 390/4 uyarınca, Yönetim kurulu tarafından toplantı yapılmaksızın karar alınmasının geçerlilik şartı, karar önerisinin tüm üyelere sunulması ve şirket anasözleşmesinde ağırlaştırılmış başka bir nisap belirlenmemişse üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alabilmesidir. Eğer bu şartlara aykırı olarak bir karar alınmışsa, söz konusu karar yoklukla sakat addedilecektir.

Yönetim kurulunun toplantıya daveti herhangi bir şekil şartına bağlı değildir; şirket ana sözleşmesinde belirtilen usul ile de söz konusu davet yapılabilir. Ancak üyelere davet yapıldığının ispatlanması bu konuda doğabilecek ihtilaflar için gerekli olabilecektir. Kanunun asgari sınırlamalarına uygun bir ana sözleşmede

30 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 511.

31 Mehmet **Bahtiyar,** Ortaklılar Hukuku Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Bası, Beta Yayınları, İstanbul Ocak 2019, s. 223.

32 **Akdağ Güney,** s. 248

33 Aydın Alber **YÜCE**, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararların Butlanı, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2018, s. 64-65.

ağırlaştırılmış toplantı ve karar nisabı öngörülmüşse, bu nisaba uygun olmayan toplantılar ve alınan kararlar yoklukla sakat olacaktır[34].

Yargıtay, tüm yönetim kurulu üyelerine çağrı yapılmamakla birlikte, toplantı yetersayısı da sağlanmamışsa yönetim kurulunun teşekkül etmiş sayılmayacağını ve alınan kararlarında, karar niteliği taşımayacağını ayrıca, yönetim kurulu toplantısı için yapılan davete kötüniyetli olarak katılmama hali neden gösterilerek yönetim kurulu kararlarına geçerlilik tanınmayacağına hükmetmiştir[35].

Kırca, usulüne uygun davet yapılmadan toplanmış yönetim kurulunda toplantı nisapları sağlanmış olsa dahi, bu toplantıda alınan kararların yok sayılması gerektiğini ileri sürmektedir[36].

Toplantı zaptı; Yönetim kurulu toplantılarında yapılan görüşmeler ve alınan kararlar, görevli aracılığıyla toplantı zaptına geçirilir[37]. TTK'nın 390/5. maddesinde bu konu hakkında *'kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır'* şeklindeki düzenlemenin ihlali halinde bunun yaptırımı yokluk olacaktır. Fakat, yönetim kurulunun toplantı yapmadan karar alması durumunda, toplantı zaptının tutulmamış olması sebebiyle alınan kararların butlanla sakat olmayacağı belirtilmektedir[38]. Ayrıca TTK m. 390/4 düzenlenmesinde, yönetim kurulu üyelerinden hiç kimsenin toplantı talebi bulunmaması durumunda, yönetim kurulu kararları, herhangi bir üyenin yaptığı, karar şeklindeki bir öneri, yönetim kurulu üye tamsayısının salt çoğunluğunun yazılı muvafakati alınmak suretiyle de karar alınabilir. Ancak alınan kararların muteber olması, söz konusu kararların onaylı örneklerinin karar defterine eksiksiz olarak yapıştırılması ve aynı karar önerisinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olmasına bağlıdır.

Elden dolaştırmayla yoluyla karar alınması; bu şekilde karar alınması için gerekli önerinin sadece olumlu oy kullanılacağı farz edilen üyelere yapılmış olması yahut toplantı yapılmaksızın karar alınmış olması durumlarında, bu fiillerin yönetim

---

34 Y.11.HD. 15.10.1993 E.4885/K.6526, Gönen **Eriş,** Açıklamalı ve İçtihatlı, Ticari İşletme ve Şirketler C. II, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 2055.

35 Y. 11. HD. 15.10.1993, E.4885/K.6526, **Eriş**, s. 2055.

36 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat,),** C. 1, s. 512.

37 Oğuz **İmregün**, Anonim Ortaklıklar, 3. Bası, İstanbul 1974, s. 165.

38 Ömer **Korkut**/Müslüm **Yılmaz,** İsviçre Federal Mahkemesinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanına İlişkin Bir Kararın Değerlendirilmesi, Batider, C. XXV, S. 4, Yıl: 2009, s. 550.

kurulunun iradesine etkili olduğu durumlarda yokluk söz konusu olur[39]. Kırca, TTK'nın 390. maddesinde geçerlilik kavramı kullanılmış olmasını nedeniyle toplantı ve karar yetersayılarına aykırılık durumunda sakatlığın yokluk değil de butlan olduğunu ifade etmektedir[40]. Sunulmuş bir öneri için oylama yapılmadan azınlık ve çoğunluğun bir sözleşme düzenlemek suretiyle aldığı kararlar da yoklukla sakattır[41]. Bu hususta önemle ifade etmek gerekirse, yönetim kurulunun karar alma amacı olmadan toplanıp bazı konuları görüşmeleri durumunda da bir yönetim kurulu toplantısından ve karar alınmasından bahsedilemez[42].

Yönetim kurulu üyelerinin oyu; her bir yönetim kurulu üyesinin bir oyu olmakla birlikte, oylama açık şekilde yapılır. Oylamada eşitlik halinde yönetim kurulu başkanının oyunun üstün oy sayılması kabul görmemiştir[43].

Müzakerelere katılma yasağı; yönetim kurulu üyesi yahut üyelerinin, bazı hallerde kendi çıkarı ile şirketin çıkarının çatışması ve şirketin ekonomik geleceğinin tehlikeye düşmesi ihtimalinin önüne geçilebilmesi için kanun koyucu tarafından söz konusu yasak düzenlenmiştir[44].

Bu yasaya aykırılık durumunda nasıl bir yaptırım uygulanacağı hususu öğretide tartışmalıdır. Şöyle ki; ilk olarak söz konusu yasağa aykırı davranan üye veya üyelerin toplantı yetersayısını tamamlaması yahut tamamlamaması yönünden incelenmektedir.

Buna göre; yasağa tabi üye veya üyelerin katılmasıyla toplantı yetersayısı tamamlanıyorsa bu toplantıda alınan karar geçersiz olacaktır. Aksi takdirde, alınan kararın geçerliliği etkilenmeyecektir[45]. Diğer yandan, bu yasağın düzenlenmesinin maksadı, sadece şirketin karşılaşması muhtemel zararların önüne geçilmesidir. Bu sebeple yaptırımın karşılığı butlan olmamalıdır[46]. Bu itibarla, kanun koyucunun,

---

39 **Bahtiyar**, s. 223; **Yüce,** s.54; Hülya **Coştan**, Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yeter Sayılar ve Toplantı Talep Hakkı, Batider, C. XXVIII, Sayı: 3, Yıl: 2012, s. 58.

40 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 513.

41 **Moroğlu**, s. 131.

42 **Sayın**, s. 245.

43 **Karahan/Arslan**, s. 396-397; **Bahtiyar**, s. 220-221 vd; Hasan **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 3. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s. 989.

44 Akar **ÖCAL**, Fransız, Belçika ve İsviçre Hukuklarında, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılmaktan Yasaklanması, Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, Sayı 1-2, Yıl: 2000, s. 335.

45 **Eriş**, s. 2050 vd; Ömer **Teoman**, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına Aykırılığının Yaptırımı Nedir?, Batider, C. XXVI, Sayı: 4, Yıl: 2010, s. 9.

46 **Teoman**, s. 11.

müzakerelere katılma yasağının ihlali halinde, butlan hükmünü uygulamak amacı taşısaydı, üyelerin şirkete karşı verdikleri zararı, tazminle yükümlü tutmaması gerekirdi[47].

Toplantı ve karar yetersayıları; kanunda ve kanunda belirtilmiş olan asgari toplantı ve karar yetersayılarına aykırı olarak alınacak yönetim kurulu kararları yok hükmündedir[48].

Yargıtay, yönetim kurulunun, toplantı nisabının tamamlanmamış olduğu bir toplantıda karar alması durumunda, bu eksikliğin daha sonra giderilmesi halinde dahi, söz konusu kararın geçerli sayılamayacağını belirtmektedir[49]. Yargıtay bir başka kararında da, kanuna aykırı şekilde alınmış yönetim kurulu kararlarının geçici de olsa ticaret siciline tescil edilemeyeceğine hükmetmiştir[50].

Ancak Yargıtay bir başka kararında, yönetim kurulu üyelerinin üyeliğinin düşmesi yahut başka bir şekilde boşalması halinde ilgili hükümlerin maksada uygun yorumlanması durumunda, karar yetersayısı sağlanmış ise yönetim kurulunun üye seçebileceğini belirtmiştir[51]. Kaldı ki; bu karara paralel bir şekilde TTK'nın 363/1. maddesinde yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir şekilde sona ermesi halinde (TTK. m. 334 hükmü saklı kalmak kaydıyla), yönetim kurulu söz konusu üyenin yerine kanuni şartları haiz birini yönetim kuruluna geçici üye olarak seçebileceği ve bu durumda, seçilen kişinin yapılacak olan ilk toplantıda genel kurulun onayına sunulması gerektiği hükme bağlanmıştır.

2.2.3. Yokluğun Tespiti

Yönetim kurulunun yoklukla sakat kararlarına karşı açılacak olan dava *'yokluğun tespiti'* davasıdır. Zira niteliği gereği yoklukla sakat yönetim kurulu kararı alındığı tarihten itibaren hüküm ve sonuç doğurmayacaktır[52]. Yargılama sürecinde davacı yan, husumeti yöneltmede hukuki yararı bulunan herkes olabilir. Davalı yan ise, anonim şirket tüzel kişiliğidir. Ayrıca yönetim kurulu kararının yoklukla sakat olduğu

47 **Teoman**, s. 11.
48 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, C. I, s. 379.
49 Y. 11. HD. 19.01.2014, E. 5585/K. 315, **Eriş**, Ticaret Hukuku, C. II, s. 2066.
50 Y. 11. HD. 30.03.2015, E. 18997/K. 4363, **Eriş**, Ticaret Hukuku, C. II, s. 2052.
51 Y. 11. HD. 08.02.1990, E. 1989/K. 5478, **KİBB**, **(**E.T. 01.02.2019).
52 **Moroğlu,** s. 131.

iddiası itiraz yoluyla öne sürülebilir[53]. Kaldı ki; mahkemece bu durum kendiliğinden nazara alınmalıdır[54]. Yargılama sonucunda red kararına hükmedilmesi sadece davanın taraflarını bağlar. Ancak davanın kabulü durumunda hükmedilen bu karar herkesi bağlamaktadır[55].

2.3. İptal Edilebilirlik

2.3.1. Genel Olarak İptal Edilebilirlik Kavramı

Öncelikle, iptal edilebilirliğe genel olarak değinmek gerekirse; karşılıklı irade beyanlarının açıklanmasından, yani sözleşmenin kurulmasından itibaren geçerli olan iptal nedenleri bir sözleşmenin iptal talep edebilme hakkını haiz tarafça, geçmişe etkili olarak ortadan kaldırılmasıdır[56]. İptale tabi bir sözleşme, niteliği itibari ile bozucu koşula bağlı olup iptal edilene kadar geçerliliğini korumakla birlikte, sözleşmenin tarafları olan kişi yahut kişiler tarafından ileri sürülmesi gerekir[57]. Taraflardan birinin, söz konusu sözleşmenin iptaline yönelik irade beyanında bulunması, yapılan sözleşme bir şekil şartına bağlı olsa dahi, şekle tabi değildir[58].

Ayrıca belirtmek gerekirse, sözleşmenin iptali taraflar arasında hüküm ve sonuç doğuracağından, iptal edilebilirlik nispi butlan olarak da isimlendirilmektedir[59].

2.3.2. Yönetim Kurulu Kararlarının İptal Edilebilirliği

Öncelikle, 6762 sayılı Kanun dönemine kısaca değinmek gerekirse, bu konuda iki görüşün hakim olduğunu ifade etmek gerekir. Yönetim kurulu kararlarının iptalini uygun görmeyen yazarlar bu görüşlerini dört nedene dayandırmaktadırlar.[60] Buna göre; sorumluluk davası açılması imkanının bulunması, alınan kararların hükümsüzlüğünü

---

53 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. I, s. 513.

54 **Moroğlu**, s. 131.

55 **Moroğlu,** s. 131.

56 **Eren**, s. 361.

57 Safa **Reisoğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2014, s. 150 vd; **Moroğlu**, s. 24; Ancak **Oğuzman/Öz**, (Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s.178-179), tek taraflı irade beyanı yoluyla da sözleşmenin tek taraflı olarak iptal edilebileceğini savunmaktadır.

58 **Eren**, s. 361.

59 **Eren**, s. 362; **Hatemi/Gökyayla**, (Borçlar Hukuku Genel Bölüm, s.80), nispi butlan terimi aile hukuku haricinde kullanılmaması gerektiğini ifade etmektedirler.

60 Korkut **Özkorkut,** Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara 1996, s. 123; Tuğrul **Ansay**, "Anonim Şirket İdari Meclisi Kararlarının İptali Meselesi" Batider, C. II, S. 3, Yıl: 1964, s. 383.

dava yahut itiraz yoluyla öne sürülebilmesi ve pay sahiplerinin hakları doğrudan ihlal edilmesi halinde eda davası açabilme hakkını haiz olunacaktır[61]. O dönemde Özkorkut, kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş bir anonim şirkette yönetim kurulunun kendisine tanınan yetkileri kötüniyetle kullanma olasılığına karşılık halihazırdaki hukuki halin pay sahiplerinin haklarını korumaya kafi gelmemesi ve yönetim kurulunun genel kurulun fonksiyonunu üstlenircesine karar aldığı hallerde iptal kurumunun öneminin arttığını ileri sürmüştür[62].

Diğer yandan, yönetim kurulu üyelerinin, kendileri aleyhine yöneltilmiş olan sorumluluk davalarında aleyhlerine hükmedilebilecek olan tazminatları ödeyememe ihtimali düşünüldüğünde, yönetim kurulu karar yahut kararları aleyhine iptal davası yöneltilmesinin, üyelerin sorumluluğa ilişkin hükümleri uygulamaktan daha faydalı olacağı ileri sürülmektedir[63]. Zira kararın icra edilmesi sebebiyle vücut bulan zararın tazimini için üyelerin sorumluluğuna gidilmesinin yanında, bu zararın hiç doğmamış olmasını sağlamak hukuken daha isabetli olacaktır[64].

Bu hususta önemle belirtilmesi gerekli olan konu, yönetim kurulu kararlarının kural olarak iptal edilememesidir[65]. TTK' da yönetim kurulu kararlarının iptali kural olarak düzenlenmemiştir. Ancak 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda ve TTK'nın bazı maddelerinde yönetim kurulu kararlarının istisnai olarak iptalinin istenebileceği düzenlenmiştir[66]. Anonim şirket ortaklarına yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası yöneltebilme hakkı bahşedilmediğini de ifade etmek gerekir[67]. Ayrıca değinmek gerekirse, kanun koyucunun yönetim kurulu kararlarının iptalini düzenlememiş olması boşluk olarak değil de bilinçli bırakılmış bir boşluk olarak yorumlanmalıdır[68].

İptal davası inşai bir dava niteliğinde olduğundan, kanunda öngörülenler haricinde, fiili bir uygulama ile inşai dava yaratılması mümkün değildir[69]. Ancak yukarıda bahsettiğimiz gibi, TTK' da yönetim kurulunun kararlarına karşı düzenlenmiş

---

61 **Özkorkut**, s. 123; **Ansay**, s. .383

62 **Özkorkut,** İptal, s. 123.

63 Ersin **Çamoğlu**, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul Eylül 2010, s. 81-83.

64 **Çamoğlu**, s. 81-83.

65 TTK. m. 391 Gerekçesi.

66 Bkz. TTK. m. 445-460, SPK. m. 18-20.

67 **Sayın**, s. 155 vd.

68 **Akdağ Güney**, s. 263; **Pulaşlı,** Genel Esaslar, s.443; **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 523.

69 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 523; Ancak Öğretide **Arslan**, TTK'nın 445. maddesinde düzenlenmiş iptal sebeplerinin yönetim kurulu kararları içinde uygulanmasından yanadır.

olan istisnai iptal edilebilir nitelikteki kararları tek tek incelemek gereklidir. Ayrıca değinmek gerekirse, Yargıtay kararlarında da yönetim kurulu kararlarının iptali hakkında yerleşik bir içtihat ve görüş bulunmamaktadır. Yargıtay'ın konuya ilişkin esas eğilimi: "*Anonim ortaklıkların yönetim kurulu kararları aleyhine kural olarak iptal davası açılamaz. Ancak bazı hallerde ve özellikle pay sahiplerinin kişisel haklarını ihlal eden yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabilir. Bu nitelikte olmayan yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılamayacağından, bu kararlar için ancak genel kurula itiraz edilebilir. Genel kurulun itiraz üzerine vereceği kararlar aleyhine koşulları varsa, üç aylık sükutu hak süresi içinde iptal davası açılabilir"* şeklindedir[70].

2.3.1. Kayıtlı Sermaye Sisteminin Uygulanması Durumunda İptal Edilebilirlik

2.3.1.1. Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Olmayan Anonim Şirketler

Her ne kadar yönetim kurulu kararları aleyhine kural olarak iptal davası açılamayacaksa da, TTK'nın 460. maddesinin 1 ve 4. fıkralarında genel kurul kararlarının düzenlendiği 445. maddeye atıf yapılarak yönetim kurulu kararlarının istisnai olarak iptal edilebilirliği düzenlenmiştir.

Buna göre, halka açık olmayan ve kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş olan anonim şirketlerde pay sahipleri veya yönetim kurulu üyelerinin kanuna veya ana sözleşmeye ya da dürüstlük kurallarına aykırılık hallerinde, yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası yöneltebileceği düzenlenmiştir. Genel kurul karar alma yetkisinin yönetim kuruluna bırakılması, genel kurulun bu konu hakkında kanuni ve ana sözleşmedeki sınırlamalara uyma mecburiyetini değiştirmez. Kaldı ki; madde hükmünde de açıkça düzenlendiği üzere, genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen 445. maddeye atıf yaparak kıyas yoluyla uygulanması gerektiği de düzenlenmiştir[71]. Yapısal değişiklik kararlarına ilişkin (birleşme, bölünme, tür değiştirme) iptal davası yoluna başvurulabilme şartlarını sonraki sayfalarda etraflı bir şekilde inceleyeceğiz[72].

---

70 Y. 11. HD. 26.01.1989, E. 1988/3414, K. 1989/260, **KİBB (**E.T. 09.02.2019).
71 **Ayhan/Çağlar/Özdamar**, s.333-334; TTK. m. 460.
72 Bkz. s.21 vd.

2.3.1.2. Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Anonim Şirketler

Sermaye Piyasası Kanununa tabi anonim şirketlerde yani halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu kararlarının iptali davası yöneltilmesi hususu SPK m. 18/6' da şu şekilde düzenlenmiştir: *"...yönetim kurulu üyeleri veya hakları ihlal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren 30 gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler"*.

Bu itibarla, yönetim kurulunun kayıtlı sermaye tavanına kadar sermayeyi artırması, yeni pay çıkarılması, imtiyazlı ve nominal değerinin üzerinde veya altında pay çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay alma haklarının sınırlandırılması, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alınması ve pay ile değiştirilebilir tahvil veya dönüştürülebilir bir türev araç çıkarılması (SPK m. 18/2-3-5-9) için alınan bir yönetim kararı, iptal edilebilir bir karar niteliğinde olmaktadır. Mevcut Payların İtibari değerlerinin artırılması suretiyle sermaye artırımı herhalde anasözleşme değişikliği ve genel kurulun kararını gerektirmesine göre, kayıtlı sermaye sisteminde mevcut payların itibari değerlerinin yükseltilmesi suretiyle dış ve iç kaynaklardan sermaye artırımı söz konusu olamaz.[73]

Kar payı avansının dağıtılmasına ilişkin kararlar içinde yukarıda bahsettiğimiz SPK m. 18/6. maddesi hükmüne göre iptal davası açılabilecektir[74]. SPK m. 20/2'ye göre: "*...Hukuki sorumluluk doğuran hallerin varlığı halinde, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri tarafından kararın ilanından itibaren otuz gün içinde, 18. maddenin altıncı fıkrasına göre iptal davası açılabilir"*. Madde hükmünde de belirtildiği gibi, Sermaye Piyasası Kanununa tabi anonim şirket yönetim kurulu kararının iptal edilebileceğini düzenlemiştir.

---

[73] Mehmet **Bahtiyar**, Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı, İstanbul 1996, s. 100

[74] **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, C. I, s. 381; **Akdağ Güney**, s. 265.

2.3.2. Esas Sermaye Sistemini Benimsenmesi Halinde İptal Edilebilirlik

Sermaye şirketleri, şirketlerinin birleşmesi, bölünmesi veya tür değiştirmesine ilişkin karar almış olabilir. Bu halde, şirket paydaşları, bu karar yahut kararlara ilişkin TTK'nın 134. ile 192. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürerek iptalini isteyebilirler, TTK m. 192/1 uyarınca, sermaye şirketince esas sermaye sistemi benimsenmiş olsun yahut olmasın söz konusu kararların Türkiye Ticaret Sicil Gazetesine tescil ve ilanından itibaren iki aylık hak düşürücü süre içerisinde şirket tüzel kişiliğe karşı söz konusu kararın iptali maksadıyla husumet yöneltebilecektir. İlan gerekmeyen hallerde hak düşürücü süre tescil tarihinden itibaren başlar. Bir diğer husus, anonim şirketlerin TTK'nın 155 ve 156. maddeleri uyarınca kolaylaştırılmış usulde şirket birleşmelerinde, yönetim kurulunca birleşme akdinin tasdikine ilişkin kararı TTK'nın 134 ve 190. maddelerinin aykırılık teşkil etmesi durumunda iptali talep edilebilecektir[75].

Bu hususta 192. maddenin 3. fıkrasına göre: *"...birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin işlemlerde herhangi bir eksikliğin varlığı halinde, mahkeme taraflara bunun giderilmesi için süre verir, hukuki sakatlık verilen süre içerisinde giderilemiyorsa veya giderilmemişse mahkeme kararı iptal eder ve gerekli önlemleri alır"* demekle, talebe konu eksikliğin giderilmesi için ilgililere süre verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Önemle belirtmek gerekirse, şirketlerin birleşme, bölünme, tür değiştirmeye ilişkin kararları yani yapısal değişiklik kararlarını, kural olarak değişikliğe katılacak şirketlerin genel kurulları tarafından alınır. Madde lafzından da açıkça görülebileceği gibi, sadece yapısal değişikliğe ilişkin karar iptal davasına konu edilebilir. Aksi halde, yapısal değişikliğe ilişkin süreçte yapılan hukuki tasarrufların da iptalinin istenebileceği gibi yanlış bir sonuca varılabilir[76]. Örnek vermek gerekirse, bölünme raporu, birleşme raporu, tür değiştirme planı gibi hukuki işlemlerin tek başına iptali mümkün değildir.

Ancak kolaylaştırılmış[77] birleşme usullerini uygulayıp uygulamamak hususu şirketlerin tercihi olmakla birlikte, söz konusu karar yönetim kurulunca da alınabilir

---

75 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 523 vd.

76 Şafak **Narbay**/Buğra **Kesici,** Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme" Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu, s. 114.

77 **Sayın,** s. 253 vd.

(TTK m. 155). TTK m. 155'de düzenlenen birleşme usulü, söz konusu maddede aranan iki şartın gerçekleşmesi halinde mümkün olmaktadır[78].

Birleşmenin daha kolay hale getirilmesindeki maksat, hakimiyet ilişkisi esas alınmak suretiyle, pay sahiplerinin haklarının korunmasıdır. Kısaca, birleşme aşamalarında yapılacak bazı işlemler, pay sahiplerinin haklarının korunması bakımından bir fayda getirecekse yahut pay sahiplerinin haklarının korunması için kabul edilebilir derecede teminat verilmesi halinde, kolaylaştırılmış birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlerinin gerçekleştirilmesinde kolaylıklar sağlanabilir[79].

Bu konuda ayrıca değinmek gerekirse, TTK'nın 1524. maddesinde (397. maddeye atfen denetime tabi olan ticaret şirketleri de dahil olmak üzere) düzenlenen ve ticaret şirketlerine internet sitesi kurma ve birtakım bilgileri internet sitesinde yayımlama zorunluluğu getirilmesidir. Yine, hangi hususların internet sitesinde yayınlanması gerektiği hususu da aynı maddede hükme bağlanmış ve internet sitesinde yayınlanan içerikler ve kanunen yapılması zorunlu ilanlar sınırlandırılmıştır. Bu düzenlemeye aykırılık teşkil eden hallerde söz konusu kararlar iptale tabi olacak ve yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorunluluğu doğacaktır (TTK m. 1524/1). Son olarak, bölünme, birleşme ve tür değiştirmeye ilişkin kararlarda internet sitesi açma zorunluluğu bulunan anonim şirketlerin internet sitelerinde yayımlanır[80].

Kendigelen, söz konusu zorunluluğa aykırı bir karar alınması durumunda, ilgili kararın iptalinin gerekçesini oluşturacağı, kanuna aykırılığın tüm sonuçlarını doğuracağı, yöneticilerin sorumluluğuna yol açacağını savunmaktadır[81]. Ayrıca internet sitesine, konulması gereken zorunlu bir içerik yüklenmemişse hukuka aykırılığın ve yönetim kurulunun görevinin yerine getirmemesinin bütün neticeleri doğacak ve örneğin yönetim kurulu sorumlu tutulabilecek yahut genel kurul kararı iptal edilebilecektir[82].

---

78 Kürşat **Göktürk**, Türk Ticaret Kanuna Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 27 (1-2), s. 652.

79 **Göktürk**, s. 652.

80 **Narbay/Kesici,** s. 114.

81 Abuzer. **Kendigelen**, Yeni Türk Ticaret Kanunu Yenilikler, Değişiklikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, Oniki Levha Yayınları, 2016, s. 596.

82 Bkz. TTK. m. 1524/1 Gerekçe.

Akdağ Güney'e göre, söz konusu düzenlemeye aykırılığın yaptırımı olan iptalin genel kurul kararları yönünden geçerli addedilmesi için ilana çıkarılmayan konunun genel kurul tarafından alınan bir karar ile ilgili olması gerektiğini savunmaktadır[83].

Moroğlu ise, şirket yönetim kurulu yahut genel kurul kararlarına karşı uygulanacak olan iptal yaptırımının, söz konusu kararların şekil ve konu itibariyle kanuna, ana sözleşmeye yahut dürüstlük kuralına, emredici hükümlere, ahlaka veya kişilik haklarına aykırı olması halinde ortaya çıkacağını savunmaktadır. Hukuka uygun bir şekilde alınan kararın geçerli olmasının şirkete ait internet sitesinde yayınlanmasına bağlı olması halinde iptal değil, askıda hükümsüzlük söz konusudur. Ancak askıda hükümsüzlük durumu TTK'da düzenlenmiş değildir. Ayrıca TTK m. 1524/1'de şirket tarafından kanunen öngörülen ilanların yapılmasına ilişkin bir yükümlülükten söz edildiğinden, genel kurul yahut yönetim kurulu kararı ile bağlantılı değildir. Aksi takdirde, hukuk güvenliği yönünden doğru bir uygulama söz konusu olmaz[84].

Teoman bu konuda, şirket yetkililerince alınmış olan bir karara ilişkin ilanın yapılmamış olmasının, hukuka uygun bir şekilde alınmış kararı hükümsüz hale getirebileceğini hatta ilan edilen kararın, bir genel kurul ya da yönetim kurulu kararına dayanmamasının da mümkün olabileceği gözetildiğinde isabetli olmayacağı görüşünü ileri sürmektedir[85]. TTK m. 1524/2 yer alan *"... kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar..."* düzenlemesi sözü geçen kararlara ilişkin olduğu varsayımında hem butlan hem de iptale tabi olacak ve büyük bir zıtlık ortaya çıkacaktır[86]. Ayrıca yazar, madde içerisinde ciddi aksaklıklar bulunduğunu ve maddenin yeniden düzenlenmesi ve yaptırımların farklı ihtimallere göre baştan yazılması gerektiği görüşündedir[87]. Diğer yandan Çamoğlu, ilgili kanun hükümlerine aykırılık teşkil eden kararların iptale tabi olacağı da savunmaktadır[88].

---

83 **Akdağ Güney**, Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Avrupa Birliği Mevzuatı Çerçevesinde Ticaret Sicili, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, s. 85.

84 **Moroğlu**, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 8. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2016, s. 419.

85 **Teoman**, Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımı Nedir? Batider 27(4), s. 11.

86 **Teoman**, s. 11.

87 **Teoman**, s. 11.

88 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, Cilt I, s. 380-381.

2.3.3. Yönetim Kurulu Kararlarının Aynı Zamanda İptal, Butlan ve Yokluğa Tabi Olması Durumu

Anonim şirket yönetim kurulunun alacağı yahut almış olduğu bir karar, iptal edilebilir olmasının yanında, butlan ya da yoklukla da sakat olabilecektir. Bu hallerde, şirkete karşı, husumet yöneltecek olan kimsenin, söz konusu kararın butlanının tespitini istemesi zorunlu bir durum değildir. Zira bu hususta genel kurul kararları için yapılan incelemelerde, butlanının tespitini talep edilebilecek durumlarda dahi söz konusu kararın iptalinin istenebilmesi görüşü savunulmakta ve de yargılamayı yürütecek olan hakimin re'sen butlan ya da yokluğu gözetmesi gerektiği ileri sürülmektedir[89].

Yüce, bu görüşlerin yönetim kurulu kararları yönünden uygulanmasının da isabetli olacağı ve butlanın tespitinin istenebilmesinin mümkün olduğu hallerde, şirkete karşı iptal davası yöneltilebileceği ve bunun bir tespit davası niteliğinde olduğu da savunulmaktadır[90].

2.3.4. Husumetin Yöneltileceği Kimse ve Yargılama Neticesinde Verilecek Kararın Etkisi

İlk olarak belirtmek gerekirse, halka açık olsun yahut olmasın kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş anonim şirketlerde, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu yönünden farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre, TTK'da pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası yöneltebilme hakkına sahiptirler. Halka açık yani sermaye piyasasına tabi şirketlerde, hakları zarar gören pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve SPK m. 93 düzenlemesiyle Sermaye Piyasası Kuruludur. Şirkete karşı husumet yöneltebilecek kimseler *'numerus clauses'* ilkesine göre belirlendiğinden yönetim kurulu kararlarına karşı zarar görebilecek olan kişilere iptal davası açma hakkı tanınmamıştır[91].

---

89 **Pulaşlı**, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi, s.894; İsmail **Kayar,** Anonim Ortaklıklarda ve Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayılarına Uyulmamasının Sonuçları ve İptal kararının Etkileri, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2 Yıl: 2008, s. 78 vd.

90 **Yüce,** s. 95.

91 **Yüce**, s. 96.

Sermaye Piyasası Kuruluna dava açma hakkı tanınması, yönetim kurulu üyelerinin, yönetim kurulunca alınmış olan bir karar aleyhine dava açmaktan çekinmesi ve hakkı ihlal edilen pay sahiplerince bu karardan dolayı şirkete karşı husumet yöneltebilecek olması nedeniyle davacı olabilecek kimselerin sınırlı sayılmış olması nedeniyle önemlidir[92]. Ancak yeri gelmişken belirtmek gerekirse, Türk Ticaret kanununda pay sahiplerine, husumet yöneltme hakkının tartışmasız verilmesi karşısında, Sermaye Piyasası Kanununda (SPK m. 18/6) bu yola başvurulabilmesi için pay sahiplerinin menfaatlerinin ihlal edilmesi aranır. SPK m. 20 düzenlemesinde şirkete karşı husumet yöneltebilecek olan pay sahiplerinde bu şekilde bir şart aranmamıştır[93]. Önemle belirtmek gerekirse, sorumluluk davaları, yapısal değişiklik işlemlerinin kanuni esaslara uygun yapılmamasını kıstas almakta ve bu esaslara uygun yapılmamış olan işlemlerden doğan zararın tazmini amaçlanmaktadır.[94]

İptale tabi hukuki işlemlere karşı, belirli bir süre içerisinde husumet yöneltilmesi gerekmektedir. Bu itibarla, TTK m. 460/5'e göre, yönetim kurulu kararının ticaret sicil gazetesinden ilanından itibaren 1 ay içerisinde ilgililer tarafından şirkete karşı iptal davası yöneltilebilecektir. Bu süre Sermaye Piyasası Kanununda 30 gün olarak belirlenmiştir. Ayrıca, kayıtlı sermaye sistemine tabi sermaye şirketlerinde çıkarılmış sermayenin artırımına ilişkin yönetim kurulunca alınan kararın iptaline ilişkin 2 yıllık süre öngörülmüştür. Bu süre de söz konusu kararın ticaret siciline tescil ve ilanından itibaren işlemeye başlar (TTK m. 475/1). TTK m. 192/2'ye göre, yönetim kuruluna karşı şirkete karşı yöneltilecek olan iptal isteminin süresi birleşme kararının TTSG' ye ilanından itibaren iki ay ilan gerekmediği hallerde ise, tescil tarihinden itibaren başlamaktadır.

Yukarıda da değindiğimiz üzere, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine yapılan başvuru sonrası yerel mahkemece söz konusu yönetim kurulu kararına ilişkin verilen iptal kararı kesinleşirse, söz konusu karar geriye dönük olarak ortadan kaldırılmış olur. İptal hükmünün geçmişe etkili olmasının nedeni, hukuki işlemlerin iptaline ilişkin bildirimlerin ve kesinleşmiş mahkeme kararlarının geçmişe

---

92 Çağlar **Manavgat**, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunundaki Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Batider C. XXIX, S.1, Yıl: 2013, s. 75.

93 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, C. I, s. 380-381.

94 **Narbay/Kesici,** s. 147.

sirayet etmesini kabul eden hukuk sistemimizdir[95]. Şayet söz konusu karara dayanarak hak iktisap etmiş olan üçüncü kişiler mevcutsa, bu kişilerin yönetim kurulu kararına güvenerek iktisap ettiği kazanımları korunur. Zira iyiniyetli üçüncü kişiler, yönetim kurulu üyelerinin yetkileri konusunda yaratılan hukuki görünüşe haklı olarak güvenebilmeli ve bu kazanımları korunmalıdır[96].

2.4. Yönetim Kurulu Kararlarının Askıda Hükümsüzlüğü

Kişiler arasında karşılıklı akdedilen sözleşmelerin hukuk aleminde vücut bulabilmesi için, öncelikle kanunen veyahut sözleşme ilişkisi kapsamında belirlenen çerçevenin mevcut olması gerekmektedir. Bu gibi durumlarda, söz konusu sakatlık askıda hükümsüzlüktür[97]. Askıda hükümsüzlükten, öğretide eksiklik (noksanlık) şeklinde de bahsedilmektedir[98].

Örnek vermek gerekirse, çocuğun yaptığı hukuki işlemler, velisi yahut vasisi icazet verene kadar askıda hükümsüzdür. Ayrıca kayıtlı sermaye sistemine tabi şirketlerde TTK'nın 460/1. maddesine kapsamında yetkili kılınmış şirket yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin bir karar alması durumunda, eğer alınan bu karar imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte olabilir. Bu durumda, imtiyazlı pay sahiplerinin aralarında yapacağı özel toplantıda söz konusu karar kabul edilip uygulanmaz ise karar askıda hükümsüz olur[99]. Kısaca yönetim kurulunca alınmış bir kararın özel kurulun muvafakatinin geciktirici vasıfta yasal bir şart olması ve de yönetim kurulu kararının tamamlayıcı unsuru olması sebebiyle söz konusu kararlar özel kurul muvafakati olmadıkça askıda hükümsüz olarak kalacaktır.[100]

Halka açık şirketler yönünden, Sermaye Piyasası Kanununun 17/3. maddesinde bir düzenleme mevcuttur. Buna göre: "...*şirketin ilişkili tarafları ile kurulca belirlenecek nitelikteki işlemlere başlamadan önce, yapılacak işlemin esaslarını belirleyen bir yönetim kurulu kararı almaları zorunludur. Söz konusu yönetim kurulu*

---

95 **Moroğlu,** s. 342-343.

96 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, s. 379 vd.; **Moroğlu,** s. 342-343**.**

97 **Von Tuhr**, Borçlar Hukuku, (Çev. Cevat Edege), s. 220.

98 **Antalya,** C. I, s.152-154, **Oğuzman/Öz**, C. I, s. 181, **Eren,** s. 333.

99 **Moroğlu,** Anonim Ortaklıklarda Sermaye Arıtımı, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 4. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul Ocak 2018, s. 47.

100 Betül **Aktaş,** İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, On İki Levha Yayınları, İstanbul Haziran 2019, s. 24.

kararlarının onaylanabilmesi için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayı aranır...". Bu itibarla, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayı olmayan söz konusu nitelikteki bir işlem onaylanıncaya kadar askıda hükümsüz bir işlem olarak kalacaktır.

2.5. Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanla Sakatlığı

Bu çalışmanın da konusunu oluşturan ve bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak değineceğimiz anonim şirket yönetim kurulu kararlarının sakatlığı hususu, TTK m. 391'de düzenlenmiştir. Ancak söz konusu düzenleme sadece dört maddeden ibaret değildir. Madde hükmünde de belirtildiği gibi *"özellikle"*, eşit işlem ilkesine aykırı olan, anonim şirket temel yapısına uymayan yahut sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen kararlar, pay sahiplerinin özellikle vazgeçilemez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren kararlar, diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devredilemez yetkilerine giren kararlar dört madde halinde batıl olarak sayılmıştır.

İfade etmek gerekirse, genel hükümlere göre ve kanunda düzenlenmiş özel hükümlere göre yönetim kurulu kararları butlanla sakat olabilir[101].

[101] Bkz. s. 33 vd.

BÖLÜM 3. BATIL YÖNETİM KURULU KARARLARI

3.1. Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı

3.1.1. Genel olarak

Yönetim kurulu kararlarının butlanını düzenleyen TTK'nın 391. madde hükmünün kaynağını İsviçre Borçlar Kanunu'nun (OR) Art. 706b ve 714. maddeleri oluşturur[102]. Ancak Türk Ticaret Kanununda yönetim kurulu ve genel kurul kararlarının butlanı ayrı maddelerde yer almışken; Mehaz kanunda, ilk olarak genel kurul kararlarının butlanı hükme bağlanmış, sonrasında, yönetim kurulu kararlarının butlanı düzenlenip, genel kurul kararlarının butlanı hallerine atıf yapılmıştır[103].

3.1.2. Butlan Hallerinin Sınırlandırılması Meselesi

Yönetim kurulunca alınan bir kararının batıl nitelikte olması durumunda, karar alındığı tarihten itibaren geçersiz olacak ve bu karara istinaden yapılan hukuki işlemler de batıl olacaktır[104].

Ancak bu halde, söz konusu yönetim kurulu kararına istinaden gerçekleştirilen işlemler için hukuk güvenliği sorunu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, genel kurul kararları yönünden de geçerli olan işlem güvenliği ilkesi nedeniyle butlan yaptırımı istisna iptal edilebilirlik ise kural olarak uygulanır[105].

Genel kurul kararlarının iptali nedenleri, kanunda açıkça belirlenmesinden dolayı karar yahut kararların emredici hükümlere aykırı nitelik göstermesi halinde (butlanın ikincilliği kuralı[106] dikkate alındığında), iptal yoluna başvurularak ortadan kaldırılmaktadır. Eğer iptal yaptırımıyla amaçlanan sonuç sağlanamayacaksa o halde butlan söz konusu olacaktır. Ancak yönetim kurulu kararları bakımından böyle bir

---

102 Tamer **Pekdinçer**, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlanın Geçerliliği, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, (C.18, Sayı: 2) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken, Sempozyum, 10-11-12 Mayıs 2012, İstanbul 2012, s. 671.

103 **Korkut/Yılmaz**, s. 545.

104 Rauf **Karasu**, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 71.

105 **Moroğlu**, s. 62; **Karasu**, s. 81.

106 TTK. m. 447 gerekçesi.

durum söz konusu değildir. Zira yönetim kurulu kararlarının iptali, kural olarak mümkün olmamakla birlikte, istisnai olarak kanuni düzenlemelerle iptal halleri belirtilmiştir. Buradan hareketle, işlem güvenliği yahut hukuk güvenliği ilkelerine aykırı işlemler ve sonuçlar vücut bulabilecektir.

Bu meselenin çözümü öğretide, yönetim kurulu karar yahut kararları için TTK'nın 460/5. maddesinde istisnai durumlarda düzenlenmiş iptal müeyyidesinin, daha fazla hukuka aykırılık halleri kapsar şekilde hüküm altına alınması olabileceği savunulmaktadır[107]. Zira yönetim kurulunun yokluk ve butlan derecesinde olmayan hukuka aykırı kararlarına karşı öngörülmüş tedbirler, pay sahipleri başta olmak üzere ilgilileri korumak için kafi değildir[108].

Korkut, konuyu eşit işlem ilkesi yönünden incelediğinde, eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil eden yönetim kurulu kararlarının batıl sayılması durumunda butlanın kapsamının aşırı ölçüde genişletilmiş olacağına değindikten sonra, mutlak derecede eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil eden hallerde ve koruyucu haklar söz konusu olduğunda, yaptırımın butlan olmasını gerektiğini savunurken, eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil eden hallerin nispi nitelik taşıdığı ve oransallık ilkesinin uygulandığı durumlarda yaptırımının iptal olması sonucuna varmaktadır[109].

Bu meseleye Aytaç, butlan hallerinin istisna, iptalin ise kural olması gerekliliği yönüyle yaklaşmaktadır[110].

Belirli gruplar tarafından, belirli şartlarla ve kısa sürelerde açılacak iptal davaları hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleştirilmesine katkıda bulanacaktır[111]. Ancak açılmasına imkan tanınacak iptal davası yoluyla yönetim kurulu kararlarının yalnızca hukuka uygunluğunun denetlenmeli ve bu davalarda yönetim kurulu aldığı kararların yerindelik denetimi incelenmemelidir[112]. Öğretide, TTK'da butlan ile iptal yaptırımı

---

107 Hüsnü **Turanlı**, Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, s. 958.

108 Korkut **Özkorkut**, s. 134.

109 Ömer **Korkut**, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Karahan Kitabevi, Adana 2012, s. 78.

110 Zühtü **Aytaç**, Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali Sorunu, Prof. Dr. Ernst Hirsch'in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s. 284.

111 **Özkorkut**, s. 135.

112 **Özkorkut**, s. 136.

arasındaki sınırların kesin olarak çizilmemiş olmasından kaynaklanan sorunlara getirilen diğer çözümler şu şeklidedir;

Moroğlu'na göre; butlan ve iptal halleri arasındaki ayırımın net olmadığını ve bu durumun hukuk güvenliğini zedelenmekte ve hukuk güvenliğinin sağlanması için mümkün olduğunca dar bir şekilde butlan durumlarının kanunen sınırlı sayıda düzenlenmesi gerekmektedir[113]. Kırca'da, Moroğlu gibi, yönetim kurulu kararlarının iptale mi tabi yoksa batıl mı olduğu konusundaki tereddütlerde işlem güvenliği nedeniyle iptal yaptırımından yana olması gerektiği düşüncesidir[114].

Helvacı, madde gerekçesinde yönetim kurulu kararlarının iptalinin üzerinde durulmasını doğru bulmasına rağmen anonim şirketin temel yapısına uymayan şekilde bir butlan düzenlemesi yapılmasını isabetli bulmaz. Zira söz konusu ilkeler geniş yoruma açık olup, kanuna örnekseme yolu ile alındığından başka ilkelerinde butlan sonucuna vücut verebilecek olmasının butlan kavramı ile bağdaşır bir düzenleme olmadığını düşünmektedir[115]. Söz konusu düzenleme öğreti ve Yargıtay kararların bakımından dar yorumlanmalıdır. Aksi durumda, anonim şirketin vazgeçilemez organı olan yönetim kurulu işleyemez hale gelebileceğini düşünmektedir[116].

Bu konuda, genel hükümlere göre butlan iddiası uzun bir süre geçtikten sonra dinlenmemelidir. Zira hukuk güvenliği yönünden TTK m. 391 hükmünde belirli bir süre düzenlenmesi gerekirdi.[117]

Buradan hareketle, yönetim kurulunun aldığı butlanla sakat kararın alındığı tarihinden itibaren iki yıl yahut daha uzun süre geçtiği takdirde, yönetim kurulunun aldığı karar nedeniyle şirkete karşı yöneltilen butlan iddiaları dinlenilmemelidir. Eriş, yönetim kurulunun batıl nitelikteki kararlarının uygulanması neticesinde menfaati ihlal edilen ve zarar gören ilgili kimselere, haksız fiil nedeniyle şirket sorumluları hakkında tazminat davası yöneltebileceklerini düzenleyen bir hükme yer verilmesi gerektiği görüşündedir[118].

---

113 **Moroğlu**, s. 64-65.
114 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 2, s. 18.
115 Mehmet **Helvacı,** Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, Beta Yayınları, İstanbul 2001, s. 233.
116 **Helvacı,** 2008, s. 233.
117 Ayrıntı için bkz. s. 7
118 **Eriş,** s. 2059.

Son olarak eklemek gerekirse, yönetim kurulu kararlarına karşı şirket aleyhine yöneltilecek olan butlanın tespiti davasında, kurul tarafından alınan kararların icrasının durdurulmasının talep edilip edilemeyeceği hususunun da düzenlemesi yerinde olabilecekken, kanun koyucu tarafından böyle bir düzenleme yapılmamıştır.

Bu konuda, TTK'nın 449. maddesine atıf yapılarak kanundaki boşluğun doldurulması tercih edilmeliydi[119]. Bu şekilde bir düzenleme olmaması mahkemelerce ihtiyati tedbir kararı verilmesine engel olmamalıdır.[120] Yönetim kurulu kararları gerekçe gösterilerek ortaklığa karşı doğrudan bir eda ya da ifa davası açılması ise, bu konudaki bir başka çözüm önerisidir[121].

3.1.3. Genel Hükümler Yönünden Butlanla Sakat Olabilecek Hukuki İşlemler

Öncelikle ifade etmek gerekirse, genel hükümlere aykırılık teşkil eden durumlar, her ne kadar numerus clauses (sınırlı sayı) ilkesine göre sayılmamış olsa da şu durumlardan bahsetmekte fayda vardır. Kanunun emredici hükümlerine aykırılık, ahlaka aykırılık, kamu düzenine aykırılık, kişilik haklarına aykırılık ve konu bakımından imkansız nitelik teşkil eden kararlar olarak sayılabilir[122].

Hukuki bir işlemin geçerli olması için gereken kanuni şartlar vardır. Eğer bu şartlar gerçekleşmemişse, söz konusu hukuki işlemin en başından itibaren hukuk aleminde doğmamış sayılmasına neden olacak ve işlem butlanla sakat olacaktır[123].

Yukarıda bahsettiğimiz genel hükümlerde sayılan butlan sebeplerini ayrıntılıca işleyecek olursak;

---

119 **Eriş**, s. 2059.
120 **Eriş**, s. 2060.
121 **Aytaç**, s. 285.
122 **Yüce**, s. 101.
123 Ahmet. M. **Kılıçoğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017, s.133; **Eren**, s.351-352; **Hatemi/Gökyayla**, s. 81; **Oğuzman/Öz**, C. I, s. 174-175; **Von Tuhr,**(Çev. Cevat Edege), s. 221-222.

3.1.3.1. Genel Olarak Hukuk Normları

Hukuki işlemlerin sakat olması durumunda uygulanacak yaptırımların dereceleri aynı olmayabilir. Şöyle ki; kimi hukuki işlemleri taraflar aralarında serbestçe kararlaştırabilirken, kimi hukuki işlemlerin bu şekilde bir esneklik payı bulunmamaktadır. Buradan hareketle, hukuk normlarını emredici, yedek, tamamlayıcı ve yorumlayıcı olmak üzere dörde ayırabiliriz.

Emredici hukuk normları, yani, hukuki işlemin taraflarının her ne şekilde olursa olsun değiştiremeyecekleri hatta öncelikle uygulayacakları hukuk kuralları şeklinde tarif edebiliriz[124]. Emredici hukuk normlarına aykırılık halinde kesin hükümsüzlük (mutlak butlan) söz konusu olur. Bu kurallar, hukuk düzeni bir bütünlük teşkil ettiği için özel hukuk normları yahut kamu hukuku normları da olabilir. Eğer bir sözleşmenin tümü değil de bir kısmı emredici hukuk normlarına aykırılık teşkil ediyorsa ve o hükümler olmadan da sözleşmenin devamı mümkünse, bu durumda kısmi hükümsüzlük (kısmi butlan) söz konusu olur[125]. Emredici hukuk normlarına aykırılık sözleşme hükmünün özüne ve sözüne bakılarak anlaşılabilir[126]. Örnek vermek gerekirse, TMK hükümlerine göre, taşınmaz satışları resmi şekilde tapu memuru önünde yapılmak zorundadır. Aksi halde söz konusu satış geçerli addedilemeyecektir.

Yedek hukuk normları: bu normlar hukuki işlemin tarafları arasında serbestçe kararlaştırılabilen Ancak ihtilaf doğması durumunda, hukuki işlemin taraflarının iradeleri dikkate alınarak yorumlayan normlardır. Yedek hukuk normları tarafların iradelerini ve beyanlarını esas alan *yorumlayıcı hukuk normları* ve taraflarca aksi kararlaştırılmamış olması durumunda uygulama alanı bulan *tamamlayıcı hukuk normları* olmak üzere ikiye ayrılır[127]. Örnek vermek gerekirse, A ile B arasında para borcuna ilişkin akdedilmiş bir sözleşmede borcun ifa yeri taraflarca karşılaştırılmamışsa TBK'nın 89. maddesi gereği alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yeri ifa yeridir.

Tamamlayıcı hukuk normlarına aykırılık teşkil eden hukuki işlemler geçersiz (batıl) sayılmazlar[128]. Çünkü yukarıda da değindiğimiz gibi, bu normlar nitelikleri

---

124 Jale G. **Akipek**/Turgut **Akıntürk**/Derya Ateş **Karaman**, Türk Medeni Hukuku (Kişiler Hukuku 1.Cilt), yenilenmiş 11. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2018, s. 108-109.

125 TBK. m. 27/2 - TTK. m. 1530.

126 **Oğuzman/Öz**, s. 82.

127 **Akipek/ Akıntürk/Karaman**, s. 110-111.

128 **Kılıçoğlu**, s. 141.

gereği hukuki işlemin taraflarının aksini kararlaştırabildiği normlardır. Örneğin, taraflardan birine borç yükleyen bir sözleşmede, taraflar ödenecek olan faiz oranını kararlaştırılmamışlarsa tamamlayıcı hüküm uygulanır ve yasal faiz oranı üzerinden faiz işletilir.

Yorumlayıcı hukuk normları ise, adı üstünde hukuki bir işlemin yahut sözleşmenin yorumunda söz konusu olabileceği için hukuka uygunluk denetiminde gündeme gelmezler[129].

Önem taşıyan bazı kesin hükümsüzlük hallerine kısaca değinecek olursak;

Kanunda öngörülen şekil şartlarına aykırılık: Türk hukukunda da evrensel hukukta olduğu gibi sözleşme serbestisi ilkesi benimsenmiştir. Yani, taraflar arasında yapılan sözleşmeler hiçbir şekil şartına bağlı değildir. Ancak kanunda bu durumun aksi öngörülebilir. Taraflar sözleşmelerini, arzularına bağlı olarak adi yazılı şekilde yahut sözlü olarak akdedebilirler. Fakat resmi yazılı şekilde yapılması zorunlu olan yani geçerli olmaları söz konusu şartların yerine getirilmesine bağlı olan bazı sözleşmeler vardır.

Örneğin, taşınmazların devri tapu sicilinde resmi yazılı şekilde yapılması zorunludur. Bir başka örnek de, motorlu araçların devri yahut taşınmaz satış vaadi sözleşmeleri noter huzurunda akdedilmesi bir zarurettir. Aksi halde, sözleşme hukuk aleminde bir netice meydana getirmez geçersiz addedilir[130]. Yeri gelmişken resmi şekil şartı olmayan sözleşmelerin ispat bakımından yazılı şekilde yapılmasının önem arz ettiğini ifade etmek isteriz. Ayrıca TBK'nın 12/2. madde hükmünde: *"Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz"* şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir. Sözleşmenin şekil şartına uyulmadığından bahisle geçersiz olduğunu talep etme hakkı, şekil şartı ile korunan yana aittir[131].

---

129 **Kılıçoğlu**, s. 141-142.

130 Ali Naim **İnan**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s. 125-137, 4. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2014; **Von Tuhr** (Çev. Cevat Edege), s. 232; **Kılıçoğlu,** s. 208 vd; **Oğuzman/Öz,** s. 154; **Hatemi/Gökyayla,** s. 50; Kemal **Dayınlarlı**, Borçlar Kanununun Genel Kısmına İlişkin Federal Mahkeme İçtihatları, s. 32, 2. Bası, Ankara 1993; **Reisoğlu**, s. 79-94.

131 **Antalya,** s. 139.

Sözleşmenin taraflarından en az birinin ehliyetsiz olması: Kanunun emredici hükümlerine aykırı bir durumda, hukuki işlemin taraflarından en az birinin söz konusu hukuki işlemi yapmaya ehliyetinin olmaması durumudur.

Bu konuya gerçek kişiler ve tüzel kişiler yönünden eğilecek olursak, gerçek kişilerde fiil ehliyetinin şartları, ayırt etme gücüne sahip olmak, ergin yani 18 yaşından büyük olmak[132] ve kısıtlılık halinin bulunmamasıdır.

Tam ehliyetsiz gerçek kişilerin yapacağı sözleşmeler yahut hukuki işlemler mutlak butlanla sakattır. Sınırlı ehliyetliler ise, kendilerine bir taahhüt yükleyen sözleşmeleri, vasilerinin yani kanuni temsilcilerinin onayı ile yapabilirler. Aksi durumda, sözleşme sınırlı ehliyetlinin vasilerinin icazetine kadar askıda hükümsüzlükle sakat hale gelir. Eğer sınırlı ehliyetlinin kanuni temsilcileri tarafından söz konusu hukuki işleme izin verilmezse, sözleşme en baştan itibaren hükümsüz hale gelir[133].

Tüzel kişiler yönünden ise, fiil ehliyetinin kazanılması TMK'nın 49. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; *"Tüzel kişiler kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyeti kazanırlar"*.

Tüzel kişilerin organlarının yapacağı hukuki faaliyetler, tüzel kişilerin amacına uygun olmalıdır[134]. ETK döneminde sermaye şirketlerinin, ultra vires, yani yalnızca şirketin iştigal konusu ile işlem yapması ilkesi benimsenmiş olsa da, TTK'da ultra vires ilkesi kaldırıldığı için sermaye şirketleri bakımından bu husus geçerliliğini yitirmiştir. Tüzel kişilik, TMK m. 49'a göre; iktisap edilmiş olsa da, kanunen zorunlu organlar vücut bulmamışsa, bu halde, tüzel kişiye hak ehliyetini haiz ancak fiil ehliyetini haiz olmayan bir kişi olarak dikkate alınması gerekecektir[135].

Mutlak ve nispi muvazaa yönünden konuya değinecek olursak, muvazaa, hukuki işlemlerin yapılmasındaki asıl amacın farklı olması sebebiyle, bu işlemden arzulanan neticelerin meydana gelmemesine neden olur[136].

---

132 18 yaşından küçükler kural olarak kısıtlı sayılsalar da mahkeme kararıyla ergin kılınabilirler. (TMK m. 12).

133 **Hatemi/Gökyayla,** s. 70-71.

134 **İnan,** s. 90.

135 Kemal **Oğuzman/** Özer **Seliçi/**Oktay **Özdemir,** Kişiler Hukuku, 17. Baskı, Filiz Yayınları, İstanbul 2019, s. 302-303.

136 **Hatemi/Gökyayla**, s. 84; **Oğuzman/Öz**, s. 130; **Kılıçoğlu**, s. 86; **Dayınlarlı**, s. 32.

Muvazaada, söz konusu hukuki işlemin tarafları, görünürde yaptıkları hukuki işlemin hüküm doğurmamasını ya da gizlemiş oldukları sözleşmenin yahut iradelerinin gerçekleşmesi niyetindedirler[137].

TBK'nın 19. maddesine göre; bir hukuki işlemin tayininde ve yorumunda işlemin taraflarının gerçek iradeleri esas alınması gerekir. Muvazaalı olarak yapılmış hukuki işlemlerin yaptırımı butlandır[138]. Nispi muvazaa söz konusu olduğunda ise, gizlenen hukuki işlem kendine has bir şekil şartını haizse ve bu şart hukuki işlem tesis edilirken gerçekleştirilmemişse butlan yaptırımı tatbik edilebilecektir[139].

Anonim şirket yönetim kurulu yönünden konuya eğilecek olursak; öncelikle emredici hükümler sadece Türk Borçlar Hukuku açısından değil Türk Ticaret Hukuku açısından ve diğer hukuk dalları açısından da geçerli bir ilkedir. Bu itibarla, şirketler için butlana tabi hukuki işlemlerin hangi hukuki işlemler olabileceği yönünden tek kaynak Türk Ticaret Kanunu değildir. Bu bölümde bahsettiğimiz konular TTK dışında kalan emredici hükümlerle ilgilidir. Önemle ifade etmek gerekirse, anonim şirketler için kanunda öngörülen hükümler, emredici hükümler olarak kabul edilmiştir. TTK'nın anonim şirketlere ilişkin düzenlemelerinin ihlali halinde, çoğu zaman TTK m. 391 hükmü tatbik edilerek söz konusu kararların mevcudiyeti kaldırılabilecektir[140].

Bahsedilmesi gereken bir diğer husus, yönetim kurulu kararlarının mevcut mahkeme kararına aykırı kararlar vermesi durumudur. Buna göre; yönetim kurulunca verilen karar hakkında daha önceden kesinleşmiş bir mahkeme kararı bulunuyorsa, yönetim kurulunca alınan söz konusu karar kesin hükme aykırılık sebebiyle mutlak butlanla sakat olacaktır[141]. Kaldı ki; kesin hüküm taraflar arasındaki ihtilafın nihai biçimde ve ileriye dönük olarak sonlandırılması anlamına gelmekle birlikte, bu etki, kamu düzeni nedeniyle kabul edildiği için ihtilafın taraflarının kesin hükmü etkisiz bırakacak bir şekilde bir sözleşme yahut başka bir hukuki işlem yapmalarına imkan yoktur[142].

---

137 **Oğuzman/Öz**, C. I, s. 127.
138 **Antalya,** s. 138; **Oğuzman/Öz**, s. 130.
139 **Hatemi/Gökyayla**, s. 84; **Dayınlarlı**, s. 32-88; **Antalya,** s. 138.
140 **Yüce**, s. 126.
141 **Moroğlu**, s. 154.
142 Hakan **Pekcanitez**/Oğuz **Atalay**/Muhammet **Özekeş,** Medeni Usul Hukuku, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 567.

Ayrıca, mahkemelerce verilen nihai hükme aykırı olarak hukuki işlemlerde bulunulması, T.C. Anayasasının 138. maddesinin 4. fıkrasına göre de anayasaya aykırılık teşkil eder. Buna göre: *"Yasama, yürütme ve yargı organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez"*.

Mahkemelerce verilen kesin hükümlerin yönetim kurulunun tamamen bağladığını söylemek doğru olmaz. Zira mahkemece verilen kesin hükmün, mutlak ve nispi etkisinden bahsetmek gerekir. Nispi etkiden, ihtilafa ilişkin mahkeme kararının sadece yargılamanın tarafları arasında geçerli olan ve üçüncü kişileri etkilemeyen hallerde bahsedilir. Mutlak etki ise, ihtilafa ilişkin verilen kararın, yargılamanın tarafı olsun olmasın herkesi etkilemesidir[143].

3.1.3.2. Ahlaka ve Adaba Aykırılık

Türk Borçlar Kanununun 27. maddesinde ahlaka aykırı hukuki işlemlerin kesin olarak hükümsüz olacağı düzenlenmiştir. Ahlak, öğretide, bireyin toplumdaki diğer bireylerle gerçekleştirdiği etkileşim sonucunda iyiye ve doğruya ulaşmak maksadıyla olması yahut olmaması gerekeni belirleyen ve bireyler arasındaki sosyal ilişkileri düzenleyen kurallar bütünü şeklinde tanımlanmaktadır[144].

Genel ahlak, toplumda belirli bir zaman diliminde, orta zekalı, dürüst ve makul kimselerin düşünce ve görüşleridir[145]. Hukuken önemli olan, kişinin bireysel ahlak anlayışı değil toplumda hakim olan genel ahlak anlayışıdır[146]. Genel ahlaka aykırı bir davranışın, kamu düzeninde olumsuzluklara yol açacağı düşünülmektedir[147].

Önemle belirtmek gerekirse, ahlak kavramı toplumdan topluma, coğrafyadan coğrafyaya, ülkeden ülkeye farklılık gösteren bir kavram olduğu unutulmamalıdır.

Sungurbey, genel ahlaka aykırı bir sözleşmeyi, aydın, vicdanlı, makul insanların doğruluk ve insaf duygularını inciten taahhütler ihtiva ettiğini ifade etmektedir[148].

---

143 Ramazan **Çağlayan,** 'İdari Yargıda Kesin Hüküm', Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. III, S. 1, Yıl: 1999, s. 125.

144 Derya **Ateş,** Borçlar Hukuku Sözleşmelerinde Genel Ahlaka Aykırılık, Ankara 2007, s. 82.

145 **Yüce**, s. 128: Veysel **Başpınar**, Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı, s. 136.

146 **İnan,** s. 140; **Oğuzman/Öz**, s. 85; **Ateş,** s. 82.

147 **Ateş**, s. 82.

148 İsmet **Sungurbey**, Medeni Kanun Sorunları, C. IV, İstanbul 1980, s. 536.

Borçlar hukuku yönünden ahlaka aykırılık, taraflar arasında akdedilen sözleşmenin ediminde, amacında ya da bizatihi kendisinin ahlaka aykırı olması durumunda söz konusu olabilir[149].

Anonim şirket yönetim kurulunun, örneğin, insan ticareti yapma konusunda bir karar alması hem suç teşkil edecek hem de batıl kabul edilecektir. Bir başka örnek, yönetim kurulunun TTK'nın 366. maddesinin 2. fıkrasına uyarınca, tesis edeceği komite ve komisyonlarda görev vereceği kişilerle arasındaki sözleşmeye aşırı derecede rekabeti yasaklayan hükümler koyması batıl kabul edilecektir[150]. Son bir örnek vermek gerekirse, yönetim kurulunca alınan kararın pay sahipleri arasında etnik dini yahut cinsel bakımdan ayrım gözetmesi durumunda söz konusu kararlar batıl addedilecektir.

3.1.3.3. Kamu Düzenine Aykırılık

Zamana ve mekana göre değişkenlik gösteren, hakimin takdir yetkisinin olduğu ve ülkede toplumun önemli çıkarlarını koruyan kuralların bütünü olan geniş bir kavramdır[151]. Başka bir deyimle, uyulması ve uygulanmasının toplumun yüksek menfaatler sağlayacağı kurallardır[152].

Kamu hukuku, idare, ceza ve vergi hukuku olarak kamu hukuklu alanında söz konusu olabileceği gibi, miras hukuku ve eşya hukuku gibi özel hukuk dallarında da söz konusu olabilir. Ancak borçlar hukuku yönünden konuya değinecek olursak, daha çok taraflar arasında çıkarlar dikkate alındığından kamu düzenine dahil düzenlemeler pek yer almamaktadır.

Anonim şirket yönetim kurulu açısından konuyu incelemek gerekirse, sosyal ve ekonomik istikrarı bozabilecek nitelikte yönetim kurulu kararları alınması söz konusu olabilir. Örnek vermek gerekirse, yüksek önemi haiz kamu şirketlerinin faaliyetlerinin durdurulmasına karar verilmesi yahut faaliyet alanı milli güvenliği ilgilendiren

149 **Ateş**, s. 204.
150 **Yüce**, s. 114.
151 Yılmaz **Altuğ, 'Amme İntizamı ve Tesirleri (**Bir Özet)', Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 3, Yıl: 1972, s. 371 vd.
152 **Von Tuhr**, (Çev. Cevat Edege), s.244.; Hıfzı Veldet **Velidedeoğlu/** Rafet**Özdemir**, Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Ankara 1987, s. 49.

konularda iştigal olan bir şirketin pay sahipliğinin çoğunluk hissedarı yabancıların elde etmesinin sağlanmasına yönelik yönetim kurulu kararları bu niteliktedir[153].

3.1.3.4. Kişilik Haklarına Aykırılık

Kişilik, W.Siebert'e göre, bireyin toplumdaki diğer bireylerle ve toplumsal değerlerle olan bağlantısında kendine özgü bir bütündür[154]. Türk Medeni Kanunun 23 ve 24. maddeleri kişilik hakları ile ilgili temel sınırları çizmiştir. TMK m. 23'e göre: *"Kimse hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez…"* TMK m. 24'e göre ise, *"Hukuka aykırı olarak kişilik haklarına saldırılan kimse, hakimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir…"* şeklindeki düzenlemelerle kişilik haklarının temel sınırlarını düzenlemiştir.

Tüzel kişiler bakımından ise, TMK'nın 48. madde hükmünde bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre: *"Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler"*.

Bu itibarla, tüzel kişiler yalnızca gerçek kişilere has özellikler haricinde kalan bütün hak ve fiil ehliyetlerini haizdir.

Anonim şirketler bakımından bir örnek vermek gerekirse, bir sermaye şirketinin ekonomik geleceğini ciddi bir biçimde tehlikeye düşürebilecek bir uzun süreli rekabet yasağı sözleşmesi tüzel kişinin yani sermaye şirketinin kişilik haklarını ihlal etmesi nedeniyle batıl sayılması gerekir[155].

3.1.3.5. Konu Bakımından İmkansızlık

Türk Borçlar Kanunun 27. maddesinin 1. fıkrasında açık bir şekilde konusu imkansız olan sözleşmelerin kesin olarak hükümsüz olduğu düzenlemiştir. İmkansızlıktan kasıt sözleşmenin konusunun yerine getirilmesinin objektif olarak mümkün olmamasıdır. Objektif imkansızlık konusunda Yargıtay şu şekilde bir hüküm vermiştir. Yargıtay İçtihatı Birleştirme Genel Kurulunun 1978/3 E. K. 1978/4. sayılı, 24.4.1978 tarihli kararında: "*...borçlandırıcı sözleşmelerin konusuna ilişkin genel*

---

153 **Yüce**, s. 116.

154 W.**Siebert**, 'Şahsiyet hakları ile İlgili Meseleler(Çev. Bilge Öztan), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 26, S. 1-2, Ankara 1969, s. 225.

155 Alim **Taşkın**, 'Tüzel Kişilik Haklarının Korunması', Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 42, S. 1-4: Ankara 1991-1992, s. 220.

sınırlar, BK'nın 19 ve 20. maddelerinde gösterilmiştir. Bunlara göre konusu ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı ve konusu imkansız olan sözleşmeler yapılamaz. Konumuzdaki bağımsız bölün satış vaadi, yasalara aykırı olmadığı gibi objektif anlamda imkansız da değildir. Satış Konusunun ifa zamanında var olması veya satıcının tasarrufunda bulunması yeterlidir. Satış vaadine konu olan bağımsız bölümün ifa zamanında var olması mümkün bulunduğundan sözleşme geçersiz değildir. Çünkü satışı vaad eden yüklenicinin inşaatı bitirmesi, taşınmaza tek başına malik ise, kendisinin kat mülkiyeti kurması ve bağımsız bölüm satım sözleşmesi yapması ve taşınmazı tapuda temlik etmesi, taşınmazda ortak paydaşlar varsa onlarla anlaşarak kat mülkiyetini kurması bağımsız bölümü alıcıya satması olanağı bulunduğundan objektif imkansızlık yoktur…' şeklinde hüküm vermiştir.

İmkansızlık, fiili imkansızlık ve hukuki imkansızlık olarak ikiye ayırılır. Fiili imkansızlık sözleşmeye konu edimin hukuken bir sakınca olmasa dahi yerine getirilmesinin fiilen mümkün olmamasıdır.

Taraflar arasındaki sözleşmenin konusunun güneşe gitme gibi fiilen mümkün olmayan bir husus olması fiili imkansızlığa örnektir. Hukuki imkansızlık ise, örneğin bir taşınmazın üzerine hukuken tesisi mümkün olmayan bir ayni hak tesis edilmesidir[156].

Anonim şirketler bakımından bir örnek vermek gerekirse, genel kurul tarafından yetkilendirilen yönetim kurulunun şirketin iştigal konusuna gelecek sene içerisinde Jüpiter'e gidileceği şeklinde bir başka sermaye şirketiyle anlaşma yapması objektif bir fiili imkansızlık söz konusu olduğundan dolayı geçersiz addedilecektir.

3.2. TTK m. 391 Kapsamında Butlanla Sakat Kararlar

3.2.1. Genel Olarak

Genel olarak, butlana tabi yönetim kurulu kararlarının geçmişinden bugüne kadar ele alacak olursak, yönetim kurulunun butlana tabi kararları eTK'nın yürürlük döneminde düzenlenmediği için konu Yargıtay içtihatları ve Öğreti görüşleri ile ele alınmaktaydı. TTK'nın 391. maddesinde sınırlı sayı da (numerus clauses) olmamak üzere özellikle dört durumda yönetim kurulunun aldığı kararların butlana tabi olduğu

156 **Von Tuhr** (Çev. Cevat Edege), s. 253.

ifade edilmiştir. Bu nedenle, hukuk güvenliği ilkesini zedeleyici bir şekilde yorum yoluyla bir yönetim kurulu kararının derecesinin butlana mı tabi olduğu yoksa iptal edilebilir nitelikte mi olduğu tartışılmaktadır. Tekinap, genel kurul (kıyasen yönetim kurulu) kararları yönünden söz konusu kararlarının butlanının dava edilebileceği tehdidi altında olmasını, işlem güvenliği ile bağdaştırmanın mümkün olmadığını ileri sürmektedir[157]. Yukarıda yönetim kurulu kararlarının iptal edilebilirliğini izah ederken ayrıntılı bir şekilde konuya eğildiğimiz için bu noktada, konunun üzerinde durmayacağız.

TTK.'nın 391. maddesi aynen şöyledir: "*Yönetim kurulunun kararlarının batıl olduğu olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir. Özellikle; a) Eşit işlem ilkesine aykırı olan, b) Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen, c) Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren, d) Diğer Organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin, kararlar batıldır*".

Ancak madde hükmünde, butlana tabi yönetim kurulu kararına karşı kimlerin yetkili sıfatıyla mahkemeye başvurarak, butlana karar verilmesini talep edebileceği düzenlenmemiştir. Bu sebeple, butlan davasının öncelikle ortaklar olmak üzere bütün ilgililerce yöneltebileceği söylenebilir. Menfaatlerini ilgilendirdikleri ölçüde şirket alacaklıları da şirkete karşı husumet yöneltebilmelidir[158].

Buna mukabil, gerekli toplantı ve karar yetersayısı sağlanmaksızın alınana kararlar ise, hukuken doğmamıştır, diğer bir deyişle yoktur[159]. Yokluk veya butlanla sakat yönetim kurulu kararları aleyhine her ilgili tespit davası açarak butlanın veya yokluğun hüküm altına alınmasını isteyebilir[160]. Yargıtay, butlana dayalı tespit davası açma hakkının pay sahiplerine ait olduğu görüşündedir[161].

Sermaye Piyasası Kanununun ilgili maddelerine aykırı olarak alınan yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabileceği belirtilmişse de, bu düzenlemelerde butlanla sakat kararlardan söz edilmemektedir. Öğretide, butlanla sakat yönetim kurulu

---

157 Ünal **Tekinalp,** Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. X, S. 2, s. 13-18

158 **Özkorkut,** s. 134.

159 **Poroy(Tekinalp/Çamoğlu),** s. 343: Y. 11. HD. 13.05.1993, E. 1992/6736, K. 1993/3457 yayımlanmamıştır.

160 Y. 11. HD. 26.01.1989, E. 3414, K. 260, (**KİBB, E.T. 01.05.2019).**

161 Y. 11. HD. 21.11.1988, E. 2484, K. 7015, (**KİBB, E.T. 01.05.2019).**

kararları aleyhine, genel hükümler çerçevesinde, söz konusu kararların butlanla sakat olduğu hususunda şirkete karşı tespit davası yöneltilebileceği belirtilmektedir[162].

Önemle belirtmek gerekirse, yönetim kurulu tarafından alınan butlanla sakat karar veya kararların uygulanması telafisi olmayacak şekilde pay sahiplerinden bazılarına haksız menfaatler sağlanması sonucunu doğuracaktır. Bu halde, zarara uğrayan diğer pay sahipleri yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti davası açmakla birlikte, şirket sorumlularına da husumet yönelterek, *'Hakkaniyet İlkesi'* çerçevesinde tazminat davası açabilecekleri kabul edilmelidir[163].

3.2.2. Emredici Hükümler İlkesine Aykırı Yönetim Kurulu Kararları

Sermaye şirketlerinde sözleşme serbestisi, pay sahiplerinin kendi aralarındaki ilişkiyi ve şirket ile olan münasebetlerinin şartlarının tayininde sahip oldukları özgürlük olarak tanımlanmaktadır[164]. Sermaye şirketleri ile ilgili olarak bir ihtilaf doğduğunda şirketin Anayasası olan ana sözleşmeden önce şirketlere ilişkin emredici hükümler uygulanmak zorundadır[165]. Bu zorunluluk hali TTK'nın 340/1. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre: *"Esas sözleşme, bu kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanununda buna açıkça izin verilmişse sapabilir"*. Kanun hükmünden de açıkça anlaşılacağı üzere, anonim şirketlerde, özel hukukta olan sözleşme özgürlüğü ilkesinin aksine anonim şirketler hukukunda emredici hükümler ilkesi kabul edilmiştir[166].

Bu noktada, TTK'da yer alan hangi hükümlerin emredici hüküm olduğu konusunda bir mesele doğacaktır. Bu meselenin çözümü, 340. maddenin gerekçesinde, sadece ilgili kanun hükmünün lafzına bakılarak net olarak çözümlenemeyeceği, kanuni düzenlemelerden ayrılabilmenin menfaatler dengesiyle örtüştüğü ve düzenlemenin maksadından da bu şekilde bir sapmanın anlaşılabileceği hallerde, kanuni düzenlemelerden farklı hükümler konulabileceği belirtilmiştir[167]. Gerekçede ifade edilen bu düşünceler, madde hükmüne net bir şekilde ters düşmesi nedeniyle

---

162 **Eriş**, s. 2058.
163 **Eriş** s. 2059.
164 **Karasu,** , s. 27.
165 İsmail **Kayar,** Ticari İşletme Hukuku, s.99, 8. Baskı Ankara 2012; Sabih **Arkan,** Ticari İşletme Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara Ekim 2018, s. 99.
166 **Şener**, s. 305-306; **Karasu**, s. 43.
167 **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, s. 567; **Şener,** s. 298.

eleştirilmiştir. Şöyle ki; emredici hükümler ilkesinin, ortaklık kurucularına ve paydaşların kendilerine şirket ana sözleşmesiyle sağlayabilecekleri manevra alanını oldukça kısıtlayacağı ve sermaye şirketlerinin gelişmesine ve büyümesine de engel olacağı ileri sürülmektedir[168]. Ayrıca bu durumda, ana sözleşmeye arzu ettikleri hükümleri koyamayan pay sahipleri ve ortaklık arasında, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti, iptal ve sorumluluk davalarının artmasına sebebiyet verilecektir.[169]

Son olarak ifade etmek gerekirse, yönetim kurulu kararları butlana tabi olmasalar da diğer hükümlerde düzenlenen kurallara aykırılık teşkil edebilirler. Bu durumda emredici hükümlere aykırılık teşkil eden yönetim kurulu kararlarının iptalinin istisnai olmasından dolayı TTK'nın 391. maddesi gereğince ve de TBK m. 27 gözetildiğinde, söz konusu kararların butlanla batıl olduğunun tespiti istenebilir.[170]

TTK m. 391 kapsamında özellikle butlanla sakat olduğu belirtilen kararları daha ayrıntılı incelemek gerekirse;

3.2.3. Eşit İşlem İlkesine Aykırı Kararlar (TTK m. 391/1-a)

Öncelikle eşitlik, T.C. Anayasasının 10. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir. Buna göre: *"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir"*. Tabii ki buradan kastedilen hukuki eşitliktir. Ancak Anayasanın 10/3. maddesi çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malül ve gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağını düzenlemiş ve pozitif ayrımcılığın bu ilkeye aykırılık teşkil etmeyeceğini tasdik etmiştir[171].

TTK m. 357 ile kanuni bir ilke haline getirilen ve eşit şartlarda bulunan pay sahiplerinin eşit işleme tabi kılınmasını öngören eşit işlem ilkesinin esas fonksiyonu, madde gerekçesinde de belirtildiği gibi, *"yönetim kurulunun keyfi karar ve uygulamalarına barikat çekmektir"*. Kanun koyucu, bu tip uygulamaları engellemek

168 **Kendigelen**, s. 229.
169 **Bilgili/Demirkapı**, s. 233.
170 **Yüce**, 142; bazı yazarlar bu konuda emredici hükümlere aykırılık teşkil eden her kurul kararlarının butlana tabi olmayacağı görüşündedirler. Ancak yazarların görüşü genel kurul kararları temel alınarak kaleme alınmıştır.(**Pulaşlı** C. I, s. 580; **Karasu**, Emredici Hükümler, s. 60-63).
171 Şükrü **Yıldız**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Açısından Eşit İşlem İlkesi, Ankara 2004, s. 27.

amacıyla, TTK m. 391/1-a maddesiyle eşit işlem ilkesine aykırı kararların batıl olduğunu hükme bağlamıştır.

Anonim şirketler hukukunda eşitlik ilkesi, mutlak ve nispi eşitlik olmak üzere ikiye ayrılır. Anonim şirketler hukukunda kural olarak nispi eşitlik ilkesi geçerli olup, pay sahiplerinin aynı koşullar da aynı işleme tabi tutulması, pay sahipleri arasında olumlu veya olumsuz ayrım yapılmaması malvarlığı haklarında sermayeye katılma oranının esas alınması anlamı taşır.[172] Nispi eşitlik, pay sahibinin nispi durumunun korunmasını sağlayıp pay sahibinin payı iktisap ettiği anda diğer pay sahiplerine göre durumunun keyfi olarak kötüleştirilmesi engeller[173]. Eşit işlem ilkesinin nispi olarak uygulanması elbette ki pay sahipliğinin getirdiği haklar yönünden söz konusu olacağını söylemek isabetli olacaktır[174].

Pay sahiplerinin koruyucu haklarının güvencesi açısından, pay sahiplerinin vazgeçilemez haklarının söz konusu olduğu durumlarda, oransallık ilkesi uygulanmaz ve mutlak eşitlik kabul edilir[175]. Mutlak eşitlik, şirket ortakları arasında muhtelif neden ve koşullar sebebiyle ortaya çıkan farklar dikkate alınmadan uygulanan eşitliktir.[176] Şöyle ki; ilkenin genel kurula katılma, bilgi alma ve inceleme, iptal davası açma hakları gibi (koruyucu haklarda) mutlak nitelik taşıdığı durumlarda butlanla sakat olacağı, kar ve tasfiye payı, rüçhan hakkı gibi (oransallık ilkesinin uygulandığı malvarlıksal haklarda) nispi nitelik taşıdığı durumlarda ise iptal müeyyidesi uygulanır[177].

Pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bu türden kararların çok sayıda olması sebebiyle, TTK. m. 357 düzenlemesinin önemini daha da değerli kılmaktadır.

Ülkemizde, şirketler hukuku incelenerek, pay sahipliği haklarının ihlallerine yönelik bir istatistik tutulmamış olsa da, özellikle halka kapalı şirketlerde çoğunluk ile azınlık arasındaki ilişkilerin akılcı bir esasa sabitlenememesi ve hayatın olağan akışı da nazara alındığında, 391. maddenin gerekçesinde yer verilen, *"...en çok rastlanan*

---

172 **Sayın,** s. 101.
173 **Sayın,** s. 101-102.
174 Cafer **Eminoğlu**, Anonim Şirket Pay Sahipleri Açısından Eşit Şartlarda İşlem İlkesi, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi Yıl: 2015, C. I, S. 1, s. 79-88
175 **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 189; **Yıldız**, s. 223.
176 **Sayın,** s. 101
177 **Yıldız**, s. 213 vd.

geçersiz yönetim kurulu kararları, eşitlik ilkesine aykırı olanlardır…" savının dikkate alınmasını gerektirir[178].

İsviçre Borçlar Kanununda da (OR), eşit işlem ilkesine aykırılık butlan sebepleri arasında sayılmamıştır. Buradan hareketle, ilkeye aykırılığın yaptırımını her durumda butlan sayan TTK m. 391/1-a hükmünün isabetli olmadığı belirtilmektedir[179].

Kaldı ki; Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca da, kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu ana sözleşmeyle kendisine verilen pay sahiplerinin rüçhan (yeni pay alma) haklarını kısıtlama yetkisini, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanamaz (SPK m. 18/5). Aksi durumda, bu kararın ilan tarihinden itibaren 30 gün içerisinde iptal davasına konu olabileceği belirtilmektedir (SPK m. 18/6).

Öğretide, bu çelişkinin (TTK m. 391/1-a ile SPK m. 18/6) giderilmesi için, SPK'da ki bu düzenlemelerin, TTK' ya uyarlanması gerektiği ifade edilmektedir.[180]

TTK'nın 391. maddesine yöneltilen eleştiri bağlamında uygulanacak yaptırım açısından eşit işlem ilkesine aykırılık halleri arasında fark gözetilmesi fikri, esasında haklıdır. Ancak bahsi geçen eleştiride dikkat edilmeyen husus, mevzuatımızda yönetim kurulu kararlarının iptali için genel kurul kararlarının iptaline (TTK m. 445 vd.) benzer bir düzenlemenin bulunmamasıdır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, TTK m. 391'in gerekçesinde de vurgulandığı üzere, gerek esas sermaye sisteminde yönetim kurulu kararlarının iptali istenememektedir. Ancak kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu kararlarının iptal edilebileceği haller sınırlıdır. Bu nedenlerle, yokluk yaptırımı bir yana, yönetim kurulu kararları için uygulanacak tek yaptırım butlandır. Bu durum ise, özellikle pay sahiplerinin yönetim kurulu kararlarına karşı korunmasız kalması sonucunu doğurur.

Bu ifadelerden, yönetim kurulu kararlarında butlanın, iptal işlevi görecek şekilde geniş yorumlanması neticesi kesinlikle çıkarılmamalıdır. Ancak genel kurul kararlarında

---

178 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 515.

179 **Moroğlu**, Değerlendirme ve Öneriler, s. 185; **Teoman**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi, Batider, C. XXVI, S. 4, Yıl: 2010, s. 13; **Kendigelen**, s. 279.

180 **Pulaşlı,** Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, s. 567 vd.

iptal karşısında butlanın ikincilliği ilkesini(kayıtlı sermaye sistemi hariç) iptali mümkün bulunmayan yönetim kurulu kararlarında uygulamakta isabetli değildir[181].

Bir kurul kararının eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil etmesi, sadece butlanla sakat olacağı anlamına gelmez. Zira normlar hiyerarşisine riayet edilmek kaydıyla, kural oluşturma faaliyetinin önünde bu anlamda herhangi bir önlem bulunmamaktadır ve hukuk kuralları belirli bir amaca hizmet ederler ve ancak takip edilen amaca uygunluğun noktasında sorgulanabilirler[182].

Bu durumda esas sermaye sisteminde yönetim kurulunun eşit işlem ilkesine aykırı kararları TTK'nın 391/1-a hükmüne tabi iken, kayıtlı sermaye sisteminde, yönetim kurulunun eşit işlem ilkesine aykırı kararları konusunda şöyle bir ayrım yapmak gerekir; her ne kadar Türk Ticaret Kanununda yönetim kurulunun yetkilerinin düzenlendiği 460. maddede SPK m. 18/5'te yer alan *"yeni pay alma hakkını kısıtlama yetkisi, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz"*. Hükmüne benzer bir hükme yer verilmese de, yönetim kurulunun TTK m. 460/4 çerçevesinde aldığı karar eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil etmekteyse SPK ile aynı doğrultuda TTK m. 460/5 uyarınca iptale tabi tutulmalıdır. Buna mukabil kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulunun TT K m. 460/4 ve SPK m. 18/5 kapsamına girmeyen eşit işlem ilkesine aykırı kararları TTK m. 391/1-a hükmü uyarınca batıl sayılmalıdır[183].

Son olarak değinmek gerekirse, 1961 tarihinde verilmiş olan İsviçre Federal Mahkemesinin bir kararında, paylarını iktisap eden şirketin daha sonra iktisap ettiği payların satılması esnasında, iktisap edilen payların bütünüyle bir pay sahibine satılmasını eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil etmediğine hükmetmiştir. Söz konusu kararda, anonim şirketin maksadına varması için yapılması gerekli işlemlerde haklı olunmadıkça, anonim şirket organlarının bütün paydaşlara eşit işlem ilkesine göre muamele yapmakla mesul olduğunu belirtmiştir[184].

---

181 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 517.
182 Vedat **Buz**, Yenilik Doğuran Haklar, Yetkin Yayınları, 2005, s. 445-446; Ayrıntı için bkz. s. 55 vd.
183 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 517.
184 **Öçal**, Anonim Şirketlerle İlgili Federal Mahkeme Kararları 1960-1970, vd. Ankara 1972, s. 45.

3.2.4. Anonim Şirketin Temel Yapısına Uymayan veya Sermayenin Korunması İlkesini Gözetmeyen Kararlar (TTK m. 391/1-b)

3.2.4.1. Genel Olarak

Anonim şirketlerin temel yapısına uymayan ve sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen kararların, butlanla batıl olacağının düzenlenmiştir (TTK m. 391/1-b). Aynı şekilde, söz konusu yaptırım, genel kurul kararları içinde bir butlan sebebi olarak hükme bağlanmıştır (TTK m. 447/1-c).

3.2.4.2. Şirketin Temel Yapısına Uymayan ve Organların Temel Yapısına Aykırı Kararlar

TTK'da genel kurul ve yönetim kurulu arasında kesin manada bir hiyerarşik ilişki olmamakla beraber, bu organlar arasında fonksiyonel farklılık olduğu gibi yönetim kuruluna bahşedilen devredilemez görev ve yetkiler genel kurul tarafından kullanılamaz[185]. İki zorunlu organın yani genel kurul ve yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinin düzenlemesiyle (TTK m. 375-408), söz konusu organların faaliyetleri arasındaki sınır açık bir şekilde düzenlenmiştir. Yeni TTK'da benimsenen bu anlayış ile yönetim kurulunun genel kurulun bir alt organı olduğu inancının geçerliliği kalmamakla beraber, hakimiyet ilkesinin yerini eşitlik ilkesi almıştır[186].

İsviçre Borçlar Kanunu (OR) m. 706b/3'den uyarlanan hükmün temelinde iki butlan sebebi öngörülmüştür.

Bu sebepler, anonim şirketin temel yapısına uyulmaması ile sermayenin korunması ilkesinin gözetilmemesi halidir. Hükmün gerekçesine göre: *"... temel yapı ile belirtilmek istenen, anonim şirket yapısının esas unsurları olup, anonim şirketin tarifine, paydaşların haklarına, borçlarına ve organsal yapısına aykırılık teşkil eden kararlar şirketin temeline aykırıdır ve butlanla sakattır."* [187].

---

185 **Turanlı**, Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü, GÜHFD, C. XVII, S. 1-2, Yıl: 2013, s. 941.

186 **Pulaşlı**, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi, GÜHFD, C. XVII, S. 1-2 Yıl: 2013, s. 941.

187 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 518.

Bu konuda, son olarak belirtmek gerekirse, anonim şirket yönetim kuruluna üyeliği bulunmayan kimseye, kurul üyesiymiş gibi, hak ve yetkiler tanınması, temsil ve idareyle görevli olan yönetim kuruluna ikame olarak başka isimlerle başka birimlerin getirilmesi, TTK m. 502'ye göre intifa hakkı sahiplerine oy hakkı tanınması zaruri organlardan birini işlevsiz bırakmak veyahut bütünüyle kaldırmayı amaçlayan kararlar, organsal oluşuma aykırı kararlar olup butlanla batıldır[188].

3.2.4.2.1. Pay Sahiplerinin Haklarına Aykırılık Teşkil Eden Kararlar

Pay sahiplerine, bilanço açığını kapamak veya belirli sebeplerle ek ödeme yükümlülüğü veya kişisel sorumluluk getirilmek suretiyle tek borç ilkesinin ihlali, kayıtlı sermaye sisteminde, itibari değerden yoksun veya itibari değerinin altında pay ihracı, bir üçüncü kişinin mesela yüksek miktarda kredi veren bir bankanın pay sahibine eş (kar ve tasfiye payı, genel kurula katılma gibi) haklarla donatılması veya yönetim kurulu kararlarında ona veto hakkı tanınması[189], üye olmayan bir kişinin yönetim kurulunda üye haklarına sahip kılınması, üyelerin birbirini temsilen oy vermelerine yahut toplantılara vekil aracılığıyla katılmalarına imkan tanınması (TTK m. 390/2), üyelere birden fazla oy hakkı tanınması, anonim şirketin temel yapısına aykırılık teşkil edecek nitelikte kararlardır[190].

3.2.4.2.2. Hakim İlkelere Aykırılık Teşkil Eden Kararlar

Anonim şirketler hukukunda benimsenen hakim ilkeler, sermayenin korunması ilkesi, tek borç ilkesi, kamuyu aydınlatma ilkesi, sahip olunan hakların başkalarına zarar vermeden yahut en az zarar verecek şekilde kullanılması ilkesi, çoğunluk ilkesi, devletin ilgilenmesi ilkesi olarak sayabiliriz[191].

Tek borç ilkesi: kanuni istisnalar haricinde, paydaşların şirkete olan tek borcu, koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile payın itibari değerini aşan primi ifa borcudur. Bu ilkeye tek borç ilkesi denir[192].

---

188 **Korkut**, s. 124.
189 **Korkut**, s. 80.
190 **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, s. 567 vd; **Moroğlu**, s. 142-143; **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. 1, s. 516.
191 **Yüce**, s. 141.
192 **Bahtiyar**, s. 219; **Bilgili/Demirkapı**, s. 486; **Pulaşlı**, Genel Esaslar, s. 793.

Çoğunluk ilkesi: kanuni istisnalar haricinde şirket genel kurulunca alınan kararların oy çokluğu esasına göre alınmasına rağmen, söz konusu kararlara muhalefet edenlerin yahut oylamaya katılmayanları da bağlamasıdır[193].

Devletin İlgilenmesi İlkesi: halka açık yahut kapalı olsun faaliyet alanlarının büyüklüğü ve bu faaliyet alanları nedeniyle pek çok kişinin etkilenmesi durumu sebebiyle devletin anonim şirketleri gözetlemesi ve denetlemesi anlamına gelir[194].

Kamuyu Aydınlatma İlkesi: yatırımcıların yatırım yapma kararlarına etki edebilecek her nev'i den bilginin bütünüyle doğru bir şekilde ve eksiksiz olarak, sermaye piyasasındaki tüm ilgililere sunulması demektir[195].

Haklarını Başkalarına Zarar vermeden Yahut En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi: TTK'nın benimsediği ilkelerden bir diğeri, paydaşlarının yönetim kurulu ve genel kurulun haksız uygulamalarına karşı koruma amacı güden 'haklı görülemeyecek şekilde yararlandırmama ve kayba uğramama kuralıdır'[196].

3.2.4.2.3. Sermayenin Korunması İlkesini Gözetmeyen Kararlar

Sermayenin korunması ilkesinin benimsenmesinin sebebi, şirketten alacaklı olan kişilerin başvurabileceği tek yol, şirketin ekonomik bir malvarlığıdır[197].

Sermaye ve malvarlığının farklı kavramlar olmasının yanında, malvarlığının korunması ilkesi ile kastedilen kavramın, sermayenin korunması ilkesine nazaran daha geniş bir kavram olduğu ve söz konusu ilkenin sermayenin korunması ilkesini de kapsadığı belirten yazarlar da mevcuttur[198].

Sermayenin Korunması İlkesine aykırılık teşkil eden yönetim kurulu kararları, sermayenin değer kaybetmesine neden olan ya da paydaşlar tarafından taahhüt edilen sermaye borcunun yerine getirilmesini engelleyen kararlardır[199].

---

193 **Bilgili/Demirkapı**, s. 255 vd; **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, s. 556.
194 **Poroy(Tekinalp/Çamoğlu)**, s. 223; **Bilgili/Demirkapı**, s. 217.
195 Mustafa **İhtiyar**, Sermaye Piyasası Hukukunda Kamuyu Aydınlatma İlkesi, Beta Yayınları, İstanbul 2006, s. 63.
196 **Tekinalp**, s. 190; **Moroğlu**, s. 208.
197 **Şener**, s. 313-314.
198 **Poroy(Tekinalp/Çamoğlu)**, C. I, s. 316-317.
199 **Tekinalp**, s. 154.

Sermayenin Korunması İlkesini gözetmeyen kararların, yönetim kurulundan ziyade genel kurul tarafından alınma durumu da söz konusudur. Ayrıca belirtmek gerekirse, Sermayenin Korunması İlkesinin '*sermaye*'yi, yani '*taahhüt*' edilmiş bulunan sermaye rakamını (TTK m. 332, 339/2-c) ifade edecek şekilde dar manasıyla değil, şirketin 'malvarlığını' kapsayacak şekilde anlaşılması isabetli olacağı savunulmaktadır[200].

Bu halde, söz konusu butlan sebebinin düzenlenmesi, özellikle örtülü malvarlığı aktarımları gibi öz kaynakları azaltan işlemlerin dayanağı olan yönetim kurulu kararlarının butlanı sonucunu doğuracağı için isabetli olmuştur[201].

Bakiye pay bedellerini istemekten vazgeçilmesi[202], sermayenin iade edilmesi (TTK m. 480/3),[203] bedelleri tamamen ödenmemiş paylar için hamiline yazılı pay senedi çıkarılması (TTK m. 484), sermaye için faiz ödenmesi (TTK m. 509/1), SPK m. 12/2 hükmü hariç itibari değerin altında pay ihracı (TTK m. 476), genel kanuni yedek akçe ayrılmaması (TTK m. 519), bu türden kararlara örnek olarak verilebilir. Yine, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyelerine, kar payı avansı dağıtılması yönünde alınana bir yönetim kurulu kararı da batıldır[204].

Ayrıca ifade etmek gerekirse, anonim şirket kanunun izin verdiği derecenin üzerinde kendi paylarını iktisap yahut rehin vermesi halinde sermayenin korunması ilkesine aykırılıktan söz edilir[205].

Son olarak belirtmek gerekirse, anonim şirket yönetim kurulunca alınan sermayenin korunması ilkesine aykırılık teşkil eden kararlar iptale tabi olabilir. Örneğin; kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş şirketlerde, paydaşlar tarafından taahhüt edilen pay bedelleri ödenmediği takdirde, yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin kararları, söz konusu ilkeye aykırılık teşkil etmesi sebebiyle iptale tabidir[206]. Şirketin kendi paylarını iktisap etmesi yahut rehin olarak kabul etmesi yönünden konuya

---

200 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. I, s. 518.

201 Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Geneli**,** s. 2185.

202 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. I, s. 519; HGK. 01.03.1967, E. 966/T-1511, K. 133 (Batider 1967, C. IV, S. 2, s. 342 vd.).

203 **Ayhan/Çağlar/Özdamar**, s. 332.

204 **Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları Hukuku, Nr. 12-108 ve 14-31; **Moroğlu**, s. 143 vd; **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, s. 556 vd.

205 **Tekinalp**, s. 73-74.

206 **Manavgat**, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunundaki Kayıtlı Sermaye Sistemine ilişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Batider, C. XXIX, Sayı: 1, Yıl: 2013, s. 77.

eğilirsek; kural olarak, anonim şirketin kanunda izin verilen sınırı aşacak şekilde kendi paylarını iktisap etmesi yahut rehin olarak kabul etmesi sermayenin korunması ilkesine aykırılık teşkil eder ve buna ilişkin kararlar butlanla sakat addedilir.

TTK'nın 380/1. hükmünde, söz konusu durumun istisnaları da düzenlenmiştir. Payların iktisap edilmesi hususundaki yasak, ivazlı iktisaplar için söz konusu olup, anonim şirketin bedelleri bütünüyle ödenmiş payları, ivazsız olarak kazanması durumunda, butlanla sakatlık mevzubahis olmayacaktır[207].

3.2.5. Pay Sahiplerinin, Özellikle Vazgeçilemez Nitelikteki Haklarını İhlal Eden veya Bunların Kullanılmalarını Kısıtlayan ya da Güçleştiren Kararlar (TTK m. 391/1-c)

3.2.5.1. Genel Bir Bakış

Bu butlan sebebinin düzenlendiği m. 391/1-c hükmü, temelde, genel kurulun pay sahibinin, genel kurula katılma asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararları ile pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran kararlarını geçersiz sayan TTK m. 447/1-a,b bentlerine karşılık gelmektedir. Bu nedenle, TTK m. 447/1-a,b bentlerinde sayılan veya benzer hakları kaldıran yahut bunlara kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlama getiren yönetim kurulu kararları butlanla sakattır.

Öğretide, kişisel hak ve çıkarları yönetim kurulu kararıyla ihlal edilen üçüncü kişilerde, söz konusu karar veya kararlara karşı butlanın tespiti davası yöneltebilmeleri için TTK'nın 391. maddesine eklenmesinin isabetli olacağı önerilmektedir[208].

Pay sahiplerinin, kazanılmış hakları ile vazgeçilemez nitelikteki hakları arasındaki farka değinmek gerekirse, pay sahibinin rızası olmadıkça, sınırlandırılamayan ve kendisinden alınamayan haklar pay sahibinin kazanılmış haklarıdır[209]. Pay sahibinin vazgeçilemez hakları ise, sınırlandırılması yahut kaldırılması pay sahibinin rızası ile dahi gerçekleşemeyen ancak ve ancak kanuni

---

207 **Kendigelen**, s. 272.
208 **Moroğlu**, Değerlendirme ve Öneriler, s. 186.
209 **Bahtiyar,** s. 226.

düzenlemelerde yer bulması halinde mümkün olan ve pay sahibinin çıkarlarından çok, şirketin temel yapısının sarsılmaması maksadıyla bahşedilmiş haklardır[210].

Öğretide, sadece pay sahiplerinin vazgeçilemez nitelikteki haklarıyla birlikte yönetim kurulu üyelerinin de vazgeçilemez nitelikteki haklarını ihlal eden, kararların da butlanla batıl olacağı belirtilmektedir[211].

İptal davası açılabilmesinin yönetim kurulunun onayına tabi tutulması; kar elde etmek ve paylaşmak amacının terki; genel kurula giriş kartı verilmesinin veya bilgi alma ve incelemenin (TTK m. 437) yönetim kurulunun istediği bir taahhütnamenin imzalanması şartına bağlanması; genel kurula temsilci ile katılmanın TTK m. 425 yasaklanması, bağımsız ve kurumsal temsilciler için TTK m. 428 şirkete teminat yatırılması zorunluluğunun getirilmesi halleri, TTK m. 391/1-c hükmünü ihlal eden kararlardır.

3.2.5.2. Mali Hakların İhlal Edilmesi Hali

Anonim şirket paydaşlarının önde gelen mali hakları, tasfiye payı alma hakkı, bedelsiz pay alma hakkı, rüçhan hakkı, kar payı alma hakkı ve önerilmeye muhatap olma hakkıdır[212]. Bu hakları kısaca tarif edecek olursak;

Tasfiye Payı alma Hakkı: Anonim şirketin herhangi bir nedenle sona ermesi ve borçlarının ödenmesinden sonra, geriye kalan bedelden, paydaşlara payları oranında ödeme yapılmasına denir[213].

Bedelsiz Pay Alma Hakkı: İç kaynaklardan yapılacak olan sermaye artırımında oluşacak yeni payların mevcut şirket paydaşları tarafından bedelsiz ve kendiliğinden kazanılması durumudur[214]. Bu hak sınırlandırılamaz, kaldırılamaz ve vazgeçilemez nitelikteki bir haktır (TTK m. 462/3).

Rüçhan Hakkı: sermaye artırımının yeni sermaye konulması yoluyla yapılması durumunda, her bir pay sahibine, yeni çıkarılan paylardan, mevcut payların sermayeye

---

210 **Tekinalp**, s. 198-199; **Pulaşlı**, Genel Esaslar, s. 610; Sıtkı **Akyazan**, 'Anonim Ortaklıklarda Paydaşların Müktesep Hakları', Batider, C. VIII, S. 2, Yıl: 1975, s. 37.

211 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat)**, C. I, s. 521.

212 **Pulaşlı**, Genel Esaslar, s. 760 vd.

213 **Bilgili/Demirkapı**, s. 523.

214 **Pulaşlı,** Genel Esaslar, s. 770.

oranına göre hesaplanıp öncelikli alma hakkı veren ve devredilebilir nitelikteki bir haktır[215].

Kar Payı Alma Hakkı: Anonim şirket paydaşlarının her faaliyet dönemlerin sonunda oluşturulan bilanço ile tespit edilmiş net dönem karından kar payı almasını ifade eden vazgeçilemez nitelikte bir haktır[216].

Önerilmeye Muhatap Olma Hakkı: söz konusu hakkı daha iyi anlayabilme için öncelikle şarta bağlı sermaye artırımından bahsetmek gerekir. Şarta bağlı sermaye artırımı, TTK'nın 463. maddesine göre: *"...yeni çıkarılan sermaye tavhil ve benzeri borçlanma araçları nedeniyle, şirketten veya topluluk şirketlerinden alacaklı olanlara veya çalışanlara, esas sözleşmede değiştirme veya alım haklarını kullanmak yoluyla yeni payları edinmek hakkı, sağlamak suretiyle, sermayenin şarta bağlı artırılmasına karar verebilir".*

Şarta bağlı sermaye artırım kararı, kural olarak genel kurul tarafından alınır (TTK m. 463/1). Ancak sermaye artırımı, genel kurul tarafından alınan kararla değil, değiştirme ve alım haklarının kullanılması ile sermaye borcunun takas veya ödeme yoluyla ifasıyla gerçekleşir (TTK m. 463/2). Ayrıca ifade etmek gerekirse, şarta bağlı sermaye artırımına ilişkin olarak anonim şirket ana sözleşmesinde, şarta bağlı artırımın detaylarını düzenleyen bir hükme ihtiyaç vardır[217].

Şarta bağlı sermaye artırımı ile yakından ilgili olan bu hak, değiştirme yahut alım hakkının kullanılması yoluyla şirkete ortak olma hakkı sağlayacak borçlanma araçlarının ihraç edilmesi halinde, söz konusu borçlanma araçlarının, öncelikle şirket pay sahiplerine konu edilmesidir[218].

3.2.5.3. İdari Hakların İhlal Edilmesi

6102 sayılı Türk Ticaret kanununda anonim şirket pay sahiplerine verilmiş olan önemli idari haklar şunlardır:

---

215 Şükrü **Yıldız**, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişikler' Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı, (C.18, S.), 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununu Beklerken, Sempozyum, 10-11-12 Mayıs 2012', İstanbul 2012, s. 809.

216 **Bilgili/Demirkapı**, s. 515.

217 **Moroğlu**, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2018, s. 412.

218 **Bilgili/Demirkapı**, s. 531.

Bilgi alma ve inceleme hakkı, genel kurulda temsil edilme hakkı, genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, halihazırdaki genel kurul toplantısını ertelenmesini isteme hakkı, özel denetim ve denetçinin değiştirilmesini isteme hakkı vs.[219]

3.2.5.3.1. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

Pay sahiplerinin, genel kurul toplantılarına katılmalarına bağlı haklarının kullanımı (koruyucu haklarda olduğu gibi), şirketteki paylarıyla ilgili değildir. Burada mühim olan, pay sahibinin, şirkette en azından bir paya sahip bulunmasıdır.[220] Ayrıca belirtmek gerekirse, pay sahiplerinin idari haklarını kullanacağı kurul, yönetim kurulundan ziyade genel kuruldur[221].

Pay sahipleri, şirketin ekonomik durumu, yönetimi ve işleri hakkında bilgi sahibi olmalarının önemi, genel kurul toplantılarında oy kullanırken, yönetimle sorumlu olan yöneticileri denetlerken doğru karar alabilmeleri ve doğru verilere dayanarak işlem yapılmaları için önemlidir[222].

Örneğin; pay sahiplerinin şirket yönetim kurulunca yapılmış olan anlaşmalar veya şirketin gelir gider tablosunu incelemek istemesine rağmen, şirket yönetim kurulunca bu anlaşmalar yahut tabloların pay sahiplerinin incelemesine sunulmamasına ilişkin karar alınmış olması, söz konusu kararı butlanla sakat hale getirecektir.

Anonim şirket pay sahibince şirketten talep edilen bilgi ve inceleme haksız olarak yerine getirilmediği takdirde TTK'nın 437/5. fıkrasına göre on gün içerisinde şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine başvurabilir.

3.2.5.3.2. Genel Kurulda Temsil Edilme Yönüyle

Bu hususta Karamanlıoğlu, TBK m. 40 TTK m. 425 ve 427 hükümleri dikkate alındığında pay sahibinin temsilcisinin gerçek veya tüzel kişi olabileceğini ileri

219 **Pulaşlı**, Genel Esaslar, s. 771 vd.
220 **Tekinalp**, s. 209.
221 **Korkut**, s. 102-119.
222 Oğuz **Atalay**, 'Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması' Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, Özel Sayı, 2014, Yıl: 2015, s. 53-76.

sürmektedir[223]. Aksi görüşte olan yazarlar ise, pay sahibinin temsilcisinin muhakkak gerçek kişi olması gerektiğini ileri sürmektedirler[224].

Anonim şirket yönetim kurulunca alınan, pay sahibinin, kendisini genel kurul toplantısında temsil etmesini engelleyen veya zorlaştıran kararlar ve idari tasarruflar butlanla sakattır[225]. Gerçekleşecek olan genel kurul toplantılarına asaleten katılma zorunluluğu olmadığından paydaşların bu toplantılarda kendilerini temsil ettirebilmeleri, vazgeçilemez ve kullanılması imkansız hale getirilip zorlaştırılamaz türden bir haktır[226]

3.2.5.3.3. Koruyucu Hakların İhlal Edilmesi Yönüyle

Paydaşların, koruyucu haklarına dava hakları da denilmektedir. Bu haklar, şirket ortaklarının paylarından kaynaklanan idari ve mali hakların güvencesi olmakta ve şirket ortaklarına tanınan bu hakların etkili bir şekilde kullanılabilmesini mümkün kılıp, yönetim kurulunun karar yahut idari işlemlerinin hukuka aykırılık teşkil edip etmediğinin güvencesidir[227].

Şirket ortaklarına sağlanan önemli dava haklarını şu şekilde sayabiliriz; TTK m. 353'e göre açılabilecek fesih davası, TTK m. 553'e göre açılabilecek sorumluluktan doğan davalar, TTK m. 391/447'ye göre genel kurul ve yönetim kurulu aleyhine açılabilecek olan butlanın tespiti ve TTK m. 445/465-5'e göre açılabilecek olan iptal davaları, TTK m. 399'a göre açılabilecek olan şirketlerin tür değiştirmesi, birleşmesi ve bölünmesinden kaynaklanan davalar[228].

Yukarıda saymış olduğumuz, pay sahiplerinin başlıca dava haklarını ortadan kaldıran ya da bu hakların kullanılmasını zor hale getiren yönetim kurulu ve genel kurul kararları butlanla sakattır[229].

---

223 Argun **Karamanlıoğlu**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, Vedat Kitapçılık, İstanbul, Nisan 2016, s. 196-197.

224 **Bilgili/Demirkapı**, s. 321; Güzin **Üçışık**/Aydın **Çelik,** Anonim Ortaklıklar Hukuku, C. I, Ankara, 2013, s. 293.

225 **Karasu**, s.151-152; **Tekinalp**, s. 209; **Korkut**, s. 104.

226 **Tekinalp**, s. 176.

227 **Yüce**, s. 183.

228 **Tekinalp**, s. 189; **Korkut,** s. 108.

229 **Korkut**, s. 108.

3.2.6. Diğer Organların Devredilemez Yetkilerine Giren veya Bu Yetkilerin Devrine İlişkin Kararlar (TTK m. 391/1-d)

Öncelikle ifade etmek gerekirse, diğer organlardan kastedilen anonim şirketin iki zorunlu organı olması nedeniyle genel kuruldur. Bu hususa ilişkin TTK'daki hükmün aksine İsviçre Borçlar Kanunu (OR) m. 706b'de böyle bir sebep açıkça belirtilmediğinden İsviçre hukukunda, bu türden kararlar, anonim şirketin temel yapısına uymayan kararlar arasında sayılmaktadır[230].

Kaldı ki; TTK m. 391/1-d'nin hükümet gerekçesinde de bu türden kararların şirketin temel yapısıyla da ilgili olduğu belirtilmiştir. Buna göre; organlar arası işlev ayrımı ilkesinin özellikle TTK'nın 375, 397, 398 ve 408. maddelerinde yer alan düzenin korunması amaçlanmaktadır. Zira bu maddelerdeki devredilemez ve vazgeçilemez yetkiler iki organ arasındaki görev ve yetkileri net olarak ayırmıştır.

TTK'nın 375. maddesinde yönetim kurulunun devredilemez yetkileri 7 bent halinde sayılmıştır. Söz konusu düzenlemenin amacı, gerekçede de belirtildiği gibi, şirket organları arasındaki görev ve yetki sınırını netleştirmekle beraber genel kurulun bir üst organ olma anlayışının terkedildiğine de bir işarettir[231].

Anonim şirket genel kurulunun devredilemez görev ve yetkileri ise, TTK'nın 408. maddesinde, diğer kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6 bent halinde düzenlenmiştir.

Bağlı şirketler yönünden konuya değinecek olursak, bağlı şirketin yönetim kuruluna hakim şirket tarafından emir ve talimat verilmesi durumunda, genel kurulun devredilemez yetkilerinin devri anlamına gelmeyecektir[232]. Bağlı şirket yönetim kurulunun, hakim şirket genel kurulu tarafından alınan kararın gereğini yerine getirmesi halinde, bağlı şirket yönetim kurulu kararının tek başına hükümsüzlüğüne yol açmayacaktır[233].

Yönetim kurulunun, genel kurulun devredilemez yetkileri arasında yer alan TTK'nın 408/2. maddesinde sayılan hususlarda aldığı kararlar yahut kendisine ait olup da devredemeyeceği, vazgeçemeyeceği görev ve yetkilerinin (m. 375) devrini konu alan

230 **Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat),** C. 1, s. 520.
231 **Bilgili/Demirkapı**, s. 371.
232 **Korkut/Yılmaz**, s. 548.
233 **Korkut/Yılmaz**, s. 548.

kararlarda butlanla sakat olacaktır. Keza denetçi her ne kadar şirketin organı olmasa da denetimin yönetim kurulu tarafından yapılacağını ve denetim raporunun yönetim kurulu tarafından hazırlanacağını öngören kararlar da, TTK'nın 391/1-d bendine aykırı olmalarından dolayı batıldır.

Ayrıca m. 391/1-d düzenlemesinin gerekçesinde de değinildiği gibi özellikle 375, 397, 398 ve 408. maddelerinde yer alan düzenin korunmasını amaçlamıştır. Diğer yandan, yine gerekçe de isabetli bir biçimde belirtildiği gibi, TTK m. 391/1-d hükmü devredilemez yetkilerin bütün halinde devrinde olduğu gibi, münferiden devrinde de uygulanır.

3.3 Diğer Hususlar

3.3.1. Genel Olarak

Yukarıdaki bölümlerde de belirttiğimiz gibi TTK m. 391/1. fıkrada sayılan dört husus *'özellikle'* belirtilen ihlallerden olup sınırlı sayıda sayılmamış ve butlan davasına konu olabilecek diğer kararlar için herhangi bir kısıtlama getirilmemiştir.

TTK'da yönetim kurulu üyelerinin vazgeçilemez nitelikteki haklarından söz edilmese de, üyelerin pay sahiplerininki gibi vazgeçilemez nitelikteki hakları bulunmaktadır. Bu nedenle, üyelerin bu türden haklarını ihlal eden ya da bu haklarını kullanmalarını kısıtlayıcı veya güçleştirici kararlar da butlanla sakat olmalıdır. TTK m. 392/6'ya göre, yönetim kurulu üyeleri: *"Yönetim kurulu üyesinin bu maddeden doğan hakları kısıtlanamaz, kaldırılamaz. Esas sözleşme ve yönetim kurulu, üyelerin bilgi alma ve inceleme haklarını genişletebilir"*.

TTK m. 392/6'nın lafzından da açıkça anlaşılacağı üzere; yönetim kurulu üyelerinin her birinin şahsi hakkı olan bilgi alma ve inceleme haklarını bahşeden bu madde hükmünden doğan hakları kısıtlanamaz, kaldırılamaz, ancak genişletilebilir.

3.3.2. Değiştirilmiş Kısmi Butlan ve Kısmi Butlan Yönünden

3.3.2.1. Genel Hükümler Yönünden Butlan Türleri

Konuyu etraflıca incelemeden önce, genel olarak butlan türlerine değinmekte fayda görüyoruz. Bu nedenle mutlak butlan ve nispi butlan konuları üzerine eğileceğiz.

Mutlak Butlan: TBK'nın 27. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre: "*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür".*

Eren ve Hatemi, TBK 27/1. madde geçen kesin hükümsüzlük deyiminin mutlak butlan olarak anlaşılması gerektiğini ifade etmektedirler[234]. Ancak kanunda geçen hükümsüzlük deyimi, bir üst kavram olması ve bu deyimin kullanılmasının iptal, noksanlık gibi diğer geçersizlik durumlarının sınıflandırılmasında karışıklığa sebep olabilecektir[235]. Ayrıca kesin hükümsüzlük deyiminden anlaşılması gereken hukuki işlemde olduğu iddia edilen sakatlığını herkese karşı ve herkes tarafından iddia edilebilmesidir[236].

Hukuki bir işlemin butlanla sakat olduğundan bahisle, yeni bir hukuki durum oluşturacak şekilde husumet yöneltilmesinin lüzumu yoktur. Yani, butlan davası, bir eda davası şeklinde değil de, tespit davası şeklinde şirkete yöneltilmelidir[237].

Mutlak Butlanla batıl bir sözleşme zaten hukuk aleminde gerçekte hiç doğmadığı için, herhangi bir zamanaşımı def'isine maruz kalmaz. Örneğin; muvazaa kastıyla yapılmış baba ve oğul arasındaki bağış sözleşmelerini örnek verebiliriz. Bu durumda babanın asıl iradesi bağış olmasına rağmen görünürdeki işlemin satış olması, yapılan bu satış işleminin mutlak butlan ile batıl olması demektir ki bu tür davalarda da zamanaşımı söz konusu değildir.

Nispi Butlan: Nispi butlan da, mutlak butlan ile beraber TBK'nın 27. maddesinde düzenlenmiştir. TBK'nın 27/2. fıkrasına göre: "*Sözleşmenin içerdiği hükümlerin bir kısmının hükümsüz olması diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak bu*

234 **Hatemi/Gökyayla,** s. 81; **Eren,** s. 333.
235 **Eren,** s. 333.
236 **Başpınar,** s. 26; **Eren,** s. 334.
237 **Hatemi/Gökyayla,** s. 81; **Von Tuhr** (Çev. Cevat Edege), s. 222.

hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılamayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur".

Maddenin lafzından da açıkça anlaşılacağı üzere, hukuki işlemdeki hükümsüzlük, hukuki işlemin bir bölümünü etkiliyorsa ve hukuki işlemin taraflarının gerçek iradelerinden hukuki işlemin var olması gerektiği neticesine varılıyorsa, hukuki işlemin tamamı geçersiz sayılmaz[238].

TBK 27/2. maddesinin düzenlenmesinin esasında yatan amaç, hukuk normlarının maksadının hukuki işlemleri değil; ancak sözleşmelerdeki eksiklikleri gidermek olduğunu belirtmek gerekir[239].

Hukuki işlemdeki sakatlığın, hukuki işlemin bir kısmına ilişkin olması durumunda, söz konusu yaptırımın uygulanabilmesi için ilk olarak hukuki işleme konu edim bölünebilir nitelikte olmalıdır[240].

Nispi butlanın söz konusu olabilmesi için gerekli diğer koşul ise, hukuki işlemin taraflarının, sözleşmenin butlanla geçersiz olmayan bölümlerinin devamında açık iradelerinin olduğunun tespiti gerekmektedir[241]. Başpınar, hukuki işlemin taraflarının iradelerinin gerçek iradeleri olmasına gerek olmadığını, sözleşmenin devamında muhtemel iradelerinin olduğu varsayılması gerektiğini savunmaktadır[242]. Zira sözleşmenin butlanla sakat olmayan bölümü üzerinden devam etmesi, hukuken geçerli bölümleri üzerinden yapılmış olması anlamına gelmektedir. Bu halde, hukuki işlemde gerçek anlamda bir geçersizlik söz konusu olmamaktadır[243]. Ayrıca, bir bölümü butlanla geçersiz olan sözleşmenin taraflarından biri, sözleşmenin devamını istemiyorsa nispi butlanın uygulanması mümkün değildir. Bu hususu talep hakkı, hukuki işlemin bir kısmının nispi butlanla sakat olmasından zarar görecek tarafa bırakılmalıdır[244].

<u>Değiştirilmiş Kısmi Butlan:</u> Günümüzde gerek tek taraflı gerekse çok taraflı hukuki işlemler günümüzde (sanayi, dijital ve internet teknolojileri, vb.) karmaşık bir hal alabilmektedir. Bu meseleyi çözümlemek maksadıyla öğretide öne sürülen bu

238 **İnan,** s. 144.
239 **Kılıçoğlu,** s. 99.
240 **Velidedeoğlu/Özdemir**, s. 55; **Başpınar**, s. 57; Nagehan **Kırkbeşoğlu,** Türk Özel Hukukunda Kısmi Hükümsüzlük, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011, s. 115 vd.
241 **Eren**, s. 341.
242 **Başpınar,** s. 88.
243 **Başpınar,** s. 88.
244 **Eren,** s. 341.

kurum, hukuki işlemin taraflarının iradelerini üstün tutmak, kamu yararını sağlamak düşüncesiyle ortaya çıkmış bir yaptırımdır[245]. Ayrıca bu durum öğretide kimi yazarlar tarafından hukuki bir işlemin nispi butlanla sakat bölümlerinin yerine tamamlayıcı bir norm getirilmesi ve hukuki işlemin devam etmesi şeklinde de ifade edilmekte[246] kimi yazarlar tarafından düşey kısmı hükümsüzlük şeklinde ifade edilmektedir[247].

Bu duruma örnek olarak, kanun ya da kanunun yetki verdiği idari makamlarca belirlenmiş azami sınırların indirilmesi hususu verilebilir[248].

3.3.2.2. Yönetim Kurulu Kararları Yönünden

Yukarıda bahsettiğimiz gibi, hukuki işlemlerin mutlak butlanla sakat olması durumunda, sanki bu hukuki işlem hukuk aleminde hiç meydana gelmemiş kabul edilir. Bu durum, anonim şirket yönetim kurulu kararları yönünden de aynıdır. Diğer hukuki işlemlerde olduğu gibi, yönetim kurulu kararlarını da güven vermesi gerekmektedir. Şöyle ki; anonim şirketi idare ve temsille görevli yönetim kurulunun hızlı karar alabilmesi ve bu kararları uygulayabilmesi için hukuk düzeni tarafından telafisi mümkün olabilecek kararların tamamen mutlak butlanla sakat addedilmesi, anonim şirketin ve şirket pay sahiplerinin menfaatlerini zarar verebilir. Bu nedenlerle, yönetim kurulu kararları ve idari işlemlerinin mümkün olduğunca hukuk aleminde tutulması gerekmektedir[249].

Moroğlu, bir hukuki işlemin, nispi butlan yaptırımına konu olabilmesi için, yönetim kurulu kararının butlanla geçersiz kısmı olmadan da, yine aynı yönde uygulanabilir nitelikte olması gerektiğini ifade etmektedir[250]. Ayrıca kararın bölünebilirliğini *"bir bütün teslim eden ve kısımları arasında bir iç bağlantı bulunan kararın meydana getirdiği hukuki sonuçların bölünebilmesi"* şeklinde ifade etmiştir[251].

Bir örnek vermek gerekirse, kayıtlı sermaye sistemine geçiş yapan sermaye şirketlerinde, yönetim kurulunun sahip olduğu kayıtlı sermaye tavanına kadar artırım

---

245 Akın **Ünal,** Kelepçeleme Sözleşmeleri, sözleşmedeki hükümler sebebiyle Kişinin Ekonomik Özgürlüğünün Aşırı Derecede Sınırlanması, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara Ekim 2017, s. 17.
246 **Kırkbeşoğlu,** s. 209.
247 **Hatemi/Gökyayla**, s. 82.
248 **İnan,** s. 163, **Ünal,** s. 209.
249 **Yüce,** s. 200.
250 **Moroğlu,** s. 155.
251 **Moroğlu,** s. 155.

yetkisini dürüstlük kuralarına aykırı bir şekilde ve şirketin ihtiyacı yokken aşırı bir şekilde artırım yaparak kayıtlı sermayenin tavanına kadar yükseltilmesi dürüstlük kurallarına aykırılık teşkil eder[252]. Bu durumda hakim, sermaye artırımını kayıtlı sermaye içerisinde takdir ettiği uygun bir noktaya çekerek nispi butlanı uygulayabilir[253].

3.3.3. Anonim Şirket Ana Sözleşmesine Aykırı Kararlar

Bu hususta, öncelikle şirket ana sözleşmesinin ihlal eden yönetim kurulu kararı, genel kurul, pay sahipleri yahut şirket dışı üçüncü kişilerle olan ilişkileri ihlal ediyorsa batıl olmaktadır[254]. Yönetim kurulunun ana sözleşmeye aykırı kararları ile zarar gören şirket ortaklarının, muhtaç olduğu hukuki korumayı genel hükümlere göre, şirkete karşı yönlendireceği bir husumetle sağlayabileceği belirtilmektedir[255]. Ayrıca bu hususta, şirket ana sözleşmesine aykırı kararlar alınması durumunda, bu karardan dolayı zarar gören paydaşlar yönetim kurulu aleyhine tazminat davası açabilirler[256]. Bu konuda TTK m. 371/4' de yer alan kanuni düzenleme ise şu şekildedir: *"Temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemden dolayı şirkete başvurmalarına engel değildir"*.

Öğretide, kooperatifler yönünden yapılan değerlendirmede tazminat davasının bütün yönetim kurulu üyelerinde karşı değil sadece zarara sebebiyet veren karara olumlu oy kullanan üyelere karşı açılabileceği değerlendirilmiştir[257]. Yargıtay 11. HD. 30.10.2001 tarih, 2001/8401 E. 2001/8408 K. sayılı kararıyla, şirket ana sözleşmesinde yer alan yönetim kurulu toplantılarına ilişkin bir hükmün ihlal edilmesini butlanla sakat olduğunu tespit eden yerel mahkeme kararını onamıştır[258]. Ayrıca şirket ana sözleşmesinde bulunan bir ıskat hükmünün ihlal edilmesinin karşılığı da butlandır[259]. Şirket ana sözleşmesiyle getirilmiş olan sermaye artırımına ilişkin bir hükmü ihlal eden yönetim kurulu kararlarının da butlan sakat olduğunu[260] ifade etmek isteriz.

---

252 **Bilgili/Demirkapı,** s. 452; **Pulaşlı,** Genel Esaslar, s. 856; **Moroğlu,** Sermaye Artırımı, s. 310 vd.
253 **Yüce,** s. 201.
254 **Yüce,** s. 201.
255 Güzin **Üçışık**/Aydın **Çelik,** Anonim Ortaklıklar Hukuku, C. I, Ankara 2013, s. 443.
256 **Ansay**, s. 382.
257 **Serim,** s.802.
258 Yargıtay 11. HD. 30.10.2001 Tarih, 2001/8401 E. 2001/8408 K, (**KİBB, E.T. 22.04.2018)**.
259 Cenker **Değirmenci**, Anonim Ortaklıkta Iskat, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul Kasım 2006, s. 85.
260 **Yüce,** s. 203.

3.3.4. Kayyumlar ile Tasfiye Memurlarının Kararları Yönünden

Anonim şirketlere, kanunda özel olarak düzenlenen şartlar mevcutsa tasfiye memuru yahut kayyum atanabilir. Bu durumda, anonim şirketin temsili her ne kadar yönetim kuruluna tanınan münhasır bir hak olsa da, kayyuma yahut tasfiye memuruna geçer. Tasfiye memuru sanki hiç şirket tasfiyeye girmemiş gibi şirketi yönetir ve temsil eder[261].

TTK'nın 533. maddesinde 2 fıkra halinde anonim şirketin sona ermesinin sonuçlarından bahsedilmiştir. Bu durumda TTK m. 535'e göre yönetim kurulu ve genel kurulun görev ve yetkileri tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olduğu halde tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenir. Ayrıca şirket ana sözleşmesi yahut genel kurul kararıyla tasfiye memuru atanmadığı hallerde tasfiye işlemlerini yönetim kurulu yürütür (TTK m. 536/1).

Tasfiye durumunda olan anonim şirketin temsilcilerinin ve yetkililerinin alacakları kararlar, tasfiye ile sınırlı olması gerektiğinden bu sınırı aşan kararlar ve tasfiye bakiyesinin azaltılması sonucu doğurabilecek kararlar batıldır. Bu hususta TTK m. 535/1 düzenlemesi şu şekildedir: *"Şirket tasfiye haline girince, organların görev ve yetkileri, tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan, ancak nitelikleri gereği tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenir"*. Tasfiye işleri ile alakalı olan konular hakkında genel kurul tasfiye memurları eliyle toplantıya çağrılır[262]. Ayrıca, atanan tasfiye memurlarının görevi de TTK m. 541/1-a maddesinde düzenlenmiştir.

Tasfiye memurlarının, TTK m. 541/1 hükmünün atfıyla TTK m. 553'e göre, şirket borçlarını itfa ederken yaptıkları haksız ödemelerden dolayı sorumlu bulundukları düzenlenmiştir.

Tasfiye sürecindeki bir anonim şirketin, taşınmaz iktisap etmesi durumunda, şirketin hak ehliyetinin mevcut olmaması nedeniyle yapılan hukuki işlem geçersiz olacak ve sonradan şirket genel kurulunda tasfiyeden çıkılması kararı alınsa dahi geçersiz işlem geçerli duruma gelmeyecektir[263]. TTK m. 538'e göre: *"(1) Genel Kurul aksini kararlaştırılmamışsa tasfiye memurları şirketin aktiflerini pazarlık yoluyla da*

---

261 Emrullah **Kervankıran**, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Seçkin Yayınları, Ankara Ekim 2015 s. 162.
262 **Kervankıran**, s. 164.
263 **Sungurbey,** s. 344.

satabilirler". Örneğin; genel kurul şirket aktiflerinin açık artırma usulü ile satışa çıkarılması kararı alabilir[264].

İlk fıkrayı değerlendirecek olursak; şirket aktiflerinin piyasa değerinin aşağısında satılmasıyla pay sahiplerinin tasfiye bakiyesinden faydalanma haklarının zarar görmesi ihtimal dahilindedir. Bu şekilde danışıklı işlemlerin yapılmasıyla, pay sahipleri ve şirket alacaklılarının menfaatleri de zedelenebilecektir[265].

Bu nedenlerle, menfaati zedelenen kimselerin yapılan danışıklı işlemlerin butlanını talep edemeyeceklerini kabul etmek hak arama hürriyetinden yoksun bırakmak anlamına gelir. TTK'nın 542/1-b hükmüne göre, tasfiye memurları "*tasfiyenin gerektirmediği yeni bir işlem yapamazlar"*. Bu emredici hükmün lafzından da anlaşılacağı üzere bu maddeye aykırı kararlar alınması durumunda söz konusu hukuki işlemin geçersiz olduğu kabul edilmelidir[266]. TTK'nın 539/1'e göre: *"Tasfiye memurlarına Kanunla tanınmış yetkiler devredilemez; Ancak belirli uygulama işlemlerinin yapılabilmesi için, tasfiye memurlarından biri diğerine veya üçüncü bir kişiye temsil yetkisi verebilir"*. Kanunun lafzından da anlaşılacağı üzere tasfiye memurları kanunla belirlenen görevlerini ne yönetim kuruluna ne de genel kurula devredemeyeceği gibi, genel kurul ve yönetim kurulu da tasfiye memurlarına verilen görev ve yetkileri kullanamaz. Ayrıca kanun, tasfiye memurlarına temsil yetkilerinin devri hususunda sadece tasfiye bağlamında ve bazı işlemler için sınırlı bir vekalete (yetki devrine) izin vermiştir[267]. Buradan hareketle, tasfiye memurlarının görev ve yetkilerine giren konularda alınan genel kurul ve yönetim kurulu kararları butlanla sakat olduğunu söyleyebiliriz.

3.3.5. Iskat Kararı Yönünden

Anonim şirket pay sahiplerinin, şirketten ıskat edilmesi TTK m. 482-483 üncü maddelerinde düzenlenmiştir. Anonim şirket yönetim kurulu tarafından pay sahibinin idari, mali ya da koruyucu nitelikteki haklarını ihlal eden kararlar alması söz konusu olabilir. Iskat kararı pay sahiplerinin haklarını son derece etkileyen yönetim kurulu kararıdır. Şirketin tazminat hakları saklı kalmak üzere (TTK m. 482/4) ıskat kararı

264 **Kervankıran**, s. 166.
265 **Yüce,** s. 205.
266 **Yüce,** s. 206.
267 **Kervankıran**, s. 175.

alınması halinde, pay sahibi yahut sahiplerinin bütün hakları tamamen ortadan kalkar[268]. Özellikle belirtmek gerekir ki, yönetim kurulu tarafından pay sahibi hakkında ıskat kararı alınabilmesi için, payının karşılığını ödemede temerrüde düşmesi gerekmektedir[269].

TTK'nın hükümleri kural olarak emredici nitelikte olduğundan dolayı, ıskat usulüne uygun alınmayan yönetim kurulu kararları da butlanla sakat olacaktır[270]. Teoman, "… *mütemerrit pay sahibinin temerrüde konu olan tutarı bir ay içerisinde ödemesi aksi halde ilgili paylara ilişkin haklarından yoksun bırakılacağı ve sözleşme cezasının isteneceği"* ihtarat yapılmaması durumunda yönetim kurulunca alınan kararların yoklukla sakat olacağı düşüncesindedir[271]. Diğer yandan TTK m. 483'de düzenlenmiş olan ıskat usulünün hiç uygulanmaması yahut yönetim kurulu tarafından karar alınmadan pay sahibi ve sahiplerinin ıskat edilmesi durumunda ise yokluk söz konusu olabilecektir[272].

Kanunun lafzından da anlaşılacağı gibi, pay sahibinin ıskatına ilişkin karar almak yönetim kurulunun sıkı sıkıya bağlı bir yetkisidir. Bu nedenle, genel kurula devri gibi bir durum söz konusu değildir[273].

Yukarıda da bahsettiğimiz üzere, yönetim kurulu kararıyla, pay sahibinin ıskat edilmesi durumunda, pay sahibi toplantılara katılma ve oy kullanma hakkı gibi bütün haklarını kaybetmekte ve bu kaybedilen haklar, şirket ya da intifa ve rehin hakları sahipleri gibi üçüncü kişiler tarafından da kullanılamayacaktır[274]. TTK m. 481/1'e göre: *"Payların bedelleri, yönetim kurulu tarafından, esas sözleşmede başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, pay sahiplerinden ilan yoluyla istenir. İlanda, ödenmesi istenen sermaye borcunun oranı veya tutarı ile ödeme tarihi ve ödemenin nereye yapılacağı açıkça belirtilir".*

---

268 **Şener,** s. 570; **İmregün,** Kara Ticareti Hukuku, s. 380.

269 Ahmet **Battal, "**Anonim Şirketlerde Ortaklıktan Iskat Prosedürü (TTK. m. 408) ile ilgili Yargıtay Uygulaması, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Bildiriler Tartışmalar, C. XVII 9-10 Haziran 2000, s. 54.

270 **Eriş,** s. 1213; **Şenocak,** s. 286.

271 **Teoman,** "Yönetim Kurulu ve Genel Kurul Kararlarının Yokluğu", Yaşayan Ticaret hukuku, C. I, Hukuki Mütalaalar, Kitap 10: 2000-2002, İstanbul 2003, s. 67.

272 **Değirmenci,** s. 84.

273 **Teoman,** Kararların Yokluğu, s. 67; **Tekinalp(Poroy/Çamoğlu)**, s. 546; Aksi Görüş için bkz **Eriş,** s. 1213.

274 **Şenocak,** s. 281-289.

Öğretide, ıskata ilişkin ihtar ile muacceliyet için gereken çağrının, birbirinden farklı iki işlem olduğu belirtilmektedir[275]. Pay sahiplerine yapılacak çağrıda, aynı zamanda ıskat ihtaratına yer verilmemesi gerektiği, bu şekilde ifadelere yer verilse dahi pay sahibinin ıskatına yol açmayacağı belirtilmektedir. Aksi halde, bu şekildeki bir ıskat kararı butlanla sakat addedilecektir[276].

Anonim şirketlerde ıskat usulü ve kapsamı, pay yönünden hüküm altına alındığı için, şirkette birden çok payı olan paydaşlar yönünden, bedelini ödediği paylar için şirketteki haklarını kullanması engellenemez. Aksi halde, pay sahibinin bütün payları ile alakalı karar alınmış olur ki, bu karar pay sahibinin şirketle ilişkisinin kesilmesine neden olacağı için butlanla sakat addedilecektir[277].

3.3.6. Tek Kişilik Yönetim Kurulunun Bulunması Hali

Çok ortaklı bir sermaye şirketinde, yönetim kurulu tek kişiden teşekkül edebileceği gibi, tek ortaklı bir sermaye şirketinde yönetim kurulu birden fazla kişiden teşekkül edebileceğinden; tek bir kişiden teşekkül eden yönetim kurulu, tek ortaklı anonim şirkete has değildir[278].

Anonim şirket yönetim kurulunun, tek kişiden teşekkül ettiği ve toplantı usullerine uyulmaması gibi (çağrı, gündem,…vs.) durumlarda, yönetim kurulu kararının butlan ya da yoklukla sakat olduğu iddiasında bulunulamayacağı belirtilmektedir[279]. Bu durumda, tek kişiden teşekkül etmiş olan yönetim kurulunun toplantı yaparak karar almasına gerek yoktur. Sadece kararı imza altına alması yeterlidir[280]. TTK'nın 371/6. maddesi uyarınca, tek pay sahipli anonim şirket ile tek pay sahibi arasında akdedilecek sözleşmeler, şirketin temsilcisinin bu pay sahibi olup olmadığına bakılmaksızın yazılı yapılması geçerlilik şekil şartı olarak düzenlenmiştir. Maddenin son cümlesinde belirtilen "…*günlük, önemsiz ve sıradan işlemler*…" in nasıl tespit edileceği ise, şirketin işletme konusu ve faaliyet alanı gibi belirlenen kıstaslara bakılarak tespit edilmelidir[281].

---

275 **Değirmenci,** s. 41.
276 **Battal,** s. 55; **Değirmenci**, s. 84.
277 **Şener,** s. 570; **Bilgili/Demirkapı,** s. 490; **Değirmenci,** s. 83.
278 Fatih **Aydoğan,** Tek Kişi Ortaklığı, Vedat Kitapçılık, İstanbul Ağustos 2012, s. 265.
279 **Korkut/Yılmaz,** s. 550.
280 **Tekinalp(Poroy/Çamoğlu)**, C. I, s. 338; **Korkut/Yılmaz,** s. 550.
281 **Yüce,** s. 212.

BÖLÜM 4. YÖNETİM KURULU KARARLARINA KARŞI BUTLANIN TESPİTİ DAVASI AÇILMASI

4.1. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda Tespit Davası

1086 sayılı kanun döneminde düzenlenmemiş olan tespit davası, HMK'nın 106. maddesinde 3 fıkra halinde düzenlenmekle birlikte, HMK'nın 106/1. maddesinde ki düzenleme ile tespit davası da kanuni bir temele oturtulmuştur. Bu madde uyarınca; davalı tarafa tespit davası yöneltilmesiyle, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının yahut yokluğunu ya da bir belgenin sahte olup olmadığının karara bağlanması talep edilir.

Ayrıca, HMK m. 107/1'e göre: *"Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde…"* tespit davası açılabileceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu hüküm ile belirsiz alacak ve tespit davası açılabileceği belirtilmiştir. Belirsiz alacak ve tespit davası da bir tür eda davası olmakla birlikte, bu davadan farkı talep sonucunun dava dilekçesinde asgari bir miktar belirtilse de tam olarak belirlenememesidir[282].

4.2. Tespit Davasının Şartları

Bir tespit davasının dinlenebilmesi için genel dava şartlarının (HMK m. 114) yanında iki şartın daha bulunması gereklidir. Bunlar; tespit davasının konusunun sadece bir hukuki ilişki olması, diğeri ise, davacının bu hukuki ilişkinin hemen tespitinde hukuki bir yararının bulunmasıdır[283].

---

[282] **Pekcanitez/ Atalay/ Özekeş**, s. 216-217, Baki **Kuru/** Ramazan **Arslan/** Ejder **Yılmaz**, Medeni Usul Hukuku, 6100 sayılı HMK'ya Göre Yeniden Yazılmış 24. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2013, s. 264; Ali Cem **Budak/** Varol **Karaaslan** Medeni Usul Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s. 137; Süha **Tanrıver**, Medeni Usul Hukuku, C. 1, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, Tümüyle Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 583-584; Baki **Kuru**, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı 2. Baskı, Yetkin Yayınları, İstanbul Kasım 2018; Ramazan **Arslan**/Ejder **Yılmaz**/Sema **Taşpınar Ayvaz**/Emel **Hanağası**, Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 296-297.

[283] **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 209-210; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 260; Temuçin **Muşul,** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, s. 130-131; **Tanrıver,** s. 583-584;

4.2.1. Hukuki İlişki Şartı

Hukuki ilişkiden anlaşılması gereken, kişi veya kişilerin diğer kişi veya kişiler arasında halihazırda bulunan ve somut bir olgudan doğan hukuki ilişkidir. Her tür hukuki ilişki tespit davasına konu teşkil edebilir. Örneğin; borç ilişkileri, ayni haklar, zilyetlik, aile hukuku ilişkileri, miras hakkı, saklı pay hakkı, fikri haklar, isim hakkı, ticari işletme adı üzerindeki haklar, velayet hakları gibi her tür mutlak haklar tespit davasına konu teşkil edebilir. Bir hukuki ilişki niteliğinde olmayan sadece maddi vaka'dan ibaret ilişkilerin tespiti için açılan tespit davasının usulden reddi gerekmektedir. Örneğin; evlilik dışı birlikte yaşama olgusuna bir hukuki sonuç bağlanmadığı için, evlilik dışı birlikte yaşama olgusunun tespiti için tespit davası açılamaz[284].

Hukuki ilişkinin, tespit davasının tarafları arasında mevcut olması şart değildir. Üçüncü kişilere karşı, halihazırdaki hukuki ilişki de tespit davasını konu olabilir. Bu hukuki ilişkinin halihazırda olup olmadığının tespitinin, herhangi bir şekilde davacının hakları ile ilgili olması kafidir. Tespiti talep edilen hukuki ilişki güncel olmalıdır. Aksi takdirde, kural olarak tespit davasına konu olamazlar. Ancak hakim olan görüşe göre;

Hukuki bir ilişkinin sadece bir münferit bir unsuru, örneğin; borçlunun temerrüde düşmüş olduğu, bir fiilin hukuka aykırılığı veya eylemi yapan kişinin kusurlu olduğu yahut satılan bir malın ayıplı olup olmadığı konusu tek başına tespit davasına konu olamaz[285].

Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası, s. 299; Murat **Atalı**/İbrahim **Ermenek**/Ersin **Erdoğan**, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 343.

284 **Kuru,** Tespit Davaları, Tamamen Yeniden Yazılmış Dört Misli Genişletilmiş 2. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2010, s. 80-81.

285 **Kuru,** Medeni Usul, s. 138-139; **Kuru,** Tespit Davaları, s. 81; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 299.

4.2.2. Hukuki Yarar Şartı

Açılacak olan her dava için şart olan hukuki yararın ehemmiyeti, özellikle tespit davalarında öne çıkar. Şöyle ki; hukuki bir ilişkinin halihazırda bulunması keyfiyeti, sadece tespit davası açmaya yetki vermez[286].

Önemle belirtmek gerekirse; tespit davalarında, kural olarak hukuki yararın bulunduğu varsayılır. Ancak tespit davası açan davacı taraf, hukuki yararının bulunduğunu iddia etmenin yanında ispat da etmek zorundadır[287].

Özetle; tespit talep eden davacı tarafın, hukuki durumu halihazırda tehdit altında olabilir. Bu nedenle, davacının hukuki durumu tereddütlü olarak varsayılır ve tespit davası sonucunda verilecek olan hüküm (kesin hüküm) söz konusu tereddütü ortadan kaldırmaya kafi gelecek ise, hukuki yararın varlığı kabul edilir.

4.3. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Butlanın Tespiti Davası

4.3.1. TTK Kapsamında Tespit Davası

TTK'nın 391. maddesinde düzenlenen yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti davası (TTK m. 391) menfi bir tespit davasıdır. Zira menfaatleri ihlal edilen ilgililer, yönetim kurulunun aldığı karar ile hukuk aleminde doğan bu hukuki işlemin butlanla batıl olduğundan bahisle, söz konusu kararın hukuka aykırılık teşkil ettiğinin tespitini talep ederler. Örneğin; yönetim kurulu tarafından (a) hisseli pay sahiplerinin oy kullanamayacağına ilişkin bir karar, (a) hisseli pay sahiplerinin menfaatlerini ihlal eder.

Yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti davası, davacı yanın talep sonucuna göre de farklılık taşıyabilir.

Örnek verecek olursak, her ne kadar yönetim kurulu kararları, ilke olarak iptal edilemese de, davacı taraf dava dilekçesinde hukuka aykırı olduğunu iddia ettiği kararın öncelikle iptaline, bu talep kabul görmediği takdirde, butlanına karar verilmesini isteyebilir. İşte bu durumda terditli dava söz konusu olur.

---

286 **Kuru,** Tespit Davaları, s. 87; **Kuru,** Medeni Usul, s. 140-141; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 300-301; **Tanrıver**, s. 583-584; **Atalı/ Ermenek/ Erdoğan**, s. 343.

287 **Kuru,** Tespit Davaları, s. 88.

Ayrıca, yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlükle sakat olmasına yol açabilecek bir karar alınmış olabilir. Bu karar nedeniyle, birden fazla talepte bulunan ilgililerin bu taleplerinden hangisinin önce değerlendirileceğinin kesin olmaması durumunda, yarışan davalar söz konusu olacaktır. Yarışan davalarda, davacı yanın dava dilekçesinin talep kısmında belirttiği isteklerini yalnızca bir hukuki sebebe değil, birden fazla hukuki sebebe dayandırması durumunda ortaya çıkacaktır[288].

İfade etmek gerekirse; yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti yoluna başvurmak zorunluluk değildir. Şöyle ki; yönetim kurulunun aldığı karardan dolayı hak veya haklarının ihlal edildiğini düşünen ilgili herhangi bir süreyle bağlı olmaksızın şirkete noter marifetiyle bir ihtarname çekip bu karara itiraz edip geri alınmasını isteyebilir.

4.3.2. Dava Şartları

Yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti davası açmanın şartları, diğer hukuk davalarında aranan şartlardan farklı değildir. Hukuk davalarında aranan dava şartlarına bu kısımda değinmekte fayda görüyoruz.

Hukuki bir ihtilafın mahkemeler tarafından esasının incelenmeye geçilmesinden önce, dava şartlarının gerçekleşmesi gereklidir[289]. Dava şartları, HMK'nın 114. maddesinde 12 bent halinde düzenlenmiştir. HMK'nın 115/1. maddesine göre: *"Mahkeme dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflarda dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler"*. HMK'nın 115/2. maddesi uyarınca ise; mahkemece, dava şartı noksanlığının tespit edilmesi halinde, söz konusu noksanlığın giderilmesi mümkün değilse, davanın usulden reddedilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

---

288 **Kuru Arslan Yılmaz**, s. 271-272**; Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 223; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 310; **Kuru,** Medeni Usul, s. 149-150.

289 **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 250; **Muşul,** s.100; **Tanrıver**, s. 636; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 280; **Atalı/ Ermenek/ Erdoğan**, s. 343; **Kuru,** Medeni Usul, s. 128.

Dava şartları, öğretide, genel olarak üç bölümde incelenmektedir: yargılamanın yapılacağı mahkemeye ilişkin dava şartları, yargılamanın taraflarına ilişkin dava şartları, yargılama konusu uyuşmazlığa ilişkin dava şartlarıdır[290].

4.3.2.1. Yargılamanın Yapılacağı Mahkemeye İlişkin Dava Şartları

Davanın açılmış olduğu mahkemenin yargı hakkını haiz olması gerekir. Burada kastedilen Türk yargısıdır.[291] Türk mahkemelerinin yargılama yapabilmesi kişi ve ülke olmak üzere iki yönden sınırlıdır.

Bu sınırlamalara yönetim kurulu kararlarının butlanı davası yönünden eğilecek olursak, yönetim kurulu kararına karşı butlanın tespiti yoluna başvurulacak Anonim şirketin merkezinin Türkiye sınırları içerisinde olması gereklidir. Aksi takdirde, şirkete yöneltilecek olan dava, Türk mahkemelerinin yargılama yetkisini haiz olmadığından reddedilir[292].

TTK m. 5/3 gereği, anonim şirketlerden kaynaklanan ihtilaflar, şirketin bir tüzel kişi tacir olmasının sonucu olarak şirket merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesinde görülmesi durumunda yargı, görev ve yetki yönüyle şartlar yerine getirilmiş olacaktır. Şirkete yöneltilecek olan davalar, şirket merkezinin bulunduğu asliye hukuk mahkemelerinde yöneltilirse, görev şartı yerine getirilmemesinden dolayı usulden reddedilecektir.

4.3.2.2. Yargılamanın Tarafları Arasındaki Dava Şartları

T.C. Mahkemelerince görülecek olan çekişmeli yargılamalarda davalı ve davacı olmak üzere iki taraf bulunmak zorundadır[293]. Ancak bu durumun istisnaları mevuttur. Şöyle ki; yargılamada birbiri ile çekişen iki taraf söz konusu değilse bu durumda çekişmesiz yargı kurumu devreye girer (HMK m. 382-389).

---

290 **Kuru/Arslan/Yılmaz**, s. 245; **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 200-203; **Muşul,** s. 103; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 281-285; **Tanrıver,** s. 636; **Kuru,** Medeni Usul, s. 128-131.

291 **Kuru/ Arslan/ Yılmaz**, s. 245; **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 200-203; **Atalı/ Ermenek/Erdoğan**, s. 191-192; **Tanrıver,** s. 636; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 281.

292 **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s.200-203; **Kuru/ Arslan/ Yılmaz**, s. 245; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 281; **Tanrıver,** s. 638-639; **Kuru,** Medeni Usul, s. 128.

293 **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 283; **Kuru/ Arslan/ Yılmaz**, s. 247; **Tanrıver,** s.637; **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 201-202; **Kuru,** Medeni Usul, s. 131.

Buradan hareketle, yönetim kurulu kararına karşı, butlanın tespiti yoluna başvuracak olan menfaati ihlal edilen kişi yahut kişiler davacı konumunda olup husumet yönelteceği şirket ise davalı konumunda olacaktır.

4.3.2.3. Yargılamaya Konu İhtilafa İlişkin Dava Şartları

Yargılamaya konu ihtilafa ilişkin en önemli dava şartı, davanın yöneltilmesinde davacı adına hukuki yarar bulunmasıdır. Şöyle ki; davacı tarafın hukuki yararı, husumetin yöneltildiği sırada mevcut bulunan ve hukuk normları açısından kabul gören ve korunan güncel bir yarar olmalıdır[294]. Ancak davacı taraf, husumet yöneltmeden de menfaatini savunabiliyorsa, bu halde, husumet yöneltmede hukuki bir yararın varlığından söz edilemez[295].

Şirkete karşı butlanın tespiti davası yöneltilmesinde, menfaati ihlal edilen herkesin hukuki yararı bulunduğu şüphesizdir. Herkesten kastımız; yönetim kurulu kararının uygulanmasından sorumluluğu yahut herhangi bir zararı doğabilecek olan kişilerdir. Anonim şirket pay sahiplerinin yönetim kurulu kararının butlanın tespiti husumeti yöneltilmesinde ekseriyetle hukuki yararı bulunduğu kabul edilmektedir[296]. Fakat üçüncü kişi konumundakilere, husumet yöneltilmesinde hukuki yararının bulunup bulunmadığı ve özellikle menfaatlerinin zarara uğrayıp uğramadığı incelenmelidir[297].

Hukuki yararın husumet yöneltildiği sırada mevut olması gerektiğini yukarıda bahsetmiştik. Ancak dava sırasında tespite konu kararın yönetim kurulu tarafından geri alınması ya da yeni bir kararla tespite konu karar etkisiz bırakılırsa, hukuki yarar yokluğundan (dava şartı eksikliğinden) dava hangi aşamada olursa olsun usulden reddedilir. Yargılama konusuna ilişkin ehemmiyeti haiz iki koşul ise, yargılamanın derdest (halihazırda görülmekte) olmaması ve ihtilaf ile ilgili mahkemelerce verilmiş ve kesinleşmiş bir hükmün olmamasıdır. Ayrıca yönetim kurulu karar veya kararlarına karşı birden fazla ilgilinin butlanın tespiti davası açması halinde, yargılamanın konusunun aynı olması nedeniyle davalar HMK'nın 166. maddesine göre birleştirilerek görülür.

---

294 **Kuru/ Arslan/ Yılmaz**, s. 247; **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 202-203; **Muşul,** s. 108; **Kuru,** Medeni Usul, s.132; **Tanrıver,** s. 636; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 285.

295 **Pekcanitez/Atalay/Özekeş,** s. 200-203; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz/Hanağası**, s. 287; **Kuru,** Medeni Usul, s. 133.

296 **Karasu,** s. 74.

297 **Karasu,** s. 74.

HMK m. 166/1-2' uyarınca davaların birleştirilebilmesi için, davaların, aynı nedenden dolayı vücut bulması veya biri hakkında verilecek olan hükmün diğerine tesir edecek nitelikte bulunması durumunda irtibat var kabul edilir[298].

Yönetim kurulu kararına karşı, menfaati ihlal edilen ilgililerin, birbirlerinden habersiz bir şekilde, aynı karara ilişkin dava açabilecekleri gibi, bir araya gelerek aynı yönetim kurulu kararına ilişkin olarak şirkete husumet yöneltebilirler. Bu halde; HMK'nın 57. maddesine göre ihtiyari dava arkadaşlığı söz konusu olacaktır. İhtiyari dava arkadaşlığı HMK m. 57'de üç bent halinde hüküm altına alınmıştır. Yönetim kurulu kararları hakkında HMK m. 57 (b) bendindeki *'ortak işlem'* bağlantısı gerçekleşeceğinden bu karara veya kararlara karşı menfaati ihlal edilen ilgililer mutabık kalarak butlanın tespiti davasını şirkete yöneltebilirler.

Yönetim kurulu toplantılarında alınan kararlara karşı yöneltilecek husumet veya husumetlerin tek dava şeklinde yöneltilmesi zorunlu değildir. Zira yönetim kurulu tarafından alınan kararların arasındaki bağımsızlık ve bunların uygulanması, doğuracakları hüküm ve sonuçların getirdiği farklılıklar söz konusu olabilir[299]. Bu durum, yönetim kurulunun münferit kararlarına karşı yöneltilecek olan husumetin ayrı ayrı davalar şeklinde yöneltilmesinin dayanağıdır[300].

4.4. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak Butlanın Tespiti Davasında Görevli ve Yetkili Mahkeme

TTK'nın 5. maddesinde görevli mahkemeleri ifade etmiştir. Buna göre: "*Aksine hüküm bulunmadıkça, ... asliye ticaret mahkemesi tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir…".*

Bu düzenlemeyle yönetim kurulu kararlarına karşı açılacak olan davalarda görevli mahkeme yönünden herhangi bir şüpheye mahal verilmemiştir. Dolayısıyla

---

298 **Kuru/Arslan/Yılmaz,** s. 491.

299 Ömer **TEOMAN ,**'Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu' Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim, C. II, 1982 – 2001, İstanbul 2001, s. 437-438.

300 **TEOMAN ,**'Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu', Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim, C. II, 1982 – 2001, İstanbul 2001, s. 437-438.

yönetim kurulu kararlarına karşı menfaati ihlal edilen kişi yahut kişilerce açılacak olan butlanın tespiti davasında görevli mahkeme asliye ticaret mahkemeleridir.

Yetki yönünden konuya eğilecek olursak, HMK'nın 6/1. maddesinde genel yetkiye ilişkin hüküm mevcuttur. Bu hükme göre: *"Genel yetkili mahkeme, davalı gerçek veya tüzel kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir."* Bu düzenlemeyle, tüzel kişilerin yerleşim yeri mahkemesi de TMK'nın 51. maddesinde belirtildiği gibi, kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça işlerinin yönetildiği yerdir. Anonim şirketler bakımından şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemeleri görevli ve yetkilidir. Bu halde, yönetim kurulu karar veya kararlarına karşı açılacak olan butlanın tespiti davası görevli mahkemeler asliye ticaret mahkemeleri yetkili mahkemeler şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemeleridir.

Ayrıca ifade etmek gerekirse, TTK'nın 5/4. maddesine göre: *"Asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yargı çevresindeki bir ticari davada görev kuralına dayanılmamış olması, görevsizlik kararı verilmesini gerektirmez. Asliye hukuk mahkemesi, davaya devam eder".*

Son olarak, butlanın tespiti davasında uygulanacak olan yargılama usulü TTK m. 1521/1 hükmü gereği basit yargılama usulüdür. Bu maddenin düzenlenmesiyle menfi tespit davası türü olan yönetim kurulu karar veya kararlarına karşı yöneltilecek olan butlanın tespiti davasında, uygulanacak olan usul de hükme bağlanmıştır.

4.5. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak Butlanın Tespiti Davasının Taraflar Yönünden İncelenmesi

4.5.1. Davacı Taraf

Gerçek veya tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilen hukuki bir işlemin geçersiz olduğunu ileri sürülmesi, sadece o hukuki işlemin taraflarına ait bir hak değildir. Butlan iddiası, hukuki işlemin hükümsüz olmasından dolayı menfaati zedelenen herkes tarafından ileri sürülebilecek bir iddiadır[301].

[301] **Von Tuhr** (çev. Edege) s. 223; **Eren**, s. 334.

Yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespitini, söz konusu karar ile menfaati zedelenen herkes talep edebilir[302]. Örnek vermek gerekirse, yönetim kurulunun şirket taşınmazlarının satılmasına ilişkin bir karar alması durumunda, menfaati ihlal edilen herkes, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde söz konusu kararın butlanının tespitini talep edebilirler. Zira bu kararı alabilecek yetkili şirket organı genel kuruldur. Ayrıca, anonim şirket müflis durumdaysa, şirketin aktif ve pasifleriyle ilgili karar alma yetkisi olan iflas idaresi de, yönetim kurulu kararlarının butlanının tespitini isteyebilir[303].

Yargıtay 11. HD. 10039 E. 2212 K. sayılı 30.03.1998 tarihinde vermiş olduğu bir kararında, anonim şirketin kendi yönetim kurulunun verdiği karar aleyhine husumet yöneltemeyeceğini ve böyle bir durumda aktif dava ehliyet yokluğundan reddedilmesi gerektiğini belirtmiştir[304]. Anonim şirket yönetim kurulu kararlarına karşı, Sermaye piyasası kuruluda, Sermaye Piyasası Kanunun 92. maddesinin verdiği yetkiyle butlanın tespiti talebinde bulunabilir.

TTK'nın 210/3. maddesinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığına düzenleme ve denetleme yetkisi verilmiştir. Buna göre; "*Kamu düzenine veya işletme konusuna aykırı işlemlerde veya bu yönde hazırlıklarda ya da muvazaalı iş ve faaliyetlerde bulunduğu belirlenen ticaret şirketleri hakkında özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca, bu tür işlem hazırlık veya faaliyetlerin öğrenilmesinden itibaren 1 yıl içinde fesih davası açabilir"*. Şeklindeki hükümle verilen bu yetki gözetildiğinde, bakanlık hal ve şartlar oluştuğunda şirkete fesih davası yöneltmek yerine butlanın tespiti davasını da yöneltebileceği düşünülebilir[305].

4.5.2. Davalı Taraf

Yukarıdaki bölümlerde de bahsetmiş olduğumuz gibi, yönetim kurulunun aldığı kararlara karşı, menfaatinin ihlal edildiğini düşünen ilgililerce, anonim şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine butlanın tespiti davası yöneltilebilir. Yine, yukarıdaki değindiğimiz gibi, söz konusu husumetin yöneltileceği

---

302 **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, s. 379; **Tekinalp**, s. 154; **Pulaşlı**, Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, s. 992, yalnızca pay sahiplerinin butlanın tespiti davasını açabileceği görüşündedir.

303 **Yüce**, s. 222.

304 **Eriş**, C. II, s. 1809.

305 **Yüce,** s. 224-225.

kişi, anonim şirketin organı olan yönetim kurulu değil, tüzel kişiliği haiz olan anonim şirkettir. Öğretide de, butlanın tespitine ilişkin husumetin yöneltileceği kişinin, anonim şirket tüzel kişiliği olduğu belirtilmektedir[306]. Bu durumda dava, anonim şirket tüzel kişiliğine karşı açılacak ve yönetim kuruluda tüzel kişiliği temsilen davaya konu işlemin hukuki aykırılıklar içermediğini savunacaktır[307].

4.6. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak Butlanın Tespiti Davasının Süre Yönünden İncelenmesi

Gerek Türk Borçlar Kanununda gerek diğer kanunlarda gerekse de TTK'nın yönetim kurulu kararlarının butlanını düzenleyen m. 391 hükmünde, bu davayı açmak için herhangi bir süre düzenlenmemiştir. Tekinalp'e göre, yönetim kurulu kararlarına karşı butlan davası açılması herhangi bir süreye bağlı değildir[308].

Butlanın tespiti davası hususunda, yetkilendirilmiş ise yönetim kurulu tarafından, yetkilendirilmemiş ise, genel kurul tarafından alınacak olan, sermayenin artırılması kararına karşı, TTK'nın 456/4 hükmünde: *"353 ve 354. maddeler ile 355. maddenin birinci fıkrasının tüm sermaye artırım türlerine kıyas yoluyla uygulanır"* düzenlemesiyle, 3 aylık bir süre öngörülmüştür.

Bu itibarla, şirkete karşı yöneltilecek olan, sermaye artırımının butlanla batıl olduğunun tespiti davasında 3 aylık hak düşürücü süre alınan sermaye artırımı kararının Türkiye Ticaret Sicil Gazetesine tescil ve ilanından itibaren başlar.[309] Bu süre içerisinde dava açılmaz ise, bir daha söz konusu işlem yahut işlemlerin yokluğunu ve butlanını iddia etmenin mümkün olmadığı ifade edilmektedir[310]. Sermaye artırımı ve azaltılması işlemlerinin bir bütün halinde iptalinin, hak düşürücü süreler dikkate alınarak yapılmış olan kanuni düzenlemelerle beraber, bir bütün halinde değerlendirildiğinde, söz konusu işlemlerin, ayrıca butlanının veya yokluğunun tespitini istemek hukuken mümkün olmamalıdır[311].

306 **Korkut**, s. 186; **Moroğlu,** s. 159.
307 **Tekinalp,** s. 154.
308 **Turanlı**, s. 949, **Tekinalp,** s. 154.
309 **Korkut**, s. 190-191.
310 **Moroğlu,** s. 51.
311 **Moroğlu,** s. 51.

Tekrar hatırlatmak gerekirse, Sermaye Piyasası Kanununa tabi anonim ortaklıklar için şartları gerçekleştiği takdirde, (SPK m. 92/1-b hükmüne dayanarak) Sermaye Piyasası Kurulu, yönetim kurulu kararının, hukuka aykırılığını tespit ettiği tarihten itibaren 3 ay ve her halde 5 yıl içerisinde söz konusu karara karşı, anonim şirkete butlanın tespiti davası yöneltebilir.

4.7. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Yöneltilecek Olan Butlanın Tespiti Davasının Kötüye Kullanılması

TMK'nın 2. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında:

"(1)Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallına uymak zorundadır. (2) Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz" şeklinde düzenlenen dürüstlük ilkesi gereği hak sahiplerinin haklarını kullanırken bu hakların onlara bahşediliş amaçlarına uygun kullanılması gereklidir[312]. Belirtmek gerekirse, Alman Medeni Kanununun (BGB) 226. maddesinde: *'Bir hakkın kullanımının muhtemel amacı, yalnızca bir başkasına zarar vermek ise, bu hakkın kullanımına izin verilmez'* şeklinde, mehaz İsviçre Medeni Kanunun (ZGB) 2. maddesinde de: *'Bir hakkın açıkça kötüye kullanılması hukuk tarafından korunmaz'* şeklinde düzenlemelere yer verilmiştir.'[313].

Konuyu yönetim kurulu açısından irdelemek için, öncelikle, genel kurul kararlarının butlanını düzenleyen TTK m. 451 hükmünü irdelemek gerekmektedir.

TTK m. 451'e uyarınca; genel kurul kararlarına karşı, kötü niyetle iptal veya butlan davası açıldığı takdirde, davacılar bu dava sebebiyle şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen sorumludur. Söz konusu düzenlemede TMK m. 2'ye ek olarak birde kötü niyet aranmıştır. Ancak kötü niyetin söz konusu olabilmesi için ayrıca buna kastedilmesi gerekmektedir. Bu durumda, davacı tarafların ihmal veya tedbirsizlikleri halinde TTK m. 451 hükmü uygulama alanı bulmayacaktır[314].

Değinmek gerekirse, pay sahiplerinin şirkete karşı dava yöneltme haklarını kötü niyetli olarak kullanılması ve şirketin zarara uğraması halinde ayrıca sadakat

312 **Kılıçoğlu,** s. 144.
313 **Yüce,** s. 228-229.
314 **Moroğlu,** s. 337.

yükümlülüklerine aykırı davrandıklarını söylemek mümkündür[315]. Şirket pay sahipleri açısından, şahıs ortaklıklarında geçerli olan sadakat yükümlülüğü söz konusu olmamakla birlikte, paydaşların şirkete karşı yöneltecekleri butlan iddiasının hakkın kötüye kullanılması yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir[316].

4.8. Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Yöneltilecek Olan Butlanın Tespiti Davasında Mahkemece Verilecek Hükmün Etkisi

Yukarıda bahsettiğimiz gibi, yönetim kurulu tarafından alınan kararla hukuki menfaati zedelenen ilgililer açılacak olan dava neticesinde asliye ticaret mahkemesince nihai bir karar verilecektir.

Nihai kararı kişi ve zaman yönünden ayrı ayrı inceleyerek değerlendirmeye tabi tutmak gerekir[317]. Nihai kararın kişi yönünden etkisi, davanın kabul veya reddine göre farklılık arz eder. Mahkemece davanın reddine karar verilirse, bu karar etkisini sadece davanın tarafları arasında gösterir[318]. Bu durumda, şirkete husumet yöneltmeyen fakat yönetim kurulu tarafından alınan kararlardan etkilenen ilgililer aynı ya da benzer gerekçelerle şirkete karşı husumet yöneltebilirler[319].

Mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi durumunda, yani yönetim kurulu tarafından alınan kararın butlanına karar verilmesi halinde; bu kesin hüküm davanın tarafları ve ilgili üçüncü kişiler içinde sonuç arz edecektir[320]. Bu itibarla, butlanın tespitine ilişkin mahkeme kararın kesinleşmesiyle, söz konusu karar başka bir davaya konu edilemeyecektir[321]. Zira bu konu hakkında ilgililer tarafından tekrar dava açılması durumunda, dava daha önceden bu konu hakkında kesin hüküm verilmiş olması nedeniyle reddedilecektir.

Mahkemece, butlanın tespitine ilişkin verilen hükmü zaman yönünden inceleyecek olursak, Moroğlu, açılmış olan butlanın tespiti davasının mahkemece kabul edilmesi halinde, butlanına hükmedilen genel kurul kararının şirket ve üçüncü kişiler

315 **Sayın,** s. 340.
316 **Sayın,** s. 341.
317 **Yüce**, s. 231.
318 **Moroğlu**, s. 191-192; **Korkut**, s. 192; **Yüce**, s. 212: **Karasu**, s. 1257.
319 **Yüce,** s. 212**: Karasu** s. 1257; **Moroğlu,** s. 191-192**.**
320 **Korkut,** s. 192; **Karasu,** Butlan, s. 1257; **Pekdinçer,** s. 676.
321 **Moroğlu,** s. 191-192.

arasında hukuki münasebetin ana unsurlarından birini oluşturması halinde, mahkemece verilen kesin hüküm geçmişe yönelik olarak sonuç doğuracağını ileri sürmektedir. Fakat şirket yönetim kurulu butlanına hükmedilen kararına dayanarak üçüncü kişilerle hukuki münasebete kurmuş ise, söz konusu kararın bu ilişkileri etkilemeyeceğinin kabulü gerektiğini düşünen yazarlar da mevcuttur[322]. Zira aksi durumun kabulü halinde, iyi niyetli üçüncü kişilerin, şirketin iştigal konusuna giren işlemleri yapmaya ve yürütmeye yetkili olduğuna yönelik itimatları zedelenecektir[323]. Ayrıca Çamoğlu'na göre; yönetim kurulu kararının butlanına hükmedilse dahi, söz konusu kararın yönetim kurulunca uygulanmasıyla iyi niyetli üçüncü kişiler ile kurulan hukuki münasebetler ve üçüncü kişilerin kazandığı hakların korunması gerektiğini savunmaktadır[324].

Yönetim kurulu, şirket ana sözleşmesinde ve de iç yönergesinde düzenlenmediği halde, şirket yönetiminin devrine ilişkin bir karar alınmış olabilir. Bu durumda, mahkemece söz konusu kararın butlanına ilişkin hüküm verilmiş ise, bu konuya ilişkin verilen hüküm geçmişe yönelik olarak sonuç doğuracaktır[325]. İsviçre Hukukunda yenilik doğuran hakların aksine, yönetim kurulunca alınan kararın, mahkemece butlanın tespitine karar verilmesi durumunda, hukuki durumda bir değişiklik getirmeyeceği kabul görmektedir[326]. Bu durumda, mahkemece butlanının tespitine hükmedilen karar, en baştan itibaren hükümsüz olarak kabul edilmelidir[327].

Önemle belirtmek gerekir ki; yukarıda açıkladığımız gibi mahkemece verilen hükmün geçmişe etkili olmaması için üçüncü kişilerin iyi niyetli olması gerekmektedir. Aksinin ispatı halinde iyi niyetli olmayan üçüncü kişilerin yönetim kurulu batıl kararının uygulanması ile kazanmış oldukları haklar ve statüler hukuk düzeni tarafından korunmayacaktır.

Örnek vermek gerekirse; yönetim kurulunun, şirketin TTSG' ye ilan ve tescil edilmiş olan ana sözleşmesinde şirket malvarlıklarının satışı için diğer kanuni şartların yanında (a) ve (b) grubu imtiyazlı pay sahiplerinin tümünün oy birliği gerekebilir. Bu halde, sadece yönetim kurulunun aldığı karara dayanarak (a) grubu imtiyazlı pay

322 **Yüce**, 213; Rauf **Karasu, "**Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul kArarlarının Butlanı", Prof Dr. Fırat Öztan'a Armağan C. I Ankara 2010, s. 1257.
323 **Karasu,** Butlan, s. 1257; **Yüce**, 213.
324 **Çamoğlu**, s. 84.
325 **Yüce**, s. 233.
326 **Sayın,** s. 341, naklen, Rhein (2001).
327 **Sayın**, s. 341.

sahiplerinin olumlu oyları ile bu satışın gerçekleştirilmiş olduğu düşünüldüğünde, (şirket malvarlığının bir kısmının satın alan karşı tarafın karine olarak TTSG'ye tescil ve ilan edilmiş olan ana sözleşmesini bildiği de kabul edildiğinde), bu karara dayanarak şirket malvarlığını satın alan kimsenin kötü niyetli olduğu kabul edilmeli ve mahkemece verilen butlanın tespiti hükmü geriye etkili olarak sonuç doğurmalıdır.

4.9. Butlanın Tespiti Konusunda Arabuluculuğa ve Tahkime Başvurulması Meselesi

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun (HUAK) deyimiyle, arabuluculuk, sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde kullanılmak amacıyla tarafları bir araya getiren ve onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlayan bir kurumdur (HUAK m.2). Arabulucu ise, arabuluculuk faaliyetini yürüten ve bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan kişiyi ifade etmektedir (HUAK m. 2).

Tahkimden anlaşılması gereken ise, tarafların aralarında vaki yahut vuku bulabilecek olan mevcut veya doğabilecek bir ihtilafın, hakemlerce çözülmesi için yaptıkları anlaşmadır. Bu tanım ve tahkim sözleşmesinin şekli açık bir şekilde HMK m. 412'de beş bent halinde açık bir şekilde düzenlenmiştir. HMK m. 412/5'e göre: "*Yargılama sırasında tarafların tahkim yoluna başvurma konusunda anlaşmaları hâlinde, dava dosyası mahkemece ilgili hakem veya hakem kuruluna gönderilir."* şeklindeki düzenlemeyle, ihtilaf mahkemeye taşınmış olsa dahi, tarafların anlaşması halinde, dava dosyasının hakem kuruluna gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Tahkim sözleşmelerinin yazılı bir şekilde ve taraflarca imza altına alınması şartı anonim şirketin anasözleşmesinde hükmedilmiş olan tahkim için aranmamalıdır[328]. Şirket anasözleşmesinde düzenlenerek tescil edilen tahkim şartının yazılılık koşulunu sağladığının kabulü gerekmekte zira tahkim hususu içerik ve kapsamı ile birlikte şirket anasözleşmesinde somutlaştırılmış olacaktır.[329]

Ayrıca belirtmek gerekirse, tahkim yargılaması, resmi kurumlarca denetlenmesi, kararlarının kesin hüküm teşkil etmesi ve mahkeme kararı gibi uygulanabilen özel yargı

[328] Tolga **Ayoğlu**, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, Oniki Levha Yayınları, İstanbul Ocak 2018, s. 39

[329] **Ayoğlu, s. 39**

faaliyetidir[330]. Hukuki niteliğinin ise, borçlar hukuku yönüyle mi yoksa usul hukuku yönüyle mi ele alınması gerektiği doktrinde tartışmalıdır[331]. Ancak öğretide Poroy ile Yargıtay, tahkim sözleşmesinin karma nitelikteki usul hukuku sözleşmesi olduğu kabul etmektedirler[332].

Anonim şirketlerde tahkim şartı özellikle genel kurul kararlarının iptal edilmesi konusunda münazara edilmiştir. Buna göre;

Sayın, pay sahiplerinin kazanılmış haklarından olsa dahi anonim şirket organlarına (genel kurul-yönetim kurulu gibi) karşı yöneltilecek olan husumetin, sadece T.C. Mahkemeleri'nin huzuruna taşınıp karara bağlanmasının şart olmadığını ileri sürmektedir[333]. Zira pay sahipleri tarafından oy birliği ile kabul edilmiş olan tahkim şartı, yokluk ve butlan konularında sağlayacağı usul kolaylıkları açısından taraf menfaatlerine uygundur[334].

Poroy'a göre, genel kurul kararlarının iptali hususunda, tahkim yargılaması uygun değildir[335]. Zira tahkim sadece tarafların isteklerine tabi olan, mahkeme kararı gerekmeksizin çözülebilecek ihtilaflar için geçerlidir. Pay sahipleri tarafından oybirliği ile kabul edilen tahkim şartının, butlan hallerinde sağlayacağı usuli kolaylıklar yönünden taraf menfaatlerine uygun olacağı aşikardır. Ancak tahkim şartının kabul edilmesi alacaklı üçüncü kişiler yönünden muteber olmayacaktır. Zira tahkim şartı sadece tarafları bağlayıcı niteliktedir (HMK m. 412).

Butlan halinin mahkemece re'sen nazara alınması zorunluluğu, kanun koyucu tarafından anonim şirketlere ilişkin konulmuş hükümlerin, emredici nitelikte olması ve mahkemece verilecek olan olumlu butlan kararı nın herkese karşı ileri sürülebilecek olmasıdır[336]. Ayrıca yönetim kurulu kararlarına karşı butlanın tespiti davasının tahkim usulü ile karara bağlanması da uygun olmadığını ifade etmek gerekir[337].

Bu halde, TTK m. 445'de düzenlenen davanın şirket merkezinde açılması TTK m. 448/2'ye göre davaların birleştirilmesi ve TTK m. 450'de bahsedilen mahkemece

330 **Sayın**, , s. 345: **Pekdinçer**, s. 671 vd.
331 **Pekdinçer**, s. 671 vd; **Sayın**, , s. 345.
332 **Poroy(Tekinalp/ Çamoğlu)**, C. I, s. 439.
333 **Sayın**, s. 345.
334 **Poroy(Tekinalp/Çamoğlu)**, C. I, s. 439.
335 **Poroy(Tekinalp/Çamoğlu)**, C. I, s. 439.
336 **Sayın**, s. 346-347.
337 **Sayın**, s. 346-347.

verilen kararın tüm pay sahipleri ve şirket organlarını bağlaması hakkındaki düzenlemeler tahkim şartı ile örtüşmemektedir[338].

Son olarak, TTK yönünden, genel kurul kararlarının butlanı hususunda şirkete karşı yöneltilecek olan husumette tahkim yargılamasının mümkün olduğunu doktrinde kabul eden yazarlar mevcuttur[339].

338 **Moroğlu,** s. 292.
339 **Tekinalp,** s. 276; **Karasu,** s. 174.

BÖLÜM 5. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gerek Ticari İşletme Hukuku gerek şirketler hukuku gerekse diğer ticaret hukuk dalları ile alakalı eski kanunda düzenlenmemiş olan ilgili birçok hüküm getirmiştir. Bu yeniliklerden biri de kaynağını İsviçre Borçlar Kanununun 706b ve 714. maddeleri olan anonim şirket yönetim kurulu kararlarının butlanını istenebileceğini öngören TTK. m. 391 düzenlemesidir.

TTK' da sınırlı sayıda sayılmayan yönetim kurulu kararlarının butlanı hallerinin hükme bağlanması, pozitif bir düzenleme olduğu tartışma götürmeyen bir meseledir. Ancak söz konusu hükümle beraber, birtakım tartışmalar gündeme gelmiştir. Şöyle ki; TTK m. 391'de eşit işlem ilkesine aykırı kararların butlanla batıl olacağı belirtilmiştir. Fakat TTK m. 357' de pay sahiplerinin eşit işleme tabi olduğu belirtilmiş ve madde gerekçesinde eşit işlem ilkesine aykırılığın iptale tabi olduğu ifade edilmiştir. Kaldı ki, genel kurul kararları için de iptal sebebi teşkil eden, eşit işlem ilkesine aykırı kararların, yönetim kurulu kararları için butlanla batıl olması çelişki doğuran bir husustur. Ayrıca ifade etmek gerekirse, anonim şirketin temel yapısına uymayan gibi, tarifinin sınırlandırılması zor olan bir butlan sebebi öngörülmesi ile öğreti ve Yargıtay'a önemli görevler yüklemektedir. Pay sahiplerinin, sahip olduğu haklar ile ilgili farklı görüşler bulunurken, özellikle vazgeçilemez nitelikteki haklarının ihlalinin, hukuka aykırılık teşkil edeceğinin kabul edilmesi yine tartışmalı bir konudur.

Doğaldır ki, vücut bulabilecek butlan hallerinin hepsinin kanuni bir hükme kavuşturulması beklenmemelidir. Aksi durum, ticari hayatın olağan akışı içerisinde çıkabilecek olan yeni butlan sebeplerinin düzenleme dışında kalmasına neden olabilir. Bu sebeple, öğreti ve Yargıtay kararlarının bu noktadaki önemi bir hayli fazla olmakla birlikte butlan halleri için bir görüş birliğine ve istikrara varılması kısa zamanda mümkün görülmemektedir.

Bir başka mesele, mehaz kanunda olduğu gibi genel kurul kararlarının butlanı sebeplerine atıf yapılarak yönetim kurulu kararlarını tamamlayıcı nitelikte hüküm öngörülmesine rağmen. TTK'da bu şekilde bir hükme yer verilmemesi bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Zira genel kurul kararlarının butlanı düzenlemelerine atıf

yapılması durumunda yönetim kurulu kararlarına ilişkin bir yargısal süreçte mahkemelerin karar konusunda kolaylık sağlayıp fonksiyonel bir manevra alanı yaratılabilirdi.

Yönetim kurulu kararlarının kural olarak iptal edilebilir nitelikte olmaması nedeniyle, butlan hallerinin sınırlandırılması meselesini gündeme getirmiştir. Şöyle ki, ticaret hukukunda esas olan butlanın ikincilliği prensibidir. Bu ilke gereği genel kurul kararlarına karşı iptal edilebilirlik esastır. Ancak yönetim kurulu kararları için aynı yorumu yapmak mümkün değildir. Zira yönetim kurulu kararları kural olarak iptale tabi olmadığı için butlanın ikincilliği prensibini burada uygulamak mümkün görünmemekle beraber, yönetim kurulu kararlarına karşı öne sürülecek olan butlan iddiaları için herhangi bir süre öngörülmemesi de hukuki güvenlik ilkesini zedelemektedir. Yönetim kurulu kararlarına karşı açılacak butlanın tespiti davasında süre hususunda ayrıca belirmek gerekirse, Alman hukukunda genel kurul kararlarının butlanının ıslahı müessesi düzenlemiş ve yönetim kurulu karar yahut kararlarının ticaret siciline tescilinden itibaren 3 yıllık bir hak düşürücü süre öngörülmüştür[340]. Bunun sebebi, yönetim kurulu karar yahut kararlarının butlanına hükmedilmesi durumunda söz konusu işlemin en başından itibaren hükümsüz duruma gelmesi ve bu işleme dayanılarak yapılan işlemlerinde geçersizliğine neden olması gelmektedir. Bu noktada butlan hallerinin sınırlandırılması ihtiyacı ön plana çıkmaktadır.

Yukarıda ifade ettiğimiz türden tartışmaları en aza indirmek amacıyla yönetim kurulu kararlarının iptali hallerinin sayısının artırılabilmesi bir çözüm olarak görülebilir. Ancak bu durumun sakıncalı olabilecektir. Şöyle ki; anonim şirketlerin sürekli olarak amaçlarına uygun bir şekilde, ticari hayatlarını hukuk güvenliği içerisinde devam ettirmeleri mümkün olmayacaktır. Zira idare ve temsil organı olan yönetim kurulu kararlarının sürekli olarak dava edilebilmesi ve mahkemelerce tedbir verilebilmesi tehlikesi karşısında ticari hayatın devamlılığını esasını ve rekabet düzeyinin düşmesi gündeme gelebilecektir.

Özetle gerek mehaz kanun olan İsviçre borçlar hukukunun 706b ve 714. madde düzenlemeleri gerekse Alman hukukunda yer alan düzenlemeler yeterince incelenmeden veya göz ardı edilerek düzenlenmiş bulunan yönetim kurulu kararlarının butlanına

[340] **Moroğlu,** s. 52; **Korkut,** s. 56.

ilişkin 6102 sayılı TTK'nın 391. maddesi son derece tartışmaya açık ve çok sayıda ihtilafa sebebiyet verebilecek bir düzenleme olarak dikkati çekmektedir.

KAYNAKÇA

Akdağ Güney, Necla. "Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları," **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.** LVII (1), 2008.

Akdağ Güney, Necla. **Anonim Şirket Yönetim Kurulu.** İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.

Akipek, Jale G., Akıntürk, Turgut ve Ateş Karaman, Derya. **Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku**. Birinci Cilt Yenilenmiş 11. Bası, İstanbul: Beta Yayınları, 2018.

Aktaş, Betül. **İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu.** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019.

Akyazan, Sıtkı. "Anonim Ortaklıklarda Müktesep Hakları," **Batider,** VIII (2), 37-54, 1975.

Altuğ, Yılmaz. **"Amme İntizamı ve Tesirleri (Bir Özet)"** Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Dergisi. XXVII (3), 371-390, 1972.

Ansay, Tuğrul. "Anonim Şirket İdare Meclisi Kararlarının İptali Meselesi," **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi.** 2 (3), 371-385, 1964 .

Antalya, Gökhan. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler.** C. I, İstanbul: Legal Yayınları, 2018.

Argun, Karamanlıoğlu. **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili**. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.

Arkan, Sabih. **Ticari İşletme Hukuku Banka ve Ticaret Hukuku**. 24. Baskı, Ankara: Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2018.

Arpacı, Abdülkadir; Hatemi, Hüseyin; Kocayusufpaşaoğlu, Necip ve Serozan, Rona. **Borçlar Hukuku Genel Bölüm** Birinci Cilt Yenilenmiş, Genişletilmiş, Tamamlanmış 4. Basıdan 7. Tıpkı Bası, İstanbul: Filiz Yayınları, 2017.

Arslan, Ramazan; Yılmaz, Ejder; Taşpınar Ayvaz, Sema ve Hanağası, Emel. **Medeni Usul Hukuku.** 4. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.

Atalay, Oğuz. "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması," **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, XVI (Özel Sayı), 53-76, 2015.

Atalı, Murat; Ermenek, İbrahim ve Erdoğan, Ersin. **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı.** Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.

Ateş, Derya. **Borçlar Hukuku Sözleşmelerinde Genel Ahlaka Aykırılık.** Ankara: Turhan Yayınevi, 2011.

Aydoğan, Fatih. **Tek Kişi Ortaklığı.** İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.

Ayhan, Rıza; Çağlar, Hayrettin ve Özdamar, Mehmet. **Şirketler Hukuku Genel Esaslar.** Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.

Ayoğlu, Tolga. **Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim.** İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2018.

Aytaç, Zühtü. "Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali Sorunu," (257-291), **Prof. Dr. Ernst Hirsch'in Anısına Armağan,** Ankara, 1986.

Bahtiyar, Mehmet. **Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı.** İstanbul, 1996.

Bahtiyar, Mehmet. **Ortaklıklar Hukuku.** Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Bası İstanbul, 2019.

Başpınar, Veysel. **Borç Sözleşmelerinin Kısmi Butlanı.** Ankara, 1998.

Battal, Ahmet. "Anonim Ortaklıkta Iskat Prosedürü (TTK m. 408) ile İlgili Yargıtay Uygulaması," **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Bildiriler Tartışmalar,** XVII, 53-67, 9-10 Haziran 2000.

Bilgili, Fatih ve Demirkapı, Ertan. **Şirketler Hukuku.** 9. Bası, Bursa: Dora Yayınları, 2013.

Budak, Ali Cem ve Karaaslan, Varol. **Medeni Usul Hukuku.** Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Buz, Vedat. **Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar.** İstanbul: Yetkin Yayınları, 2005.

Coştan, Hülya. "Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı," **Batider,** XXVIII (3), 155-190, 2012.

Çağlayan, Ramazan. "İdari Yargıda Kesin Hüküm," **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi.** III (1), 123-141, 1999.

Çamoğlu, Ersin. **Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu.** 3. Bası, İstanbul, 2010.

Dayınlarlı, Kemal. **Borçlar Kanununun Genel Kısmına İlişkin Federal Mahkeme İçtihatları**, 2. Bası, Ankara: Dayınlarlı Yayıncılık, 1990.

Değirmenci, Cenker. **Anonim Ortaklıkta Iskat.** İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.

Eminoğlu, Cafer. “Anonim Şirket Pay Sahipleri Açısından Eşit Şartlarda İşlem İlkesi,” **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,** I (1), 79-88, 2015.

Eren, Fikret. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 23. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2018.

Eriş, Gönen. **Açıklamalı ve İçtihatlı Ticari İşletme ve Şirketler.** C. II, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014.

Eriş, Gönen. **Açıklamalı ve İçtihatlı Ticari İşletme ve Şirketler.** C. II, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

Göktürk, Kürşat. “Türk Ticaret Kanununa Göre, Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar,” **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** XVII (1-2), s. 652 vd, 2013.

Hatemi, Hüseyin ve Gökyayla, Emre. **Borçlar Hukuku Genel Bölüm.** 4. Baskı, İstanbul, 2017.

İhtiyat, Mustafa. **Sermaye Piyasası Hukukunda Kamuyu Aydınlatma İlkesi.** İstanbul: Beta Yayınları, 2006.

İmregün, Oğuz. **Anonim Ortaklıklar.** 3. Bası, İstanbul, 1974.

İmregün, Oğuz. **Kara Ticareti Hukuk Dersleri.** 12. Bası, İstanbul, 2001.

İnan, Ali Naim ve Yücel, Özge. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler.** 4. Baskı, İstanbul: Seçkin Yayınları, 2014.

Karahan, Sami (2015). **Şirketler Hukuku.** 3. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2015.

Karahan, Sami. **Ticari İşletme Hukuku.** Güncellenmiş 26. Baskı, İstanbul: Mimoza Yayınları, 2014.

Karasu, Rauf. “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlandırılması,” **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** XII (1-2), 127-147, 2008.

Karasu, Rauf. **Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi.** Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

Kayar, İsmail. “Anonim Ortaklılarda ve Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantı ve Karar Yetersayılarına Uyulmamasının Sonuçları ve İptal Kararının Etkileri,” **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** III (2), 251-262, 2008.

Kayar, İsmail. “Yeni TTK’ya Göre Anonim Şirkette Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Tespiti ve Sonuçları,” **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** XVIII (2), 643-658, 2012.

Kayar, İsmail. **Ticari İşletme Hukuku.** 11. Bası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

Kendigelen, Abuzer. **Yeni Türk Ticaret Kanunu (Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler,** 3. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2016.

Kervankıran, Emrullah. **Anonim Şirketlerin Tasfiyesi.** Seçkin Yayınları, 2015.

Kılıçoğlu, Ahmet M. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** 22. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

Kırca, İsmail. "6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirket Yönetim Kurulu-Başlıca Yenilikler," **EÜHFD,** XVI (3-4), 2012.

Kırca, İsmail. "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi - Özen Borcu," **Batider,** XXII (39), 85-96. 2004.

Kırca, İsmail; Şehirali Çelik, Feyzan Hayal ve Manavgat, Çağlar. **Anonim Şirketler Hukuku,** C. I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013.

Kırca, İsmail; Şehirali Çelik, Feyzan Hayal ve Manavgat, Çağlar. **Anonim Şirketler Hukuku.** C. II, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2017.

Kırkbeşoğlu, Nagehan. **Türk Özel Hukukunda Kısmi Hükümsüzlük.** İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.

Korkut, Ömer ve Yılmaz, Müslüm. "İsviçre Fedaral Mahkemesinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanına İlişkin Bir Kararın Değerlendirilmesi," **Batider,** XXV (4), 2009.

Korkut, Ömer. "6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre, Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği," **İÜHFM,** LXXI (2), 2013.

Korkut, Ömer. "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyesinin Şirkete Ait Belgelerin Kopyasını Alma Yetkisi," **EÜHFD.** X (3-4), 2006.

Korkut, Ömer. **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı.** Adana: Karahan Kitabevi, 2012.

Kuru, Baki. **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı.** 2. Baskı, İstanbul: Yetkin Yayınları, 2018.

Kuru, Baki. **Tespit Davaları.** Tamamen Yeniden Yazılmış Dört Misli Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2010.

Kuru, Baki; Arslan, Ramazan ve Yılmaz, Ejder. **Medeni Usul Hukuku.** 6100 sayılı HMK'ya göre yeniden yazılmış 24. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2013.

Manavgat, Çağlar. "Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunundaki Kayıtlı Sermaye Sistemindeki Hükümlerin Değerlendirmesi," **BATİDER,** XXIX (1), 75 vd. 2013.

Moroğlu, Erdoğan. **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler.** 8. Bası, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2016.

Moroğlu, Erdoğan. **Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı.** Güncellenmiş ve Genişletilmiş 4. Baskı, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2018.

Moroğlu, Erdoğan. **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.** Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2017.

Muşul, Timuçin. **Medeni Usul Hukuku.** 3. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.

Narbay Şafak ve Kesici Buğra. "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme," **Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu,** 107-159, 2015.

Oğuzman, M. Kemal ve Barlas, Nami. **Medeni Hukuk.** 24. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.

Oğuzman, M. Kemal ve Öz, M. Turgut. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler,** C. I, Gözden Geçirilmiş 15. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.

Oğuzman, M. Kemal; Seliçi, Özer ve Oktay-Özdemir, Saibe. **Kişiler Hukuku.** 18. Baskı, İstanbul: Filiz Yayınları, 2019.

Öcal, Akar. "Fransız, Belçika ve İsviçre Hukuklarında, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılmaktan Yasaklanması," **Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** IV (1-2), 335-343, 2000.

Öcal, Akar. **Anonim Şirketlerle İlgili Federal Mahkeme Kararları 1960-1970.** Ankara, 1972.

Özkorkut, Korkut. **Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali.** Ankara, 1996.

Pekcanitez, Hakan; Atalay, Oğuz ve Özekes, Muhammet. **Medeni Usul Hukuku.** 6. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.

Pekdinçer, Tamer. "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Karalarının Geçerliliği(Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK. m. 391)", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** XVIII (2), 671-662, 2012.

Poroy, Reha ve Yasaman, Hamdi. **Ticari İşletme Hukuku.** Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 15. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.

Poroy, Reha, Tekinalp, Ünal ve Çamoğlu, Ersin. **Ortaklıklar Hukuku I.** Güncellenmiş ve Yeniden Yazılmış 14. Bası, İstanbul, 2019.

Pulaşlı, Hasan. "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi," **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** XVII (1-2), 2013.

Pulaşlı, Hasan. **Şirketler Hukuku Genel Esaslar.** 5. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

Pulaşlı, Hasan. **Şirketler Hukuku Şerhi.** C. I, 3. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Reisoğlu, Sefa. **Türk Borçlar Hukuku.** Genel Hükümler 25. Bası, İstanbul: Beta Yayınevi, 2014.

Sayın, Hediye Bahar. **Pay Sahiplerinin Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı.** İstanbul: XII Levha Yayınları, 2017.

Serim, Ekrem. "Kooperatiflerde Yönetim Kurulunun İptali Sorunu," **Ankara Barosu Dergisi.** VI, 1971.

Siebert, W. "Şahsiyet Hakları İle İlgili Meseleler" (Çev. Bilge Öztan), **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** XXVI (1-2), 217-230, 1969.

Sungurbey, İsmet. **Medeni Hukuk Sorunları.** Dördüncü Cilt, İstanbul, 1980.

Şener, Oruç Hami. **Ortaklıklar Hukuku,** Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Şenocak, Kemal. "Anonim Ortaklıkta Iskat Kararının Sonuçları," **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.** XI (1-2), 2007.

Tanrıver, Süha. **Medeni Usul Hukuku,** C. I, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, Tümüyle Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.

Taşkın, Alim. "Tüzel Kişilik Haklarının Korunması," **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** XLII (1-4), 201-242, 1991-1992.

Tekinalp, Ünal. "Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu," **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.** X (2), 13-18, 2013.

Tekinalp, Ünal. **Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları.** 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.

Teoman, Ömer. "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağa Aykırılığın Yaptırımı Nedir?" **BATİDER,** XXVI (4), 50 vd., 2010.

Teoman, Ömer. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi," **BATİDER,** XXVI (3), 5-16, 2010.

Teoman, Ömer. "Yönetim Kurulu ve Genel Kurul Kararlarının Yokluğu," **Yaşayan Ticaret Hukuku,** C. I, Hukuki Mütalaalar Kitap 10, 2000-2002, İstanbul, 2003.

Turanlı, Hüsnü. "Yeni Türk Ticaret Kanunun Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü," **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** XVII (1-2), 939-960, 2013.

Üçışık, Güzin ve Çelik, Aydın. **Anonim Ortaklıklar Hukuku,** C. I, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.

Ülgen, Hüseyin; Helvacı, Mehmet; Kendigelen, Abuzer; Kaya, Arslan ve Nomer Ertan, Füsun. **Ticari İşletme Hukuku.** Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Güncellenmiş Dördüncü Basıdan Beşinci (Tıpkı) Bası, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2015.

Ünal, Akın. **Kelepçeleme Sözleşmesi Sözleşmedeki Hükümler Sebebiyle Kişinin Ekonomik Özgürlüğünün Aşırı Derecede Sınırlanması.** 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet. **Türk Borçlar Kanunu Şerhi.** Ankara, 1987.

Von Tuhr, Andreas. **Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı.** (Çev. Cevat Edege), Ankara, 1983.

Yıldız, Burçak. "Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu İşlemlerinin Hukuki Niteliği," **BATİDER,** XXVII (3), 111-134, 2011.

Yıldız, Şükrü. "6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler," **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,** XVIII (2), 809-817, 2012.

Yıldız, Şükrü. "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları," **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu (XVIII),** Ankara, 2001.

Yıldız, Şükrü. **Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Açısından Eşit İşlem İlkesi.** Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.

Yüce, Aydın Alber. **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı.** 3. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018.